

Digitized by the Library and Information
Centre of the Hungarian Academy of
Sciences

M. TUDÓS TÁRSASÁGI

N É V K Ö N Y V

1848-ra.

BUDÁN,

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

Ülések' sora 1848-ra.

Januar.

- 10. *Őszves acad.*
- 17. Törvényt. oszt.
- 24. Természettud. oszt.
- 31. *Őszves acad.*

Február.

- 7. Nyelvtud. oszt.
- 14. Philos. oszt.
- 21. Történeti oszt.
- 28. *Őszves acad.*

Martius.

- 6. Mathem. oszt.
- 13. Törvénytud. oszt.
- 20. Természettud. oszt.
- 27. *Őszves acad.*

Aprilis.

- 1. *Őszves acad.* (pályairatok' beadása).
- 3. Nyelvtud. oszt.
- 10. Philos. oszt.
- 17. Történeti oszt.
(Husvéti szünnapok).

Majus.

- 1. *Őszves acad.*
- 8. Mathem. oszt.
- 15. Törvénytud. oszt.
- 22. Természettud. oszt.
- 29. *Őszves acad.*

Junius.

- 5. Nyelvtud. oszt.
(Pünkösdi szünnapok).
- 19. Philos. oszt.
- 26. Történeti oszt.

Julius.

- 3. *Őszves acad.*

*Julius és Augustus
szünnidő.*

*September elején
nagy gyűlés?*

Osztályi ülések' dtnézete.

I.	Nyelv.	Febr. 7.	Apr. 3.	Jun. 5.
II.	Phil.	Febr. 14.	Apr. 10.	Jun. 19.
III.	Tört.	Febr. 21.	Apr. 17.	Jun. 26.
IV.	Math.	Mart. 6.	Máj. 8.	
V.	Törv.	Jan. 17.	Mart. 13.	Maj. 15.
VI.	Term.	Jan. 24.	Mart. 20.	Maj. 22.

Őszves academia' kis gyűlései.

Jan. 10.	31.	Apr. 1.
Febr. 28.		Maj. 1. 29.
Mart. 27.		Jul. 3.

Kalendárium 1848. szökő évre.

JANUARIUS.

1	Szom.	<i>Új év.</i>
2	Vas.	Ábel, Béla.
3	Hétf.	Genovéva, Dán.
4	Kedd	Titus, Isabella.
5	Szerd.	Simon barát.
6	Csöt.	Anast. <i>Vízker.</i>
7	Pént.	Bálint püsp.
8	Szom.	Szörény.
9	Vas.	Julián.
10	Hétf.	Remete Pál.
11	Kedd	Hygin.
12	Szerd.	Erneszt.
13	Csöt.	Vidor, Hilarius.
14	Pént.	Boldog p.
15	Szom.	Mór apát.
16	Vas.	Marczell, Géza.
17	Hétf.	<i>Jéz. N.</i> Rem. Ant.
18	Kedd	Piroska.
19	Szerd.	Márta.
20	Csöt.	Fáb. Sebestyén.
21	Pént.	Ágnes.
22	Szom.	Vincze.
23	Vas.	Mária' eljegy.
24	Hétf.	Timoté, Surán.
25	Kedd	Pál fordulása.
26	Szerd.	Polycarp.
27	Csöt.	Arany száju Ján.
28	Pént.	Nagy Károly.
29	Szom.	Salesi Ferencz.
30	Vas.	Agunda
31	Hétf.	Marcella, Ludov.

FEBRUARIUS.

1	Kedd	Ignác püsp.
2	Szerd.	<i>Gyertyasz. B. A.</i>
3	Csöt.	Balázs püspök.
4	Pént.	Rembert.
5	Szom.	Ágota.
6	Vas.	Dorottya.
7	Hétf.	Rikárd.
8	Kedd	Mathai János.
9	Szerd.	Apalin.
10	Csöt.	Scholastica.
11	Pént.	Derzső.
12	Szom.	Eulalia.
13	Vas.	István püsp.
14	Hétf.	Bálint vért.
15	Kedd	Faustin, Jovita.
16	Szerd.	Juliánna.
17	Csöt.	Elek hitv.
18	Pént.	Simon püsp. 's vt.
19	Szom.	Zsuzsánna.
20	Vas.	Eleuther.
21	Hétf.	Eleonora.
22	Kedd	Üszögös Péter.
23	Szerd.	Lázár, Marg.
24	Csöt.	<i>Szökőnap.</i>
25	Pént.	Mátyás ap.
26	Szom.	Niceph.
27	Vas.	Sándor püsp.
28	Hétf.	Leander.
29	Kedd	Román.

MARTIUS.

1	Szerd.	Albin püsp. hitv.
2	Csöt.	Simplicius.
3	Pént.	Kinga.
4	Szom.	Kázmér.
5	Vas.	Adorján vért.
6	Hétf.	Fridrik.
7	Kedd	Aquinoi Tamás.
8	Szerd.	IstenesJán. <i>Hmv.</i>
9	Csöt.	Francisca.
10	Pént.	Attala apát.
11	Szom.	Koszta hitv.
12	Vas.	Gergely pápa.
13	Hétf.	Krisztina szűz.
14	Kedd	Matild.
15	Szerd.	Matrona szűz.
16	Csöt.	Heribert.
17	Pént.	Gertrúd.
18	Szom.	Sándor püsp. vt.
19	Vas.	József (Izip).
20	Hétf.	Joákim.
21	Kedd	Benedek ap.
22	Szerd.	Octavián.
23	Csöt.	Victorin.
24	Pént.	Gábor.
25	Szom.	<i>Gyüm. olt. B. A.</i>
26	Vas.	Ernő vért.
27	Hétf.	Sándor.
28	Kedd	Vilmos.
29	Szerd.	Eustach.
30	Csöt.	Quirin.
31	Pént.	Benj. vt.

APRILIS.

1	Szom.	Hugo püsp.
2	Vas.	Paulai Ferencz.
3	Hétf.	Pongrácz.
4	Kedd	Izidor.
5	Szerd.	F. Vincze.
6	Csöt.	Marcellin.
7	Pént.	Hermán.
8	Szom.	Dezső püsp.
9	Vas.	Demeter vt.
10	Hétf.	Ezekiel.
11	Kedd	Arszlán p.
12	Szerd.	Gyula p.
13	Csöt.	Justin. Ida.
14	Pént.	Tiborc.
15	Szom.	Neste.
16	Vas.	Lambert. <i>Vir. V.</i>
17	Hétf.	Rudolf.
18	Kedd	Apollonius.
19	Szerd.	Timon.
20	Csöt.	Sulpicius. <i>N. Cs.</i>
21	Pént.	Anzselm. <i>N. P.</i>
22	Szom.	Soter, Caj. <i>N. Sz.</i>
23	Vas.	Adalbert. <i>Husv.</i>
24	Hétf.	György. <i>Husv.</i>
25	Kedd	Márk evang.
26	Szerd.	Kilit pápa.
27	Csöt.	Peregrin.
28	Pént.	Vitályos.
29	Szom.	Péter vért.
30	Vas.	Senasb. Katalin.

MAJUS.

1	Hétf.	Fülöp. Jákó.
2	Kedd	Zsigmond.
3	Szerd.	† feltalált.
4	Csöt.	Florián.
5	Pént.	Gothárd.
6	Szom.	János' ol. főzet.
7	Vas.	Szaniszló. Gizela.
8	Hétf.	Mihály' jelen.
9	Kedd	Nazianzi Gergely.
10	Szerd.	Izidor.
11	Csöt.	Beatrix.
12	Pént.	Pongrácz.
13	Szom.	Szervác.
14	Vas.	Bonifác.
15	Hétf.	Zsófia.
16	Kedd	Nep. Ján.
17	Szerd.	Bruno. Zalkán.
18	Csöt.	Boldog.
19	Pént.	Ivó.
20	Szom.	Bernardin.
21	Vas.	Valent p. vért.
22	Hétf.	Julia.
23	Kedd	Dezsér p.
24	Szerd.	Janka.
25	Csöt.	Orbán.
26	Pént.	Eleuther. Fülöp.
27	Szom.	Mária Magdolna.
28	Vas.	Emíl.
29	Hétf.	Makszim püsp.
30	Kedd	FERDINÁND.
31	Szerd.	Petronilla.

JUNIUS.

1	Csöt.	Firmus. <i>Áld. Cs.</i>
2	Pént.	Rézmán.
3	Szom.	Klotild.
4	Vas.	Quirin.
5	Hétf.	Bonifác.
6	Kedd	Norbert.
7	Szerd.	Róbert apát.
8	Csöt.	Medárd püsp.
9	Pént.	Gibárd.
10	Szom.	Margit királyné.
11	Vas.	Barnabás. <i>Pünk.</i>
12	Hétf.	Fac. Ján. <i>Pünk. H.</i>
13	Kedd	Páduai Antal.
14	Szerd.	Vazul.
15	Csöt.	Vidos.
16	Pént.	Juditta asszony.
17	Szom.	Rajner. Adolf.
18	Vas.	Marcellán.
19	Hétf.	Gyárf. és Protáz.
20	Kedd	Szilvér pápa.
21	Szerd.	Alajos.
22	Csöt.	Paulin. <i>Úrnap.</i>
23	Pént.	Szidónia.
24	Szom.	Iván.
25	Vas.	Prosper.
26	Hétf.	János és Pál.
27	Kedd	László király.
28	Szerd.	Arszlán pápa.
29	Csöt.	<i>Péter és Pál.</i>
30	Pént.	Pál' emlékezete.

JULIUS.

AUGUSTUS.

1	Szom.	Tibolt. Áron.
2	Vas.	Sarl. B. Assz.
3	Hétf.	Heliodor.
4	Kedd	Udalrik.
5	Szerd.	Vilmos apát.
6	Csöt.	Ézsajás.
7	Pént.	Vilibald.
8	Szom.	Erzsébet kir.
9	Vas.	Bereczk püsp.
10	Hétf.	Amália. Rufina.
11	Kedd	Pius pápa.
12	Szerd.	Nábor. Henrik.
13	Csöt.	Margit. Ödön p.
14	Pént.	Bonaventura.
15	Szom.	Apostolok' oszl.
16	Vas.	Faust. vt. Hilarin.
17	Hétf.	Elek.
18	Kedd	Arnulf, Emilián.
19	Szerd.	Aranka.
20	Csöt.	Illés próf.
21	Pént.	Dániel próf.
22	Szom.	Mária Magd.
23	Vas.	Libor.
24	Hétf.	Krisztina.
25	Kedd	Jakab apost.
26	Szerd.	Anna.
27	Csöt.	Pentele.
28	Pént.	Incze pápa.
29	Szom.	Márta.
30	Vas.	Abdon.
31	Hétf.	Ignác hitv.

1	Kedd	V. sz. Péter.
2	Szerd.	Portiuncula.
3	Csöt.	István' talált.
4	Pént.	Domonkos.
5	Szom.	Havi B. Assz.
6	Vas.	Úr' színvált.
7	Hétf.	Kajetan. Alb. h.
8	Kedd	Czirjék.
9	Szerd.	Román.
10	Csöt.	Lőrincz.
11	Pént.	Zsuzsánna.
12	Szom.	Klára szűz.
13	Vas.	Ipoly vért.
14	Hétf.	Özséb.
15	Kedd	Nagy B. Assz.
16	Szerd.	Rókus. Arszák.
17	Csöt.	Liberat. Augusta.
18	Pént.	Ilona.
19	Szom.	Lajos pü. Sebald.
20	Vas.	István m. király.
21	Hétf.	Bernát.
22	Kedd	Filibert.
23	Szerd.	Benicz. Filibert.
24	Csöt.	Bertalan.
25	Pént.	Lajos kir.
26	Szom.	Sámuel.
27	Vas.	Calas. József.
28	Hétf.	Ágoston.
29	Kedd	János' fővétele.
30	Szerd.	Róza szűz.
31	Csöt.	Rajmund.

SEPTEMBER.

1	Pént.	Órangy. Egyed.
2	Szom.	Zeno vt. Igaz. p.
3	Vas.	Albert. Seraph.
4	Hétf.	Rozália.
5	Kedd	Victorin. Donát.
6	Szerd.	Zakariás.
7	Csöt.	Regina.
8	Pént.	<i>Kis - Asszony.</i>
9	Szom.	Gorgon.
10	Vas.	Tolenti Mikl. hg.
11	Hétf.	Emília.
12	Kedd	Tób. <i>Mária n. n.</i>
13	Szerd.	Morily püsp.
14	Csöt.	† felmag.
15	Pént.	Nikita.
16	Szom.	Cornél és Cypr.
17	Vas.	Lambert püsp.
18	Hétf.	Tamás érsek.
19	Kedd	Január.
20	Szerd.	Eustach.
21	Csöt.	Máté evang.
22	Pént.	Móricz. Emerán.
23	Szom.	Tekla.
24	Vas.	Gellért.
25	Hétf.	Kleofás.
26	Kedd	Justina.
27	Szerd.	Kozma és Demj.
28	Csöt.	Venczel.
29	Pént.	Mihály.
30	Szom.	Jeromos.

OCTOBER.

1	Vas.	Remigius.
2	Hétf.	Leodegár.
3	Kedd	Kandid.
4	Szerd.	Szer. Ferencz.
5	Csöt.	Placid. Donát.
6	Pént.	Bruno.
7	Szom.	Ágost hitvalló.
8	Vas.	Brigitta assz.
9	Hétf.	Dénes.
10	Kedd	Borg. Ferencz.
11	Szerd.	Burkard.
12	Csöt.	Miksa püsp.
13	Pént.	Kálmán vt.
14	Szom.	Calixtus.
15	Vas.	Teréz.
16	Hétf.	Gál apát.
17	Kedd	Hedvig.
18	Szerd.	Lukács vt.
19	Csöt.	Ferdinánd.
20	Pént.	Vendelin.
21	Szom.	Orsolya.
22	Vas.	Kordula.
23	Hétf.	Capist. János.
24	Kedd	Ráfael.
25	Szerd.	Krizsán és Dária.
26	Csöt.	Demeter.
27	Pént.	Szabína.
28	Szom.	Simon Judás.
29	Vas.	Narczisz.
30	Hétf.	Kolos.
31	Kedd	Farkas.

NOVEMBER.

1	Szerd.	<i>Mindszent.</i>
2	Csöt.	Halottak' emlék.
3	Pént.	Hubert.
4	Szom.	Boromei Károly.
5	Vas.	Imre hg.
6	Hétf.	Lénárd.
7	Kedd	Engelbert.
8	Szerd.	Godofred.
9	Csöt.	Tivador.
10	Pént.	Avellini András.
11	Szom.	Márt. püsp.
12	Vas.	Emilián.
13	Hétf.	Kosztka. Szanisz.
14	Kedd	Clementin.
15	Szerd.	Lipót, Getrud.
16	Csöt.	Otmár. Edmund.
17	Pént.	Gergely püsp.
18	Szom.	Odo apát. Odön.
19	Vas.	Erzsébet assz.
20	Hétf.	Bódog.
21	Kedd	B. Assz. beavat.
22	Szerd.	Cziczelle.
23	Csöt.	Kelemen pápa.
24	Pént.	Flóra.
25	Szom.	Katalin.
26	Vas.	Konrád.
27	Hétf.	Virgilius.
28	Kedd	Sosthenes.
29	Szerd.	Saturnin.
30	Csöt.	András.

DECEMBER.

1	Pént.	Eligius. Natalia.
2	Szom.	Bibiána.
3	Vas.	Xav. Ferencz.
4	Hétf.	Borbála.
5	Kedd	Szabbas.
6	Szerd.	Miklós püsp.
7	Csöt.	Ambrus püsp.
8	Pént.	<i>Bold. A. fogant.</i>
9	Szom.	Leocadius.
10	Vas.	Judit.
11	Hétf.	Damascus.
12	Kedd	Sándor vért.
13	Szerd.	Lucza. Ottilia.
14	Csöt.	Spiridion.
15	Pént.	Caelian.
16	Szom.	Özséb püsp.
17	Vas.	Lázár.
18	Hétf.	Karacs püsp.
19	Kedd	Nemesis vért.
20	Szerd.	Domonkos.
21	Csöt.	Tamás ap.
22	Pént.	Zénó.
23	Szom.	Victoria.
24	Vas.	Ádám, Éva.
25	Hétf.	<i>N. Karácson.</i>
26	Kedd	<i>István első vért.</i>
27	Szerd.	János. evang.
28	Csöt.	Apró-szentek.
29	Pént.	Tamás püsp. vt.
30	Szom.	Dávid.
31	Vas.	Silvester.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGNAK

PÁRTFOGÓJA.

ISTVÁN, austriai császári, magyar és cseh kir. örökös herczeg, austriai főherczeg; aranygyapjas, az ausztriaii Leopold-rend' nagykeresztese, a' porosz kir. fekete és veres sas' első osztályu, a' hannoverai kir. sz. György'házi 's a' bádeni nagyherczegségi hűségrendek' vitéze, a' württembergi kir. korona' hannoverai kir. Guelf, a' parmai constantini sz. György, toscanai nagyherczegi sz. József, bádeni nagyherczegi zaehringi oroszán és hesseni nagyherczegi Lajos rendek, a' kurhesseni arany oroszán, az oldenburgi nagyherczegi, szász-erneszti herczegi, anhalti herczegi medve Albert, brunsviki herczegi oroszán Henrik, és weimári nagyherczegi fejer sólyom házi rendek' nagykeresztese; Magyarország' nádora, főkapitánya 's kir. helytartója, a' jászok' és kúnok' grófja és birája, cs. kir. altábornagy, a' nádori huszárezred' tulajdonosa, ns Pest, Pilis és Zsolt törv. egyesült vármegyék' örökös és valós. főispánja, a' magyar kir. helytartó tanács' és a' hétszemélyes főtörvényszék' elnöke; a' m. nemzeti museum', a' m. nemzeti hadi academia', a' Kisfaludy-társaság', m. gazdas. egyesület' 's a' kir. m. természettudományi társulat' pártfogója.

E L Ő L Ü L Ő S É G.

G. TELEKI JÓZSEF (Széki), az austriai cs. Leopold-rend' nagykeresztese, cs. kir. kamarás és valóságos belső titkos tanácsos, Erdélyország' főkormányzója, az erdélyi kir. főkormányzék' és az erd. helv. hitvallásuak' egyházi főtanácsának elnöke, Szabolcs vmegye' főispánja, a' tiszamelléki helvet. hitv. egyházkerület' főgondviselője, a' tudd. austr. cs. acad. rendes, a' bajor kir. tud. academia' tiszt., a' dán kir. éjszaki régiségtudományi társaság' tagja, a' m. tud. társaság' igazg. és tiszt. tagja és előlülője. *Kolozsvárt. Választatott Pestén, dec. 23. 1846.*

G. SZÉCHENYI ISTVÁN (Sárvári-Felső-Vidéki), cs. k. kamarás, valóságos belső titkos és m. kir. helytartósági tanácsos, az ország-közlekedési bizottmány' elnöke, az orosz cs. Vladimir-rend' negyed osztálybeli vitéze, a' porosz kir. katonai érdemrend', a' sardiniái Móríc és Lázár', a' sici-
ciliai sz. Ferdinánd- és érdem-rendek' vitéze, a' bajor kir. tud. academia' tiszt., a' m. tud. társaság' igazg. és tiszt. tagja, 's másod előlülője, több ns vármegye' táblabírája, 's jelenleg ns Mosony vármegye' országgyűlési követe. *Pozsonyban, Hosszu-utca, Motesiczky-ház, és Pesten, Földunator, Ullmann-ház. Választatott Pesten, decemb. 23. 1846.*

IGAZGATÓ TANÁCS.

Azok' nevei, kiknél választás nem említettik, az alaprajz' helybenhagyása' felolvasásakor hirdettetének ki Pozsonyban, nov. 17. 1830.

G. Andrásy György (Krasznahorkai és Csík-sz.-Királyi), ő cs. kir. fels. aranykulcsos híve, ns Sáros vmegye' főispánja, 's a' m. t. t. tiszt. tagja. *Hosszúréten, ut. posta Rozsnyó.*

Bartal György (Beleházi), sz. István ap. magyar király' rendbeli és arany sarkantyús vitéz, a' m. kir. udv. cancellariánál tanácsos és referandarius. *Bécsben.*

Hg. Batthyányi Fülöp (Battyáni), Nemetújvár' örököse, Strattmanni gróf, ő cs. kir. fels. val. belső titk. tanácsosa és aranykulcsos híve, Leopold cs. rendének középkeresztese, ns Vas vmegye' örökös és valós. főispánja. *Bécsben.*

G. Czirák y Antal (Cziráki és Dénesfalvi), aranygyapjas, sz. István ap. kir. rendének nagykeresztese, arany sarkantyús vitéz, cs. kir. kamarás, val. belső titkos tanácsos és statusminister, ns Fejér vmegye' főispánja. *Bécsb.*

G. Károlyi György (Nagykárolyi), ns Békés vmegye' főispánja, a' gazd. egyesület' elnöke, m. t. t. tiszt. tag. *Pesten, Egyetem-utca, saját ház, és Csurgón, ut. post. Sz. - Fejérvár.*

G. Keglevich Gábor (Buzini), sz. István ap. kir. jeles rende' középkeresztese, a' pápai Krisztusrend' lovagja, ő cs. kir. fels. kamarása, val. belső titkos és m. kir. helytartósági tanácsosa, Magyarország' főtárnoka, a' hétszemélyes főtörvénytörvényszék' bírása 's ns Nógrád vármegye' főispánja. *Budán, városház' tere, praesid. palot.*

Mailáth György (Székhelyi), sz. István ap. kir. rende' középkeresztese, val. b. tit. tanácsos, Magyarország' bírása, a' hétszemélyes főtörvénytörvényszék' bírása, ns Hont vmegye' főispánja, 's a' m. kir. egyetemenél a' philos. kar' tagja. *Pesten, Egyetem-utca, 490. sz.*

Nagy Pál (Felső-Büki), több ns vármegye' táblabírája. *Felső-Bükön, Sopron vmegyében.*

G. Reviczky Ádám (Revisnyei), sz. István apost. m. kir. rende' nagykeresztese, Leopold cs. rendbeli vitéz, a' sardin. k. Móricz' és Lázár' rendének briliános nagykeresztese, a' toscanai sz. József érdemrendének 's a' parmai constantini sz. György' rendének nagykeresztese, a' jeruzsálemi sz. János' rendének lovagja, a' luccai sz. György' katonai rendének első osztályu vitéze, cs. kir. kamarás, val. bel. titk. tanácsos és statusminister, ns Borsod vmegye' főispánja, a' krajnai földmivelő társaság' tiszt., 's a' pesti kir. egyetemen a' törvénytud. kar' tagja. *Velen-czében.*

G. Somsich Pongrácz (Sárdi), sz. István ap. m. király' rendének középkeresztese, cs. királyi állodalmi és udv. értekezleti tanácsos, ns Baranya vármegye' főispánja. *Bécsben.*

G. Széchenyi István, l. Elölülőség.

Szegedi Ferencz (Mező-Szegedi), cs. kir. kamarás. *Bécsben.*

G. Teleki József, 1. Elölülőség.

Vághy Ferencz, a' hétszemélyes főtörvényszék' váltói előadó ülnöke, több ns vmegye' táblabírája. *Pesten, Egyetem-utcza*, 409. sz.

G. Vay Ábrahám (Luskodi és Vajai), cs. kir. val. belső titk. tanácsos és kamarás, ns Marmaros vmegye' főispánja. *Berkeszen*.

B. Wesselényi Miklós (Hadadi), a' zilahi gymnasium' főgondviselője, a' közép-szolgálati derékszék' 's több ns vmegye' táblabírája, m. t. t. tiszt. tag. *Zsibón*.

B. Perényi Zsigmond (Peréni), m. kir. tanácsos, a' hétszemélyes főtörvényszék' bírása, ns Ugocsa vármegye' főispánja. *Pesten, Kerepesi-út*, 1347. sz. *Vál. sept. 11. 1835.*

B. Jósika Miklós (Branyicskai), cs. kir. kamarás, a' m. t. t. tiszt. 's a' Kiskalud-társaság' tagja. *Szurdokon Erdélyben, ut. post. Bréd. Választ. sept. 10. 1836.*

G. Nádasdi Ferencz, Fogaras-földének örököse, ő cs. kir. fels. val. b. titkos tanácsosa, sz. István ap. kir. rendel. középkeresztése, kalocsai érsek, a' hétszemélyes főtörvényszék' bírása, ns Komárom vármegye' örökös főispánja. *Választatott sept. 5. 1838. Kalocsán.*

B. Prónay Albert (Tót-Prónai és Blatniczai), cs. kir. kamarás, a' hétszemélyes főtörvényszék' bírása, a' bányakerületi ev. superintendens' világi felügyelője. *Pesten, Terezia-város, Dohány-utcza*, 376. sz. *Választ. Pozsonyban, mart. 8. 1840.*

B. Vay Miklós (Vajai), cs. kir. kamarás és val. b. titk. 's kir. helyt. tanácsos, a' m. szent korona' őre, Magyarországon a' tartománybiztosság' főigazgatója, 's a' tiszántúli ref. superintendens' főgondviselője. *Budán, Diszpiacz*, 14. sz. *Választ. sept. 3. 1841.*

Fáy András (Fáji), több ns vmegye' tbírása, 's a' Kiskalud-társaság' tagja. *Pesten, Kalap-utcza* 207. sz. *Választ. jun. 9. 1845.*

Ürményi Ferencz (Ürményi), Leopold császár' rendének középkeresztés vitéze, cs. k. aranykulcsos és valóságos belső titkos tanácsos, a' magyar szent korona' őre, 's a' pesti kereskedelmi bank' elnöke. *Választ. jun. 9. 1845.*

Két hely üres.

TITOKNOK.

Toldy Ferencz, bölcsész- és orvostudor, a' m. királyi egyetem' könyvtárának igazgatója, a' m. tud. társaság, a' tud. austr. cs. academiájának lev., a' budapesti kir. orvosegyesület', a' kir. magy. természettud. társulat' 's a' német keleti társaság' rendes, a' pesti orvosi kar', a' berlini criticali egyesület', a' drezdai természettud. és orvosi, a' würzburgi philosophiai és orvosi társaságok' tagja, a' Kisfaludy-társaság' igazgatója, ns Trencsény, Bihar és Torontál vmegyék' tbirája. *Pesten, Borz-utca 222. sz. 2. em. Rendes taggá nevezte az igazgatóság Pozsonyban, 1830. nov. 17.; titoknökká választatott sept. 12. 1835.*

I. NYELVTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Tiszteleti tagok.

Helybeli.

Fáy András, I. Ig. Tan. *Választ. febr. 15. 1831.*

Vidéki.

B. Jósika Miklós, I. Ig. Tan. *Választatott oct. 7. 1843.*

Rendes tagok.

Helybeliek.

Vörösmarty Mihály, hites ügyvéd, ns Csongrád, Bihar és Heves vmegyék' tbirája 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Urak' utcája, 450. sz. 2-dik em. Kinev. az igazg. Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

Szemere Pál (Szemerei), több ns vmegye' tbirája 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Vácz-utca, 14. sz. és Péczelen. Választ. febr. 16. 1831.*

Balogh Pál (Almási), orv. dr., a' pesti orv. kar', a' kir. m. természettudományi társulat' r., 's a' berlini orvosi és sebészorvosi társaság' lev. tagja, ns Krassó, Temes 's Gö-

mör- és Kis-Hont törv. egy., úgy Bihar és Borsod vmegyék' tbirája. *Józsefpiacz, az óránál. Választ. sept. 14. 1835.*

Czuczor Gergely, sz. Benedek' rendbeli áldozó pap, a' bácsi 's vecsei nemesszék' tbirája, 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Ideiglen Pesten. Választ. sept. 10. 1836. Lakik Hatvani-utca, 583. sz. 2-d. udv. 3-d. em.*

Vidékiek.

Fábián Gábor, ns Arad, Csanád, Csongrád, Békés, Torontál és Bihar vármegyék' tbirája. *Aradon. Választ. sept. 14. 1835.*

Nagy János, hittud. dra, szombathelyi megyei áld. pap, a' püspöki lyceumban a' keleti nyelvek', bibliai hittudományok' 's a' hazai törvények' prof., ns Vas és Zala vármegyék' tbirája. *Választ. sept. 7. 1838.*

Jászay Pál, a' m. kir. udv. tanácsnál udvari titoknak, ns Szabolcs és Torontál vmegyék' tbirája. *Bécsben. Választ. sept. 3. 1841.*

Levelező tagok.

Helybeliek.

Antal Mihály, a' nemzeti casino' könyvtárnoka. *Borx-utca, 219. sz. Választ. nov. 15. 1833.*

Jakab István, phil. dr., hites ügyvéd, m. kir. helytartótanácsi titoknak, ns Bihar és Esztergom vmegyék' tbirája. *Budán, Sz. György' tere. 12. sz. Választ. nov. 15. 1833.*

Mátray Gábor, hites ügyvéd, a' m. nemz. museumnál a' Széchenyi-országos könyvtár' őre. *Lak. a' n. museumban. Választ. nov. 15. 1833.*

Tasner Antal, Tolna vmegyei és vecseszéki tbiró, hites ügyvéd. *Tükör-utca, 44. sz. Választ. nov. 15. 1833.*

Barabás Miklós (Markosfalvi), cs. kir. academiai képiró. *Fel-Dunasor, 33. sz. Választ. sept. 10. 1836.*

Székács József, phil. dr., pesti magyar ev. predikátor, a' bányakerületi evang. superintendentia' egyházi főjegyzője, a' Kisfaludy-társaság' tagja, 's ns Nógrád vmegye' táblabírája. *Az ev. gymnasium' épületében. Választ. sept. 10. 1836.*

Gaal József, m. kir. helytartósági járulnok, 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Budán, Váralja*, 69. sz. *Választ. sept. 7. 1837.*

Erdélyi János, a' Kisfaludy-társaság' titoknoka. *Zöldfa-utca*, 279. sz. 2. em. *Választ. nov. 23. 1839.*

Garay János, a' Kisfaludy-társaság' segéd titoknoka, ns Bihar és Zala vmegye' tbirája. *Hatvani-utca*, 598. sz. *Választ. nov. 23. 1839.*

Nagy Ignác, a' nm. m. kir. udv. kamaránál ingrossista, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Budán, a' várban, fő-utca, Vogel-ház 1. em. Választ. sept. 5. 1840.*

Szigligeti Edvárd, a' Kisfaludy-társaság' tagja és pénztárnoka, a' nemzeti színház' tagja és titoknoka. *Terézia-város, Síp-utca*, 350. sz. *Választ. sept. 5. 1840.*

B. Kemény Zsigmond (Győr-Monostori). *Fel Dunasor*, 39. sz. 2. em. *Választ. oct. 7. 1843.*

Petrichevich-Horváth Lázár (Széplaki). *Al-dunasor*, 53. sz. 1. em. *Választ. dec. 24. 1844.*

Vidékiek.

Deáki Fülöp Sámuel, az erd. kir. udv. cancellariánál fogalmazó. *Bécsben. Választ. febr. 17. 1831.*

Szenvey József, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Posszonyban. Választ. febr. 17. 1831.*

Deáki Zsigmond, caesaropoli felszentelt püspök, kácsai sz. Péter és Pál apostolok' apátja, a' pápa' házi praelatusa, hittud. dra, a' győri tanulmánykerület' kir. főigazgatója, 's a' pesti hittud. kar' tagja. *Győrött. Választatott sept. 1. 1832.*

Ferenczy István, academiai szobrász, ns Nógrád vmegye' tbirája. *Rimaszombatb. Vá. sept. 1. 1832.*

Egyed Antal, Boldog-Asszony' koppánmonostori apátja, földvári plebános és alesperest, ns Tolna vármegye' tbirája. *Választ. nov. 15. 1833.*

Kovács Pál, orv. dr., a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Győrött. Választ. nov. 15. 1833.*

Árvay Gergely, csornai prépostságbeli praemontrei szerzetes kanonok, jánoshidi urodalmi kormányzó. *Választ. nov. 8. 1834.*

Somossy János, dogmat. theol. prof. a' sárospataki ref. collegiumban. *Választ. nov. 8. 1834.*

Szenczy Imre, csornai prépostságbeli praemontréi szerzetes kanonok és préposti titoknok, a' Kisfaludy-társaság' tagja, a' vecsei nemes-szék' táblabírája. *Csornán. Választ. sept. 7. 1838.*

Szabó István, rozsnyai megyei áld. pap, pilisi plebános, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Utolsó postája Lonsonc. Választ. nov. 23. 1839.*

Bloch Móricz, philos. dra., mathesis' prof. *Szarvason. Választ. sept. 5. 1840.*

Markó Károly, hit. mérnök, a' művészetek' florenczi kir. academiájában festész prof. 's a' művészetek' austriai cs. academ. tagja. *Florenzben. Vá. sept. 5. 1840.*

Hunfalvy Pál, hit. ügyvéd, honi törvények' prof. a' késmárki ev. lyceumban, 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Választ. sept. 3. 1841.*

Kríza János, unitarius predikátor *Kolosvárt. Választ. sept. 3. 1841.*

Lugossy József, a' debreczeni ref. collegiumban magyar irod. prof., könyvtárnok, a' kir. m. természettudományi társulat' r. tagja, Marmaros vmegye' tbirája. *Választ. sept. 3. 1841.*

Kuthy Lajos, a' Kisfaludy-társaság' tagja, tbiró. *Pozsonyban. Választ. oct. 7. 1843.*

Reguly Antal, a' helsingforsi tud. társaság' tagja. *Most Berlinben. Választ. oct. 7. 1843.*

Vachott Sándor (Vachottfalvai), hit. ügyvéd, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Sápon, Pest vmgy. Vá. oct. 7. 1843.*

Gondol Dániel, a' m. kir. udv. cancellariánál fogalmazó gyakornok. *Bécsben. Választ. nov. 22. 1845.*

Frankenburg Adolf, a. m. kir. udv. cancellariánál fordító, ns Esztergam vmegye' tbirája. *Bécsben, Vá. nov. 22. 1845.*

Szilágyi István, a' marmaros-szigeti ref. coll. tanár. *Választ. dec. 18. 1846.*

Szvorényi József, cisterci szerzetheli áld. pap és prof. *Székes-Fejérvárt. Választ. dec. 18. 1846.*

Külföldiek.

Bowring János, szabad művészetek' tudora, a' németalföldi kir. intézet' tisztt. lev., a' frieslandi, groningeni, párizsi, leydeni, leeuwardeni, athenaei, turini, sheffieldi stb tudós társaságok' s a' parlament' tagja. *Bowringtonban, Bridgend mellett, Glamorganshireban. Választ. mart. 10. 1832.*

Mezőfante József, a' romai egyház' bíbornoka, vaticani könyvtárnagy, több tudós társaság' tagja. *Rómában. Választ. mart. 10. 1832.*

II. PHILOSOPHIAI OSZTÁLY.

Tiszteleti tag.

Vidéki.

Szalay Imre, philos. és hittud. dra, bélakúti apát, veszprémi érkanonok, szalai főesperest, a' sz. Anna-nővendékház' s a' tanító-képző intézet' igazgatója, a' pesti phil. és theol. karok' tagja, ns Veszprém, Zala és Esztergam vmegyék' tbirája. *Veszprémbe. Választ. nov. 8. 1834.*

Rendes tagok.

Helybeliek.

Döbrentei Gábor, k. tan., budai kerületi orsz. főbiztos, ns Pest, Vas, Heves, Nógrád, Fejér, Szabolcs, Somogy, Csanád, Bereg, Marmaros, Bars, Csongrád, Hunyad, Hont, Komárom és Torna vmegyék' tbirája, a' bukaresti gazd. társaság' tisztt. levelező tagja. *Budán, hid-alja, Likaház. Kinevezte az igazg. Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

Szilasy János, szombath-megyei áld. pap, hitt. dra, a' m. k. egyetemen az egyházi szónoklat', káté- s pásztori hittan' r. professora, kardékán, a' szombathelyi sz. szék' köz, s Esztergam vmegye' tbirája. *Urak-utcája, 450. sz. 2. emel. Kinevezte az igazg. Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

Kállay Ferencz, nyugalmazott cs. kir. auditor-kapitány. *Országút, 559. sz. Választ. sept. 1. 1832.*

Szontagh Gusztáv, nyugalmazott cs. kir. kapitány, ns Borsod vmegye' tbirája, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Czukor-utca, 496. sz. Választ. nov. 23. 1839.*

Vidékiek.

Horváth Cyrill, kegyes szerzetbeli áld. pap, philos. dra és prof., és a' szegedi lyceum' és gymnasium' helybeli igazgatója. *Választ. sept. 10. 1836.*

Hetényi János, a' dunántuli refor. egyházkerület' jegyzője, ns Komárom vmegye' tbirája és ekeli ref. predikátor. *Kinevezte az igazg. sept. 6. 1840.*

Egy hely, az igazgatóság által betöltendő, üres.

Levelező tagok.

Helybeliek.

Csatsko Imre, bölcsészet' és törv. tudora, hites ügyvéd, a' kir. tanulmányi bizottság' 's az avval kapcsolatos könyvvizsgáló szék' ülnöke, ns Győr vmegye' 's a' bácsai, nagy- és kisküsi nemesszékek' tbirája. *Budán. Választ. nov. 23. 1839.*

Széchy Ágoston, kegyes szerzetbeli pap, és nyug. prof. *Pesten, a' szerzet' épületében. Választ. sept. 5. 1840.*

Peregriny Elek, phil. doct. 's kir. könyvvizsgáló. *Budán, Urak-utcája, 76. sz. Választ. sept. 3. 1841.*

Szőnyi Pál, nevelő, 's a' kir. m. természettud. társulat' választm. tagja. *Nádor-utca, 209. sz. 2. em. Választ. dec. 18. 1846.*

Vidékiek.

Dóhovich Vazul, szigeti egyes. görög plebános és alesperest, a' helyb. iskola' igazgatója, a' püspöki szent szék' birája, több ns vmegye' tbirája. *Választ. sept. 17. 1831.*

Péterfi Károly (Kibédi), tordasi ev.-ref. pap. *Ut. post. Szászváros. Választ. nov. 8. 1834.*

Illés Pál (Edvi), nemesdömölki ev. predikátor, kemenesali esperes, esperestségi iskola-ügyelő és egyházi törvényszéki tanácsnok, a' dunántuli ev. superintendia' levéltárnoka 's ns Vas és Sopron vmegyék' tbirája. *Ut. post. Kis-Czell. Választ. sept. 14. 1835.*

Warga János (Szigeti), a' nagykőrösi ref. lyceumban nevelés-, természettan és mathesis' r. prof., dunamelléki és dunántuli hely. hitv. egyházkerületi tanácsnok, ns Abauj és Ugocsa vmegyék' tbirája. *Választ. sept. 14. 1835.*

Herepei Károly, vízaknai ev.-ref. pap. *Ut. post. N.-Szeben. Választ. sept. 7. 1838.*

Beély Fidél, sz. Benedek' rendbeli áld. pap, a' nevelés-, oklevél- és széptan' prof. a' frauendorfi kertművelő társaság' lev. tagja, ns Veszprém vmegye' tbirája. *Bakony-Bélben. Választ. nov. 23. 1839.*

Vecsei József, a' debreczeni refor. collegiumban phil. prof., ns Bihar vmegye' tbirája. *Választ. nov. 23. 1839.*

Wargha István. *Pozsonyban. Választ. sept. 5. 1840.*

Nagy Márton, kegyes szerz. áld. pap, a' tatai kir. gymnasium' helybeli igazgatója. *Választ. dec. 24. 1844.*

Purgstaller József, kegyes rend. áld. pap, phil. és hittud. dra, 's a' nagykanizsai közléptanoda' helybeli igazgatója. *Választ. dec. 24. 1844.*

Külföldi.

Schelling Fridrik, bajor és porosz kir. belső titkos tanácsos, a' tudományok porosz-kir. acad. r. tagja, 's a' porosz-kir. Fridrik-Vilmos-egyetemben philos. prof. *Berlinben. Választ. nov. 15. 1834.*

III. TÖRTÉNETÍRÁSI OSZTÁLY.

Tiszteleti tagok.

Helybeli.

B. Eötvös József (Vásáros-Naményi), több ns vármegye' tbirája, 's a' Kisfaludy-társaság' elnöke. *Fel-Dunasor, 39. sz. Választ. nov. 23. 1839.*

Vidékiek.

G. Kemény József (Gyerő-Monostori), a' tudományok' austr. cs. acad. r. tagja. *Gerenden, utolsó postája Torda. Választ. dec. 24. 1844.*

Pulszky Ferencz (Csalfalvi és Lubóczi), hit. ügyvéd, tbiró, a' Kisfaludy-társaság' munkás, a' romai archaeologiai intézet' lev. tagja. *Szécsényben. Választ. sept. 3. 1841.*

G. Teleki József, l. Elölül. *Választatott sept. 7. 1838.*

Rendes tagok.

Helybeliek.

Bajza József, hites ügyvéd, ns Bihar, Borsod és Heves vmegyék' tbirája, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Kalap-utca*, 309. sz. 2. em. *Választ. mart.* 10. 1832.

Czech János, kir. tanácsos, a' kir. tanulmányi bizottság' 's az avval kapcsolatos könyvvizsgáló szék' ülnöke. *Budán, Díszter.* 17. sz. *Választ. mart.* 10. 1832.

Luczenbacher János, törv. dra, a' pesti törvénysz. tudományi kar' tagja, hites ügyvéd, a' m. nemz. museum' kincstárának őre. *Lak. a' nemz. museumb.* Kinevezte az igazgatóság sept. 9. 1832.

Jerney János, hites ügyvéd, több ns vmegye' tbirája. *Molnár-utca*, 152. sz. *Választ. sept.* 7. 1838.

Vidékiek.

Péczely József, a' debreczeni ref. collegiumban a' történetek' 's régi literatura' prof., tbiró, a' Tiszán és Dunán tuli hely. hitv. egyházi kerületek' ülnöke, a' Kisfaludy-társaság' tagja. Kinevezte az igazg. sept. 4. 1837.

Horváth Mihály, bölcsészettudor, sz. Mihály' hatvani prépostja, ns Csongrád vármegye' tbirája. *Választ. sept.* 3. 1841.

Egy hely, a' társaság által betöltendő, üres.

Levelező tagok.

Helybeliek.

Bártfay László, hites ügyv., gr. Károlyi György' ügyésze, ns Szatmár és Csongrád vmegyék' tbirája, a' m. t. t. pénztári ellenőre 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Egyetem-utca*, gr. Károlyi-ház. *Választ. febr.* 17. 1831.

Karácson Mihály, kir. tanácsos, törv. dra, hites ügyvéd, a' m. kir. József-ipartanoda' igazgatója, ns Pozsony és Pozsega vármegyék' tbirája. *Régi posta-utca*, 25. sz. 2. em. *Választ. mart.* 9. 1832.

Waltherr László, gr. Károlyi-nemzetség' levéltárnoka, több ns vmegye' tbirája. *Üllei-út*, gr. Károlyi-ház. *Választ. sept.* 1. 1832.

Lassu István, a' m. kir. udv. kamarai lajstromozó

hivatalban segéd, ns Torna vmegye' tbirája. *Budán, Vizi-város, Donát-utca, 651. sz. Választ. nov. 15. 1833.*

Zsivora György, hites ügyvéd. *Servita-tér. Választ. nov. 15. 1833.*

Podhradezky József, m. kir. udvari kamarai számvevő tiszt, ns Trencsény és Esztergom vmegyék' táblabírája. *Budán, Uri-utca, 31. sz. Választ. nov. 8. 1834.*

Fényes Elek, hites ügyvéd, a' magyar gazdasági egyesület' s a' kir. m. természettudományi társulat' r. tagja, a' dunamelléki ref. főconsistorium' ülnöke, ns Bihar, Torontál és Ugocsa vmegyék' tbirája. *Ujvilág-utca, Ilkey-ház, 635. sz. Választ. sept. 7. 1837.*

Kiss Ferencz, hites ügyvéd, ns Bács vmegye' tbirája. *Budán, Krisztina-város, Vérmező, 349. sz. Választ. nov. 23. 1839.*

Henszlmann Imre, orvos dr., a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Nádor-utca, 206. sz. 3. em. Választ. sept. 3. 1841.*

Vidékiek.

Gyurikovics György (Ivanóczi), a' pozsonyi kir. váltótörvényszék' ülnöke, ns Pozsony, Nyitra, Trencsény, Mosony és Győr vmegyék' tbirája. *Választ. mart. 9. 1832.*

Szilágyi Ferencz, a' kolosvári ref. collegiumban világ- és hazai történet' s a' régi literatura' prof. *Választ. nov. 15. 1833.*

Bárany Ágoston (Debreczeni), ns Torontál vmegye' tbirája. *N. Becskereken. Választ. sept. 10. 1836.*

Kiss Bálint, békes-bánati helv. hitvallásu esperest, szentesi predikátor, Csongrád vmegyei tbiró. *Választ. nov. 23. 1839.*

Gorove István (Gattájai), tbiró. *Gattáján. Választ. oct. 7. 1843.*

Kovács István (Nagy-Ajtai), az erdélyi k. kormány-szék' levéltárában lajstromzó. *Kolosvárt. Vá. nov. 22. 1845.*

Wenzel Gusztáv, a' cs. kir. Theresianumban magyar törvények' tanára *Bécsben. Választ. dec. 18. 1846.*

Külföldiek.

B. Hammer-Purgstall József, cs. kir. val. udv. tanácsos, sz. Anna' rendének vitéze, a' tudományok' austr.

cs. acad. elnöke, a' párizsi, szentpétervári, berlini, göttingeni és egyéb tud. társaságok' tagja. *Bécsben. Választ. febr. 16. 1831.*

Kriebel János, cs. kir. kormányshéki tanácsos. *Brzezánban, Gácsorsz. Választ. nov. 15. 1833.*

Pertz Henrik Fridrik, porosz kir. titkos kormánytanácsos, a' királyi könyvtár' igazgatója, a' tudományok' porosz kir. academiájának r. tagja. *Berlinben. Választ. nov. 15. 1833.*

Palacky Ferencz, a' tudományok' austr. cs. acad. 's a' cseh kir. tud. társaság' rendes tagja, a' cseh nemzeti museum' ügyviselője, 's az ország' történetírója. *Prágában. Választ. nov. 8. 1834.*

De-Gérando Ágost. *Most Pesten. Választatott decemb. 18. 1846.*

Dussieux Lajos. *Párizsban. Választatott december 18. 1846.*

Fraehn Keresztely Márton, orosz cs. állodalmi tanácsos, sz.-Anna' rendének másod osztálybeli vi-téze, a' tudományok' pétérvári cs. academiájának r. tagja és könyvtárnagyja, az ázsiai museum' igazgatója, a' tudományok' porosz kir. academiájának lev. tagja. *Sz.-Péter' Várában. Választ. dec. 18. 1846.*

Chmel József, sz.-floriáni szerzetes kanonok, a' cs. kir. titkos levéltár' aligazg. *Bécsben. Választ. dec. 23. 1847.*

IV. MATHEMATICAL OSZTÁLY.

Rendes tagok.

Helybeliek.

Győry Sándor, hites mérnök. *Józsefváros, Nap-utca, saját ház. 81. sz. Választ. sept. 1. 1832.*

Vállas Antal, philos. dr., a' kir. m. természettud. társulat' 's a' bécsi iparegyesület' r. tagja. *Halpiacz, 56. sz. Kinevezte az igazg. sept. 9. 1837.*

Fest Vilmos, hites és kir. építőkormányi mérnök. *Mázsa-utca, 26. sz. Kineveztetett az igazg. által nov. 22. 1845.*

Vidékiek.

Bitnicz Lajos, szombathelyi megyei áld. pap, phil. dr., a' szombathelyi lyceum' igazgatója 's mathesis' prof., a' boroszlói tud. társaság' tisztt., a' pesti phil. kar' tagja, ns Vas vmegye' tbirája. *Kinevezte az igazg. Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

Nagy Károly, az amerikai philosophiai társaság' rendes tagja, ns Csongrád vmegye' tbirája, *Bicskén, Választ. sept. 10. 1836.*

Két üres hely, a' társaság által betöltendő.

Levelező tagok.

Vidékiek.

Beszédes József, sz. műv. dra, kapos- és sárvizi, balatoni, körösi és berettyói, Ipoly és Bodrog folyói igazgató vízmérnök, ns Arad vmegye' tbirája. *Duna-Földvár. Választ. febr. 17. 1831.*

Bolyai Farkas (Bolyai), a' mvásárhelyi ref. colleg. math. és physica' prof. *Választ. mart. 9. 1832.*

Udvardy Cherna János, hites mérnök, a' frauenendorfi kertmívelő társaság' tisztt. tagja, b. Orczy László' urodalmi mérnöke. *Egerben. Választ. mart. 9. 1832.*

Bresztyenszky Albert, philos. dr., sz. Benedek' rendebeli tihanyi apát, a' jénai ásványtud. társaság' tisztt. 's a' pesti philos. kar' tagja, ns Győr vmegye' 's a' bácsai ns szék' tbirája. *Tihanyban. Választ. sept. 10. 1836.*

Gáty István (Sámsoni), hites földmérő, több ns vmegye' tbirája. *Tatán. Választ. sept. 10. 1836.*

Brassai Sámuel, a' kolosvári unitar. colleg. mathesis és természettan' professora. *Választ. sept. 7. 1837.*

Kerekes Ferencz, a' debreczeni reform. collegiumban mathesis' és természettan' professora. *Választ. sept. 7. 1837.*

Taubner Károly, philos. dr., cs. kir. lombard-velencei ev. tábori pap, a' kir. m. természettud. társulat' 's a' berlini philologiai seminarium' tagja. *Milanóban. Választ. sept. 5. 1840.*

Külföldiek.

Babbage Károly, mathem. tanára a' cambridgi egyetemen, az angol kir. tud. társaság', a' stockholmi kir., a' paduai cs. kir. academia', a' florenczi, brüsseli, nápolyi stb. tud. társaságok' tagja. *Választ. nov. 15. 1833.*

Gauss Károly Frigyes, hannov. kir. udv. tanácsos, a' göttingeni egyetemen csillagászat' tanára. *Választ. dec. 23. 1847.*

Poncelet János Victor, a' francia kir. várnoktestnél osztályfő, a' fr. institutum' tagja. *Választ. dec. 23. 1847.*

HADTUDOMÁNYI ALOSZTÁLY.

Helybeli rendes tag.

Kiss Károly, nyugalmazott cs. kir. kapitány, ns Bihar, Csongrád, Békés és Arad vmegyék' tbirája, a' kir. magyar természettudományi társulat 's a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Szép-utca, 471. sz. 2. em. Kinevezte az igazgatóság sept. 6. 1840.*

Levelező tagok.

Helyben.

Korponay János, granátos főhadnagy a' cs. kir. magyar gyalog 32-dik seregrendnél. *Budán, a' várban, Ferenczi-tér, új-kaszárnya. Választ. dec. 24. 1844.*

Vidéken.

Mészáros Lázár, cs. k. alezredes a' sardiniai király' nevét viselő 5. számú huszárezrednél. *Lodiban. Választ. dec. 24. 1844.*

V. TÖRVÉNYTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Tiszteleti tagok.

Helybeliek.

Ragályi Tamás (Kis-Csoltói), a' hétszemélyes fő-törvényszék' köz 's több ns vmegye' tbirája. *Fel-Dunasor, Nákó-ház, 2. em. Választ. febr. 15. 1831.*

G. Károlyi György, 1. Ig. Tan. *Választat. mart.*
10. 1832.

G. Széchenyi István, 1. Elölülőség. *Választatott sept. 7. 1838.*

G. Teleki László (Széki). *Servita-tér, Teleki-ház, 2-dik em. Választ. dec. 24. 1844.*

Császár Ferencz (Kolgyári), fiumei 's bakari patricius tanácsos, a' hétszemélyes főtörvényszék' váltói előadó ülnöke, a' Kisfaludy-társaság' helytartó elnöke, ns Zala és Zágráb vmegyék' tbirája. *Sebestyén-utczá, 287. sz. 2. em. Választ. dec. 23. 1847.*

Vidékiek.

B. Wesselényi Miklós. 1. Ig. Tan. *Választ. febr.*
15. 1831.

G. Andrásy György. 1. Ig. Tan. *Választ. nov. 8. 1833.*

Deák Ferencz, több ns vmegye' tbirája. *Kehidán. Választ. nov. 23. 1839.*

Lonovics József (Krivinai), hittud. tanára, csanádi megyés püspök, cs. kir. val. bel. titk. tanácsos, sz. István ap. kir. rendének középkeresztése, 's a' pesti hittud. kar' tagja. *Temesvárt. Választ. oct. 7. 1843.*

Rendes tagok.

Helybeliek.

Sztrokay Antal (Nemescsói), hites ügyvéd, ns Pest és több vmegye' tbirája. *Magyar-utczá, 544. sz. Kinevezte az igazg. sept. 11. 1835.*

Szalay László, hites ügyvéd, a' Kisfaludy-társaság' tagja, ns Sáros és Bihar vmegye' tbirája. *Ferencziek' piacza, 466. sz. 2-dik emel. Választ. sept. 7. 1838.*

Zsoldos Ignác, hit. ügyvéd, kir. váltófeltörvényszéki ülnök, több megye' tbirája. *Egyetem-utczá, 409. sz. Kinev. az igazg. sept. 8. 1838.*

Fogarasi János (Alsó-Viszti), hites és váltó ügyvéd, a' kir. váltótörvényszék' tanácsjegyzője. *Urak-utczája, 457. sz. Kinevezte az igazg. sept. 3. 1841.*

Vidékiek.

Szlemenics Pál, törv. dra, a' magyar külön és fenyítő törvény' prof. a' pozsonyi kir. akademiában, hites ügyvéd, ns Pozsony és Szatmár vmegyék tbirája. *Kinev. az igazg. Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

Stettner György, hites ügyvéd, honi törvények' s a' politicalai tud. prof. a' pápai ref. collegiumban, ns Torna, Tolna és Veszprém vmegyék' tbirája, s a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Választ. sept. 1. 1832.*

Szász Károly (Szemeriai), a' nagyenyedi ref. collegiumban math. és természettan' prof., s Alsó-Fejérmegye' tbirája. *Választ. nov. 10. 1834.*

Levelező tagok.

Helybeliek.

Tóth Lőrincz, hites és váltó ügyv. s váltó jegyző, gr. Batthyányi Gusztáv és Kázmér' táblai ügyésze, a' Kisfaludy-társaság' tagja. *Fel-Dunasor, 39. sz. 2. em. Jelenleg Pozsonyban. Választ. sept. 10. 1836.*

Bertha Sándor (Felső-Eőri), hites, szegények és adózók', úgy a' m. t. társ. rendes ügyvéde és tbiró. *Magyar-utca, 522. sz. Választ. nov. 23. 1839.*

Lukács Móricz, m. tud. társasági hely. segédjegyző és levéltárnok, a' Kisfaludy-társaság' tagja, és tbiró. *Bécsi-utca, 200. sz. Választ. nov. 23. 1839.*

Trefort Ágoston, tbiró. *Fel-Dunasor, 39. sz. 2. emel. Választ. sept. 3. 1841.*

G. Dessewffy Emil (Tarkői és Cserneki), a' tudd. austr. cs. acad. r. tagja, több ns vmegye' tbirája. *Servitár, gr. Teleki-ház, 1. emel. Vél. oct. 7. 1843.*

Vidékiek,

G. Benyovszky Zsigmond (Benyói). *Zsolton. Választ. mart. 9. 1832.*

Fabrizy Sámuel, h. ügyv., több urodalmak' rendes ügyésze, a' XVI szepesi város' ág. hitv. esperességének felügyelője, ns Szepes és Torna vmegyék' táblabírája. *Lőcsén. Választ. mart. 9. 1832.*

Krajner Imre, gr. Festetics László' ügyei' igazgatója, s tbiró. *Keszthelyt. Választ. mart. 9. 1832.*

Túnyogi Csapó József, a' kolosvári ref. colleg. romai és hazai törvény' és országtudd.' prof. 's a' ref. fő consistorium' titoknoka. *Választ. mart. 9. 1832.*

G. Teleki Domokos (Széki), a' küüllői ev.-ref. megye' 's az udvarhelyi collegium' főgondviselője. *Kolosvárt. Választ. sept. 10. 1836.*

Szemere Bertalan (Szemerei), h. ügyvéd, tbíró, ns Borsod vmegye' másod alispánja, és országgyűl. követe. *Pozsonyban. Választ. sept. 5. 1840.*

Pauler Tivador, bölcsészet és törvények' dra, a' zágrábi kir. akademiában a' természeti és m. közjog' nyilv. r. tanítója, academiai tanácsjegyző, a' m. kir. 's a' gréczi cs. kir. egyetemek' törvénykarainak tagja, ns Zágráb vmegye' tbírája. *Vál. nov. 22. 1845.*

Szentkirályi Zsigmond, moldovabányai kir. bányamester és helyettes bányabíró. *Utolsó postája Ó-Moldova. Választ. nov. 22. 1845.*

Karvasy Ágost, jogtudor, hit. ügyvéd, a' győri kir. akademiában a' polit. tudományok' és váltó 's keresk. jog' ny. r. tanára, a' bácsai, fűsi és vecsei egyh. nemeszések' tbírája. *Választ. dec. 18. 1846.*

Szűcs István, hit. ügyvéd, a' debreczeni ref. collegiumban hazai törvények' tanára. *Választ. dec. 18. 1846.*

Külföldi.

Mittermaier Károly József Antal, bádeni nagyhercegi titkos tanácsos, a' francia becsületsereg' vitéze, a' heidelbergi egyetemen fenyítő törvény' tanítója. *Választ. dec. 18. 1846.*

VI. TERMÉSZETTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Tiszteleti tagok.

Helyben.

Bene Ferencz, orvos tudor, kir. tanácsos, Leopold' cs. jeles rendének vitéze, a' m. kir. egyet. az orvosi kar' 's a' budapesti kir. orvosegyesület' tagja, ns Tolna, Pest és Csongrád vármegyék' tbírája. *Urak-utcz. 457. sz. Választ. febr. 15. 1831.*

Stáhly Ignác, m. kir. helytartósági tanácsos, az austriai cs. Leopold- 's a' württembergi kir. érdem-rendek' vitéze, bölcsészeti, orvos és sebész dr., Magyarország' főorvosa, a' m. k. egyetemen az orvosi kar' elnöke, az orv. és sebész tanulmányok' igazgatója, a' budapesti kir. orvosegyesület' tiszta, a' bécsi cs. orvosi társaság' lev., 's a' pesti philos. kar' tagja, több ns vármegye' tbirája. *József-piacz*, 147. sz. 1. em. *Választ. nov.* 23. 1839.

Kubínyi Ágoston (F. Kubínyi és N. Olaszi), kir. tanácsos, a' m. nemz. museum' igazgatója, a' hessen-casseli rend' lovagja, a' kir. magy. természettud. társulat' és egyéb természettud. társ. tagja, több vmegye' tbirája. *A' nemz. museumban. Választ. oct.* 7. 1843.

Rendes tagok.

Helybeliek.

Gebhardt Ferencz, orv. dr., a' m. kir. egyetemen az orv. gyakorlat' és külön kór- és gyógytudománynak sebészek' számára r. prof., a' frauendorfi kertmívelő társaság' tiszta. 's a' bécsi cs. orv. társaság' lev. tagja, ns Tolna vármegye' tbirája. *Hatvani-utca*, 578. sz. *Kinev. az igazg. Pozsonyban*, nov. 17. 1830.

Bugát Pál, orv. dr., szemész-mester, a' m. k. egyetemen sebészek' számára az élet-, közöns. kór- és gyógy- 's a' gyógyszer-tudomány' r. prof., a' kir. m. természettud. társulat' másodelnöke, a' budapesti kir. orvosegyesület' rendes 's a' bécsi cs. orv. társaság' lev. tagja. *Kötő-utca*, belváros 7. sz. *Kinev. az igazg. Pozsonyban*, nov. 17. 1830.

Frivaldszky Imre, orv. dr., a' nemzeti museum mellett a' természetiek' tárának segéd őre, a' pesti orv. kar', a' kir. m. természettud. társulat', a' florenczi gazdasági, a' regensburgi füvésztársaságok' tagja, ns Temes vmegye' tbirája. *Servita-tér*, 441. sz. *Választ. sept.* 7. 1838.

Vidékiek.

Horváth József, philos. és orv. dr., a' pesti orv. kar', a' budapesti kir. orvosegyesület 's a' kir. magyar természettudományi társulat' tagja, ns Hont vármegye' r. főorvosa. *Báton. Kinevezte az igazg. Pozsonyban*, nov. 17. 1830.

Balásházy János, gr. Vay Ábrahám' jószágigazgatója, ns Zemplény vmegye' tbirája. *Berkeszen. Kinev. az igazg. Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

Tarczay Lajos, a' dunántuli ref. főiskolában természeti tudományok r. tanára, a' kir. m. természettud. társulat 's az iparegyesület' természet- és vegytani szakosztályának r. tagja. *Pápán. Kinev. az igazg. Pozsonyban, sept. 6. 1840.*

Még egy, az igazgatóság által, kinevezendő.

Levelező tagok.

Helybeliek.

Kovács Mihály, orv. dr., a' pesti orv. kar', a' budapesti kir. orvosegyesület', 's a' jénai ásványtudom. társaság' tagja, több ns vmegye' tbirája. *Képiró-utca, 372. sz. Választ. mart. 9. 1832.*

Pólya József, orv. dr., a' pesti orv. kar' tagja. *Uj-piacz, 293. sz. Választ. mart. 9. 1832.*

Schoepf Ágost, orvos és sebész doctor, szemész mester, a' pesti orvosi kar', a' budapesti kir. orvosegyesület' 's a' bécsi orvosi társaság' tagja, a' kisdedek' kórházának igazgatója. *Dorottya-utca, 16. sz. Választ. sept. 14. 1835.*

Kacs Kovács Lajos, hites ügyvéd, Pest városa' főjegyzője, ns Nógrád vmegye' tbirája. *Borz-utca, 219. sz. Választ. sept. 7. 1837.*

Flór Ferencz, orv. és sebész tanár, szülész mester, a' Pest városi sz. Rókus-kórház' ideigl. igazgatója, a' pesti orvosi kar' és budapesti kir. orvos egyesület' tagja, ns Csanád megye' tbirája. *Servita-tér, 442. sz. Választ. sept. 7. 1838.*

Török János, a' m. gazdasági egyesület' alapító tagja és állandó titoknoka, a' budapesti kir. kereskedelmi nyugdíj-egyesület' elnöke, a' cs. kir. bécsi gazd. társaság, a' württembergi kir. középponti földészeti intézet', a' m. iparegyesület, 's m. természettud. társulat' rendes, a' cs. kir. stajerországi, morva-sziléziai és karinthiai, az orosz cs. moszkvai gazd. társaságok', az oszterlandi természetvizsgáló társulat', 's a' morva-sziléziai és frauendorfi kertészeti

egyesületek' lev. tagja, több ns vmegye' tbirája. *Üllei-út, g. Károlyi-házb. Választ. sept. 3. 1841.*

Nendtvich Károly, orvos dr., a' m. k. József-ipartanodánál a' vegy- 's műtan' nyilv. r. tanítója, a' kir. magyar természettudományi társulat' rendes, a' pesti orvosi kar' tagja. *Választ. nov. 22. 1845.*

Hanák János, kegyesrendi tanár és könyvtárnoki segéd, a' k. m. természettud. társulat' r. tagja. *A' piarista colleg. Választ. dec. 18. 1846.*

Vidékiek.

Csorba József, orv. dr., a' pesti orv. kar' tagja, ns Somogy vmegye' főorvosa és táblabírája. *Kaposvárt. Választ. mart. 9. 1832.*

Méhes Sámuel, philos. dr., a' kolosvári reform. collegiumban természetrajz', physica' és mathesis' r. prof. *Választ. sept. 10. 1836.*

Viola József orv. dr., moldvai nagyposztelnik, a' pápai arany sarkantyús rend' commodorja, a' török Nichán' vitéze, az austr. nagy arany érdemjel' birtokosa, 's a' moldvai uralkodó fejedelem' belső orvosa. *Jászvásárt. Választ. sept. 7. 1838.*

Balla Károly, táblabíró. *Pót-Harasztján. Választ. nov. 23. 1839.*

Kubínyi Ferencz (Kubínyi), több tudós társaság' tagja, ns Pest és Nógrád vmegyék' tbirája. *Losonczon. Választ. sept. 3. 1841.*

Török József, orvos- és sebész-tudor, a' debreczeni ref. collegiumban az ásvány-, fűvész-, vegy- és erőműtan' prof., a' budapesti kir. orvosegye., természettud. társulat' és a' pesti orv. kar' tagja. *Választ. oct. 7. 1843.*

Külföldiek.

Beudant F. S., a' becsületrend' vitéze, a' franciaia tud. academia' r. tagja, a' párizsi kir. egyetemen ásványtan' prof., 's a' király' ásványtárának őre. *Párizsban. Választ. nov. 15. 1833.*

Bright Richard, orvos tudor, a' Guy-kórház' rendes orvosa, az angol kir. tud. társaság', a' szentpétervári cs., a' berlini és stokholmi kir. academiák', 's a' dán kir. tud. társaság' tagja. *Londonban. Választ. nov. 15. 1833.*

Baer Károly Ern eszt, orosz cs. állodalmi tanácsos, a' tudományok' pétervári cs. academiájának rendes, a' porosz kir. tud. acad. lev. tagja. *Sz.-Péter' Várában. Választ. dec. 18. 1846.*

Mándl Lajos, orvos tanár, a' bécsi cs. orvosi társaság', a' tudományok' nápolyi kir. academiája' levelező, a' párizsi boncztudományi társulat 's a' pesti orvosi kar' tagja, a' párizsi egyetemen segéd tanító. *Párizsban. Választ. dec. 18. 1846.*

Schueler Gusztáv, bölcséleti tanár, szász-weimári nagyhercegi bányász tanácsos, a' jénai nagyhercz. tud. egyetemen földisme, ásvány-, műtan és bányásztudomány' rendkiv. tanítója. *Jénában. Választ. dec. 18. 1846.*

Heckel Jakab, a' cs. természetiek' táranak felügyelője, több tud. társ. tagja. *Bécsben. Választ. dec. 23. 1847.*

Régi magyar nyelvemlékek' kiadására ügyelő.

Döbrentei Gábor. L. 17. lap. *Választ. nov. 10. 1834.*

Magyar szótár' szerkesztősége.

Czuczor Gergely, szerkesztő. L. 14. l. *Választ. dec. 24. 1844.*

Fogarasi János, vizsgáló. L. 25. l. *Választ. dec. 24. 1844.*

TISZTVISELŐK.

Lukács Móríc z, hely. segédjegyző és levéltárnok. L. 26. lap.

A' könyvtárnoki 's pénzgyűjtemény-őri helyek üresek.

Helme czy Mihály, philos. dr., hit es ügyvéd, ns Csóngrád és Szatmár vmegyék' t bírája, a' m. t. t. pénztárnoka. *Urak-utczája, 453. sz. Kinevezte az igazg. Pórszon yban, nov. 17. 1830. Ülést és szavazatot nyert febr. 22. 1831.*

Bártfay László, a' m. t. t. ellenőre. L. 20. l. *Kinevezte az igazg. nov. 15. 1832.*

Bertha Sándor, a' m. t. t. tisztii ügyésze. L. 26. l. *Kinevezte az igazg. sept. 10. 1835.*

Varga Sámuel, hites ügyvéd, és m. t. t. irnok. *Hatvani-utca, 581. sz. Kinevezte az elnök Pozsonyban, dec. 12. 1839.*

Fekete Sámuel, m. t. t. irnok és javító. *Sándorfőhg-utca, 1461. sz. Kinevezte az elnök Pozsonyban, jun. 22. 1844.*

Ring Adorján, m. t. t. irnok. *Ősz-utca, 1471. sz. Kinevezte az elnök Pozsonyban, jun. 22. 1844.*

Könyvtáros.

Eggenberger József és fia. *Megbízta az igazg. nov. 5. 1833. Boltjok Pesten, a' Ferencziek' piacán, saját házokban.*

Szolgák.

Zeréf Vincze. Kineveztetett febr. 20. 1843.

Egy szobatisztító, egy fűtő.

AZ ACADEMIA' TEREME, TITOKNOKI HIVATALA,
KÖNYV-, RÉGISÉG-, LEVÉL- ÉS PÉNZTÁRA:

Pesten, Óváros, Urak' utcája, 453. sz.

HOZZÁADÁS.

I.

A' M. TUDÓS TÁRSASÁG' RENDSZABÁSAI.

1. *A' társaság' iránya és foglalatosságai.*

1. A' magyar tudós társaság a' tudományok' és szép-művészségek' minden nemeiben a' nemzeti nyelv' kimíveltetésén igyekszik egyedül.

2. A' hazai nyelvet egész gonddal csinosabbá és gazdagabbá fogja tenni.

3. Azt mind eredeti munkák' dolgozása, mind régi és új remek írások' magyarra tétele által gyarapítja.

4. E' végre bármelly oklevelet, egyéb emléket és még rejtve lévő kéziratot felkeresvén, a' tudományok' díszeré szolgálandókat köz ismeretbe hozza.

5. Gondja leszen, hogy a' nemzeti játékszín, egyik segéde a' hazai nyelv' kimíveltetésének, jó darabokban szükségét ne szenvedjen.

6. Megfejtés végett feladandó kérdések' 's beküldött feleletek' megjutalmazása által a' nemzeti literaturát elősegíti.

7. A' nyomtatásban megjelent munkákat szoros, de egyenes vizsgálat alá veszi; a' legjelesebbeket megjutalmazza, 's bírálását, valamint tudományos hirdetményeit, közre eresztí.

8. A' beadandó kéziratokat megvizsgálván, ha helybenhagyást nyernek, tulajdon költségén és hasznára közre bocsátja, szerzőiknek pedig illendő jutalmat ad.

9. Tulajdon évkönyveit, értekezéseivel és gyűlései' jelesebb munkálkodásaival együtt sajtó alá bocsátja.

10. A' hazai nyelv' természete 's különbözése' bővebb megismerése végett, 's egyéb tudományos tekintetekre nézve is, benn és a' külföldön utazásokat tétet.

11. A' társak óvni fogják magokat a' vallást, az ország' polgári állapotját és polgári kormányát illető, vagy akármely más politcai tárgyak' vitatásaitól.

12. Nyomtatásra készített dolgozásaik, valamint minden egyéb kéziratok, censura' eleibe terjesztetnek.

II. *Tagok.*

13. A' magyar tudós társaság dicsőségesen uralkodó I. Ferencz királyunk' hatalmas oltalma és legfőbb felvigyázása alatt, nagy kegyelmű pártfogóját József austriai főherczeg, 's Magyarország' nádora' fenséges személyében tiszteli, ki annak javát és dízét elősegíti, jegyzőkönyveit megtekinti, 's üléseinek, midőn azt jónak látandja, jelenléte által fényt adni méltóztatik.

14. Az ország' négy rendei közül igazgató tanácsul huzsonöten választatnak, kik a' társaság' tőkepenzeire 's jóvelmeire ügyelnek.

15. Az előlülő, lakását a' szünnapokon kívül Pesten tartja, a' társaság' üléseiben mindenkor jelen lesz 's annak minden dolgait kormányozza. Távolléte alatt, vagy elfoglaltatása' esetében azokat folytatja a' másod előlülő.

16. A' tiszteletbeli tagok, öszveséggel huszonnégyen, megkülönböztetett tekintetben fognak állani, 's a' gyűlésekben székök és szavok lesz.

17. A' rendes tagok, kiknek száma negyvenkettőt nem haladhat meg, kötelességöknek ismerik a' társaság' tekintetét, méltóságát teljes erejökkel, munkásságukkal fentartani, dolgaikban szorgalommal és híven eljárni, a' nemzet' várákozásának minél inkább megfelelni, hogy mind a' nemzeti nyelv kimíveltessék, mind a' tudományok és művészségek a' haza' lakosai közt könnyebben elterjedhessenek. A' tudományok' osztálya hat: 1. *Nyelvtudomány*, 2. *Philosophia*, 3. *Történetírás*, 4. *Mathesis*, 5. *Törvény- és* 6. *Természettudomány*, mellyek' gyarapítására külön külön hét tag rendeltetik.

18. Gondjaikban osztoznak a' meg nem határozott számú levelező társak is, kik a' köz ügyet sikeres szorgalommal és készséggel segítik elő.

19. A' társaság' titoknoka az igazgató tanács' és a' tudós társaság' jegyzőkönyvét szerkeszteti, dolgaikat előterjeszti, levelezéseiket viszi s' felvigyáz, hogy a' segédjegyző és a' leírók kötelességeikben eljárjanak.

20. Ezen tudós társaság' mindennemű választott tagja az e' részben már érkezett királyi engedelemmel fogva: *Magyar tudós társaság' tagja'* czímével él.

21. A' taggá választatást azonban, még a' legérdeemesbnek is, tehetségei megismertetésétől és a' társaság' megbirálásától kell várni; esedező levéllel és kérelemmel keresni, vagy épen utána esengeni nem csak nem szabad, sőt különösen mindenkorra tiltatik.

22. A' pénztárnok és ellenőr a' pénztárra hit alatt ügyelnek, a' bevétel és kiadás felől az igazgató tanácsnak szorosan számolnak. Az ügyvéd a' pénztár' igazaira vigyáz.

III. *Választás.*

23. Az igazgatók, ürességek támadván, szabad voksal választanak magok közé új tagot.

24. Az igazgató tanács nevez ki előlülőt és másod előlülőt kebeléből esztendőnként voksaik' többsége szerint. A' vok-sok' egyenlősége' esetében, a' kérdés' elhatározása a' pártfogóra marad. Az előlülők' választása azonban minden egyes esetben a' Felség' eleibe fog megerősítés végett terjesztetni.

25. A' tiszteletbeli tagokat azok' számából, kik a' magyar literatúrára és ezen tudós társaságra nézve magokat érdemesekké tették, a' tiszteletbeli és rendes tagok' voksaik' nagyobb szám által, választják. Az igazgatók közül azonban e' megtiszteltetés csak nyolcznak adatható.

26. A' tiszteletbeli és rendes társak olly férfiak közül választanak rendes tagokat, hasonlóul voksaik' többsége által, kik magyar nyelven irt munkáik' s tudományok által nevet és tekintetet szerzettenek. Ezek közül tizennyolcz Pesten és Budán vagy a' környékben lakják, a' többi huszonnégy az ország' más részeiből legyen kinevezve.

27. Levelező társakul fogadtatnak, kik a' hazában magyar nyelven készült írásaik által nevezetesekké lettek; a' külföldről pedig, kiket különösen a' magyar nemzetet érdeklő munkájok híre emelt.

28. Minden rendbeli társnak magyarul tudni szükséges, a' külföldit kivéven.

29. Titoknok a' rendes tagok' osztályából választatik, az igazgató, tiszteletbeli és rendes tagok' voksaival, 's az egyéb hivatalt nem viselhet.

30. E' szerint 's ugyanazok által választatik a' segédjegyző, ki, a' szükség úgy kívánván, a' titoknok' tisztségét is viseli.

31. Pénztárnokot, ellenőrt és ügyvédet az igazgató tanács nevez ki, és azok ennek elintézésétől függnek.

32. Minden rendbeli tag' választása titkos voksolással olyképen menjen véghez hogy, ha előbb a' voksaival felénél többet senki nem nyerne, azok ketten, kiknek voksaik legszámosabbak voltak, újabb választás' alá terjesztessenek, 's társnak az fogadtassék, ki voksaival, ha csak egyben is, a' másikat felülmúlja.

33. Leirókat és cselédeket az előlülő fogad.

IV. *Fizetések és jutalmak.*

34. Az előlülő, igazgató és tiszteletbeli tagok' fizetése, méltóságaik' fénye; jutalmok, e' nemzeti ügynek szolgálhatás.

35. Titoknok, rendes társak, segédjegyző, pénztárnok és ellenőr munkáikhoz illendő fizetést húznak.

36. Leirók' és cselédek' számára szolgálatjaikhoz képest az igazgató tanács szab bért.

37. A' magyar nyelven írt munkák' vagy kérdéseket fejtő értekezések' írói, megnyervén a' tudós társaság' javadását, jutalmokat vagy folyó, vagy emlékpénzben vesznek, melly utóbbit ő Felső királyi engedelmével a' társaság e' végre a' pénzverő műhelyben veret.

38. Tiszteletbeli és rendes tagoknak szabad kiadott munkák által keresni jutalmat, de illy szándékkal a' feltett kérdésekre nem felelhetnek.

39. Az írásban benyújtott dolgozások helybenhagyatván, kinyomtattnak, szerzőiknek pedig érdemlett jutalom jár.

V. *Gyűlések.*

40. A' gyűlések' helye Pest' városa.

41. Az előlülő négy héttel előbb hírül adván a' gyűlés' napját, az igazgató tanács rendszerint minden esztendőben egyszer összejő, rendkívül pedig, valahányszor Ő cs. k. Főhercegsége, a' pártfogó, parancsolja.

42. Ezen gyűlés következő esztendőre előlülőt választ, igazgató társakat veszen fel; a' helybenhagyott írásoknak jutalmat szab; a' tudós társaság által legjobbnak ítélt két magyar munkát megkoronázza; a' kiadandó kéziratok és utazások iránt végez; a' pénztár felől tanácskozik, a' bevételről és kiadásról szoros számot veszen, a' pénztár' állapotjáról és a' társaság' célirányos előmeneteléről a' vármegyéket esztendőnként, a' karokat és rendeket pedig országgyűlése' alkalmával tudósítja.

43. Az igazgató tanács' végzéseiben, hogy sikerök legyen, legalább kilencz tag veszen részt.

44. Az előlülő által bizonyos napra kirendelt héti, vagy kisebb gyűlésben a' helybeli rendes tagok jelen lesznek, gátoltatások' esetében magokat az előlülőnél mentvén ki. A' tiszteletbeli és vidéki rendes tagok ezen gyűlésekben megjelenhetnek.

45. Ezekben a' tudományos tudósítások 's a' társak' értekezései olvastatnak fel, a' beküldendő munkákra nézve az illető osztályból három bíráló rendeltetik, a' kérdések' megfejtései hasonló módon megítéltetnek, a' nyomtatás alá bocsátandó tudományos ujságlevelek és a' társaság' Évkönyveinek tartalmi kiválasztatnak; végezetre a' tudományos levelezések elintéztetnek.

46. Hogy ezen gyűlések' végzéseinek is ereje legyen, legalább kilencz társ' jelenléte kívántatik.

47. Az előlülő által legalább három héttel előbb kihirdetendő 's tizennégy napnál tovább nem tartandó esztendei nagy gyűléseken minden rendes tag jelen lesz, kivévén azokat, kik az előlülőtől tetemes okoknál fogva kimaradásokra engedelmet nyertek. Itt a' tiszteletbeli tagok voksal, a' levelezők ellenben a' nélkül jelenhetnek meg.

48. Ezen gyűlésekben választatnak a' tiszteletbeli, rendes és levelező tagok; a' kiadott munkák, kéziratok és

a' megfejtett kérdések által literaturánkban jelesekké lett férfiaknak jutalom ítéltetik; 's a' következő esztendőre kérdések' feltétele fordul elő.

49. Gyűlölség' és kedvezés' minden gyanuja' elhárítására, a' társak, ítéleteiket a' jutalmak' elhatározásában okokkal támogatják.

50. A' nagy gyűlések után tartandó esztendei köz gyűléseken az igazgatók és minden rendű társak megjelennek, szabadon bemehetvén azokba mások is; Ó cs. k. Főherczegsége, a' pártfogó, pedig mindenkor különösen meg leszen kérve, hogy azokat jelenléte által díszesíteni méltóztassék.

51. E' gyűlések az előlülő' és minden rendbeli új tag' választatását teszik közzé; a' nevezetesebb értekezések 's a' szépliteratura' művei, a' hazai nyelv', tudományok' esztendei gyarapodása előmutattatik; az elhunyt tagok' emlékezete megtiszteltetést nyer; a' társak' voksai által megkoronázott két nyomtatott legjobb munka és a' kitett kérdésekre bejött két legjobb felelet' írói jutalmakat veszik által.

52. Az ülések' viselt dolgait a' titoknak vagy annak képviselője, a' jegyzőkönyvbe iktatja, 's ez a' felséges pártfogónak bemutatattatik. Az új tagok' oklevelét a' pártfogó és előlülő után ő is aláírja és kiadja.

53. A' társaságnak két hónapi szünetidő engedtetik.

VI. *Pénztár.*

54. A' társaság' pénztára valamint nagy lelkű hazafiak' áldozataiból eredett, úgy ezután is illy adakozásokból várja főképen öregbedését.

55. Az előlülő azt gyakrabban véletlenül is megvizsgálván, épségben fentartani igyekszik.

56. A' jövedelem' hatod része esztendőnként a' tőkepénz' nevelésére fordítatik.

57. Az ajánlóknak a' tőkepénzt magoknál megtartani szabad, úgy mindazonáltal, hogy a' törvények' értelmében bátorságba helyheztetvén, törvényes kamatja pontosan megjárjon.

58. A' pénztárba lefizetett tőkepénzek hasonló feltételek mellett adatván ki, az alkotók' szándékához képest külön számolás alatt viteinek.

59. Igazgató tag a' társaság' tőkepénzeiből kölcsön nem vehet.

II.

A' M. T. T. UTASÍTÓ HATÁROZATAI

BELSŐ DOLGAIRA NÉZVE

a' XVIII-dik nagy gyűlésig bezárólag.

ELSŐ FEJEZET.

Osztályok és tagok.

1. A' m. t. társaság rendszabásai' értelmében hat tudomány-osztályból áll, mellyeknek köre következőleg alapíttatott meg.

I. Nyelvtudományi osztály.

A) Nyelv és irodalom.

Általános és különös nyelv- és írástörténet.

Általános és hasonlító nyelvtudomány.

Különös nyelvtudomány, ide értve a' classicai és keleti, de főleg a' magyar 's azzal rokon nyelvtudományt egész terjedelmében, tehát a' magyar nyelvtörténetet, hasonlítást, szónyomozást, nyelvtant és szótárírást, a' nyelvjárások' megismertetését 's a' népi és könyvnyelv' emlékeinek gyűjtését, magyarázatát és kiadását.

Nyelvbeli előadás' tudománya.

Irodalomtörténet; könyvészet általán 's különösen a' hazai és nemzeti; régi magyar jeles írók' jó kiadásai.

A' nevezetesb magyar munkák' bírálata nyelv' tekintetében.

Régi és új nemzetek' remekíróinak fordítása.

B) Széptudományok.

Általános és különös szépműtan; hangzó, képző és mímmező művészetek' elmélete.

Műtörténet, műbírálat.

Szóló művészetek: szépprosa, különösen szónoklat.

Költészet.

II. Philosophiai osztály.

Embertan.

Elméleti bölcsészet: gondolkodás-, isme- és széptan.

Gyakorlati bölcsészet, névszerint észjog, erkölcs- és tiszta vallástan, történet' philosophiája.

Bölcsészet' története, bírálata.

Nevelés- és oktatástan, tanmunkák.

III. Történetírási osztály.

Történetírás' elmélete.

Emberiség és művelődés' története.

Egyetemes és különös történetírás, polgári 's egyházi, de főleg hazai.

A' segédtudományok, névszerint földírat, nemzékrend- és időtan, úgy régiség-, pénz-, oklevél-, czímer- és pecséttan.

A' hazai történetek' felvilágosítására közirományok', oklevelek' 's egyéb történeti emlékek' nyomozása, illyek 's egyéb kútfők' gyűjtése, kiadása, bármelly nyelven legyenek azok írva.

Élettörténet, 's itt is különösen a' hazai.

IV. Mathematicai osztály.

Tiszta mathesis.

Mechanica; mathematicai természettan; csillagászat.

Geodæsia.

Építészet, polgári és vízi, géptan; hajózási tudományok; hadi tudományok; műtan; bányászat.

V. Törvénytudományi osztály.

Országstudomány.

Közgazdaság tágabb és szűkebb értelemben, tehát ide értve a' közrendészetet, pénzügtudományt, 's a' segéd, névszerint kamarai tudományokat és statisticát.

Országstudományok' története.

Törvények' elmélete.

Nemzetek' joga.

Polgári jog egész terjedelmében, tehát bányá-, váltó 's fenyítő törvény is; a' gyakorlatiakat — mint törvénykezés' és ügyészi tárgyalás' tudományát — ide nem értve.

Egyházi jog.

Oklevél-, pecsét-, idő-, nemzedékrendtan, a' mennyiben a' törvényismeret' segéd eszközei.

Törvények' története.

Törvénytudomány' története.

VI. Természettudományi osztály.

Természetrájz: ásványtan, földisme, földtan; növénytan; állattan.

Kísérleti természettan, vegytan.

Bonez- és élettudomány, növényi, állati, emberi, hasonlító.

Gazdasági tudományok.

Orvosi tudományok.

2. Mindenik osztály áll határozatlan számú tiszteleti, hét-hét rendes, és ismét határozatlan számú levelező tagokból. Ezeken kívül a' rendszerezett 42 rendes tagon túl a' külön alapításu hadtudományi rendes tag, alosztályt képviselőleg, a' mathematicai osztályhoz csatoltatott, a' titoknak a' nyelvtud. osztályhoz, melyben titoknakká választásokor működött; a' pénztárnok végre, miután személyes szavazattal lőn felruházva, szinte a' nyelvostályhoz, melyhez gyakorlott szakánál fogva tartozik.

3. Tiszteleti és rendes tagok olly férfiak közül ajánltatnak az illető osztály által az academiának elválasztás végett, kik ezen osztályhoz tartozó kiadott ma-

gyar munka vagy munkák által a' tudományt előbbre vitték, 's ez által magoknak kitűnő nevet és tekintetet szereztek. Rendes tag azon felül csak a' lev. tagok' sorából választható.

4. Levelező tagok szinte az osztályok által olly tudós férfiak' sorából ajánltatnak az academiának, kik osztálybeli jeles munkálkodások által a' tudományok' terjesztésére hatottak, és ekkép az academia' céljai' előmozdítására képességet bizonyítottak.

5. Minden választott tiszteleti, rendes és levelező tag, szakjához tartozó értekező vagy szépmű' előadásával foglalt széket: elébb sem meg nem jelenhetik az ülésekben, sem az oklevél neki ki nem adatik, 's neve a' tagok' lajstromába be nem iktattatik. Ha az új tag egy academiái évnek leforgása alatt egyenesen és határozottan ki nem nyilatkoztatja, hogy a' választást elfogadván a' reája eső munkarészben is eljárand, 's ha egyszersmind ugyanazon időnek lefolyása alatt székfoglaló értekezését megtartani, vagy, ha személyesen meg nem jelenhetik, az academiának benyújtani elmulasztaná, a' választás megsemmisül.

6. A tiszteleti tagok az academia' minden üléseiben székkal és szavazattal, az osztályi és választmányi ülésekben azon kívül elnöklési joggal is bírnak; a' társaság' munkálkodásaiban részt vesznek, 's annak javát és díszét mindenkép előmozdítani törekszenek.

7. A' rendes tagoknak, kik a' társaság' minden üléseiben székkal és szavazattal bírnak, kötelességeik a' következők:

a) Minden második évben egy, az illető tudomány' előbbvitelére szolgáló, értekezést adni be az Évkönyvek' számára, 's illetőleg a' társaság' köz ülésébeni felolvasás végett. Ezen kötelezettség alól csak azok vétetnek ki, kikre a' társaság szokott rendes tagi foglalkodásaikon felül még külön más munkák' kidolgozását is bíz.

b) A' velök véleményadás végett közlött mindennemű nyomtatott vagy kézirati munkákat, pályairatokat, fölfelezéseket, javaslatokat szorosán megvizsgálni 's rólok írott jelentést tenni.

c) Minden egyéb, az osztály által a' szabályok' értelmében kiszabott, munkálatokban szorgalmasan eljárni.

d) A' szakjokban feltetsző nevezetesb haladásokról, valamint a' tudományosság' előmenetelére szolgálható tények-, adatok- 's észleletekről az illető osztályban tudósítást adni, különösen pedig mi a' hazában a' tudományt, nemzeti nyelvet 's művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelenteni, hogy mind ezek a' társaság' lapjában közzé tétethessenek.

e) Társaságon kívüli munkálkodás által is igyekezni, hogy a' tudományok magyar nyelven gyarapíttassanak.

8. A' levelező tagok a' társaság' mindennemű üléseiben székkel és értesítő szavazattal bírnak, az illető osztály által velük véleményadás végett közlött tárgyakról írott jelentést adnak, valamint minden, a' tudományosság' előmenetelére szolgálható, tények-, adatok- 's észleleteket az illető osztálylyal közölnek, 's különösen azt, mi a' hazában a' tudományt, nemzeti nyelvet 's művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelentik; végre irodalmi munkásságok által a' hazai tudományosság' előmozdítására törekszenek.

9. A' titoknok az igazgatósági, valamint a' társaság' havi és évi üléseiben előterjesztői hivatalt visel, azok' határozatainak végrehajtásáról gondoskodik, az academia' levelezéseit viszi, történeteit 's mindennemű, az academia' nevében szóló, tudósításait írja, Évkönyveit és Értesítőjét szerkeszti, a' társaság' mindennemű kiadásaira a' fő felügyelést viszi, 's felvigyáz, hogy a' titoknoki hivatal' tisztviselői kötelességeikben gondosan eljárjanak.

10. A' segédjegyző a' társaság' öszves ülései' jegyzőkönyveit szerkeszti, a' levelezések' vitelében 's a' tudósítások' írásában a' titoknoknak segedelmére van, ki nek szükség' esetében képét is viseli, 's a' levéltárra közvetlenül felügyel.

11. Tartoznak a' tagok minden, a' társaság' kebelén kívüli tudományos, dolgozásaik' jegyzékét évenként a' titoknokhoz beadni azon végre, hogy az academiai tagok' ezen magános munkálkodásaikról is állhasson külön pont az évenkénti igazgatósági jelentésben; 's a' haza innen lássa:

mennyiben iparkodnak a' társak a' magyar nyelv' előmozdításán 's az ismeretek' terjesztésén. Ha ki valamely még kéziratban levő munkáját mutatná elő a' társaságnak, ez is megemlíttethetik az érdekllett tudósításban.

12. Minden tag fel van szólítva: küldené be pecsét alatt évenként önbiographiai jegyzékeit, mellyek feltöretlenül a' levéltárban őriztetnek, míg azokra halál' 's készülő életírás' vagy emlékbeszéd' esetében szükség leszen.

13. Halál által elvesztett tagjainak a' társaság következő vég tiszteletet határozott:

a) Ha a' halál' esete Budapesten adja magát elő: a' megholtnak rokonai-, osztálybeli társai-, barátai- vagy szomszédaitól várja a' társaság, hogy a' temetés' napja- és órájáról késedelem nélkül értesítsék a' titoknoki hivatalt, melly azt külön meghívó által azonnal tudtára adatja valamennyi Budapesten levő tagoknak, hogy társok' eltakarításánál, fekete ruhában, minél számosabban megjelenjenek.

b) Ha ülés' napján esnék a' temetés, az ülés más napra halasztatik.

14. A' társaság elhunyt tagjai' emlékezetét háromféle módon tiszteli:

a) Rövid gyászbeszéddel, mellyel a' társ' halálát valamely barátja, ki eziránt a' titoknokot mindjárt a' hír' vétele után tudósítja, 's ilyennek nem létében, a' titoknak, a' temetés, vagy ha az elhunyt vidéken lakott, a' vett hír' utáni legközelebbi ülésben jelenti be. E' beszéd az elvesztettet leginkább a' társasághoz volt viszonya' szempontjából állítja elő. Kiadandó az Értesítőben.

b) Életrajzzal, melly ez elhunyt' életéhez 's írói pályájához tartozó adatokat adja. Kiadandó a' Névkönyvben, bővebben az Évkönyvekben.

c) Emlékbeszéddel, melly az elhunyt' életét, munkálkodásait és hatását szónoki előadásban terjeszti elő. Különösen, midőn igazgató tagját vesztí el a' társaság, készül emlékbeszéd, ha erre találkozik vállalkozó. Tiszteleti és rendes tagra általában mindenikre; a' levelezők közül pedig arra, kiről szavazatok' többsége iratni akar.

15. Bármely tagról több emlékbeszéd is elfogadtatik bírálat alá, 's vétethetik fel az Évkönyvekbe; köz ülésben

azonban csak egy, 's pedig az olvastatik el, melly arra legalkalmatosbnak ítéltetik az illető küldöttség által.

16. Ha valamelly Budapesten lakó vagy tartózkodó tag olly szegénységben halna el, mellynél fogva tisztességes eltakaríttatása sem lenne eszközölhető, e' felől értesítettén, az elnök gondoskodni fog.

17. Ha valamelly fizetett rendes tag meghal, fizetése azon hónap' végeig adatik ki, mellyben halála történt; a' határozat szerint utána következő fizetetlen rendes tag pedig abba a' következő hónap' 1-jétől fogva lép.

18. Általában csak holt tagok' képei nyerhetnek a' társaság' teremében helyet; minden egyes esetben titkos szavazás' utján döntetik el: felfüggesztessék-e valakinek képe vagy se.

MÁSODIK FEJEZET.

Gyűlések.

I. Kis gyűlések.

19. Kis gyűlés hetenként egyszer u. m. hétfőn, tartatik, délutáni öt órakor; többször vagy más napon csak különös szükség' esetében. 1848. évre különösen azon intézkedés áll, miszerint három osztályi kis gyűlés után mindenkor egy öszves academiai kis gyűlés tartatik, ez a' megjelenés' szoros kötelességével bármelly osztálybeli rendes tagra nézve, amazokban csak az illető osztály' r. tagjai köteleztetnek megjelenni, mind a' mellett azokban is minél több tag' részvétele ohajtható. Ez ülések' sora, 1848-ra külön kidolgozva, közvetlenül a' kalendárium elött felfalálható (1. felj. a' 2. lapon).

20. Valamennyi helyben levő tag minden academiai év' kezdetén körlevél által szólíttatik fel az ülések' látogatására; külön meghívó csak az előrajztól történő eltérés' esetében küldetik szét.

21. Nem-tagja a' társaságnak, ki valamelly kis gyűlésben vendégül meg kívánna jelenni, magát előbb az elnöknel jelentse, kinek, ha előtte nem ismeretes, szükség, hogy egy tiszteleti vagy rendes tag által ajánltassék. Minden egyes ülésre külön elnöki engedelem kívántatik.

22. Azon kis gyűlésnek' tárgyai, melyekre a' helyben levő öszves academia' tagjai jelennek meg, a' következők:

1) Tudományos és szépművészeti előadások és közlések, mik köz érdekre tarthatnak számot, a' tudomány' jelen állapotjához mértek, 's mennyire lehet, új adatokon és combinációkon alapulók. Különösen

a) illy értekezések és emlékiratok a' tudományok' és szépművészet' egész köréből, tekintettel a' rendszabások' 11. pontjára.

b) Az új helybeli tagok' illető osztályi székfoglaló értekezéseik' olvasása, díszruhában.

c) Érdekes szónoki és költészeti dolgozatok.

d) Gyászbeszédok a' társaság' elhunyt tagjairól.

e) Ha bárki által, valamelly, tárgyánál fogva nagyobb figyelmet érdemlő, munka vagy értekezés, fölfedezés, találmány, vagy létező dolog' tökéletesbítése küldetnék vagy jelentetnék be: ezek' megvizsgálása az illető osztályhoz utasíttatik.

2) Hivatalos dolgok, ide tartoznak:

a) A' jegyzőkönyv' olvasása.

b) A' küldemények' bemutatása.

c) Hivatalos levelezés' elintézése.

d) A' társaság' munkálkodásaira, belső intézkedéseire 's mindennemű ügyeire vonatkozó kérdések' tárgyalása.

23. Minden tagnak van joga szándéklott előadását bizonyos ülésnapra a' titoknokkal bejegyeztetni. Ha az ekép jelentkezők' száma kelletinél nagyobb volna: az előadás' idejére nézve intézkedjenek a' titoknokkal.

24. Azon kis gyűlések' tárgyai, melyek külön osztályokra tekintettel tartatnak, a' következők:

1) Szorosan szakbeli előadások és közlések, mik az illető tudomány' előmozdítását eszközölhetik. Ezek minél

részletesbek és kimerítőbbek, annál inkább felelendenek meg a' kitűzött czélnek. Különösen tehát:

a) Illy értekezések és emlékiratok az illető osztály' köréből, és azok felett szóbeli értekezések.

b) Nagyobb kézirati munkákból egyes szakaszok' közlése az egésznek ismertetésével.

c) Mindennemű érdekes közlemények, mellyek a' tudományok és illetőleg a' szépművészetek' haladását tárgyazzák; tehát ide vágó, figyelemre méltó esetek, vizsgálódások, tapasztalatok, mik akár az eddigi tanok' megerősítésére vagy megvilágosítására, akár új nézetek' meg alapítására szolgálnak.

d) Bármelly találmányok' bemutatása és fölfedezések' bejelentése, ha tudományos szempontból vétettek fel, 's az illető szak' gyarapítására vannak.

e) Nagy figyelmet érdemlő bel- és külföldi munkákról tudósítás.

f) Bel- és külföldi nagy hírű 's a' tudomány' veszteségével elhunyt férfiak' munkálkodásai és hatásoknak méltatása, ha nem voltak is a' társaság' tagjai.

g) A' szótári munkálkodások. Végre

h) Mindennemű osztálybeli munkálatok' tárgyalása és elintézése, tehát a' jutalomkérdések' megválasztása, a' pályamunkák' elitélése, a' nagy jutalom' tárgyának előkészítése, a' nyomtatandó kéziratok', ugy az évkönyvi munkálatok' megvizsgáltatása.

25. Ha valamelly ülésben a' rendes elnök meg nem jelenhetne, valamellyik igazgató vagy a' jelenlevő idősb tisztt. tag elnököl; ilyen sem lévén jelen, a' választásilag legrégibb rendes tag.

26. Az előterjesztés és jegyzőkönyv' vitele az osztályi kis gyűlésekben is a' titoknoki hivatalnál van; ellenben szorosán osztályi tárgyokról az illető osztály' tollvivője teszi az előterjesztéseket, az osztálynak az összes gyűlés' elébe való tudósításait, valamint az osztályi munkálatokat, 's az ülésekről az Értesítőben közlendő jelentéseket szerkeszti.

27. Előadásra (különösen a' 22. 1) a, c, e- félékre) a' társaságnak nem-tagjai is bocsáttatnak.

28. Hogy valamely előadás az előrajzba bemelessen, szükséges egy tiszt. vagy rendes tag által, mint a' társaság 11-d. rendszabása' értelmében készült, az elnöknek ajánlathatnia, nem-tag' munkájánál az elfogadtatást egyszerűsmind annak becsé is határozza.

29. Ha ki valamely fontosabb indítványt tenni szándékozik, azt a' titoknaknak jelenti be, hogy az előrajzba mehessen; a' határozott napon pedig írásban terjeszti elő.

30. Ha valamely indítvány elfogadtatván, bővebb kidolgozására küldöttség rendeltetnék: az indítványozó abban mindenkor benn legyen.

31. A' titoknak minden egyes ülés' előadásai' s fontosabb és bővebb tanácskozássra alkalmat nyújtható hivatalos tárgyak és indítványok' előrajzát, miután az elnökileg helybenhagyatott, a' terem' fekete táblájára, nyolcz nappal előbb kitéteti hogy, ha valamelyike valakit különösen érdekelne, vagy talán ugyanarról bővebb közlésre indítana, reá előre készülhessen.

32. Az elnök, előfordulható rendkívüli esetben, az előrajzon, kitételi ideje alatt is, változtatást tehet.

33. Minthogy pedig a' hivatalos tárgyalások gyakran sok időt kívánnak, s miattok ilyenkor a' legérdekeseb tudományos közlések is csak fáradt figyelemre tarthatnának számot: minden gyűlés az e' napra tett egy vagy több előadással kezdetik meg; ezeket követik a' jegyzőkönyv' olvasása, s a' folyó tárgyak közül azok, mik késedelmet nem szenvednek.

34. Az előadott munkáról szabadon rendelkezhetik az író. Ha azt a' társaság' valamelyik gyűjteményében kívánja kiadatni, külön vizsgálat alá megyen.

II. Nagy gyűlések.

35. A' rendszabások által a' nagy gyűlés' körébe utasított hivatalos munkálkodásokon kívül ide tartoznak: 1) az új választású vidéki rendes tagok' székfoglaló értekezései; 2) elhunyt tagok felett készült emléke szédék' előadása.

36. Az emlékbeszédek a' titoknak által a' köz ülés' elrendelésével megbízott nagy gyűlési küldöttséggel közöltetvén, ez kineveztetése után másod napra tartozik jelentését a' gyűlésnek felterjeszteni. Kitűnván innen, melly beszédek ajánltatnak a' köz ülésbeni elmondásra, a' többiek a' nagy gyűlés' fenlevő üléseire felosztva, ezekben adatnak az elhunyt tagok' tiszteletére ünnepélyesen elő.

37. Nagy gyűlés alatt a' vidéki r. tagokkal kiegészített osztályok' szavazó tagjai összeülnek, 's mind a' megkoszorúzendó nyomtatott munkák, mind a' megállapítandó jutalomkérdések, úgy a' választandó tagok iránt is, a' nagy gyűlés' elébe terjesztendő jelentéseiket minél gyorsabban elkészítik.

38. A' nagy gyűlés' minden ülésének végével a' titoknak kiteszi a' terem' fekete táblájára a' legközelebbi ülés' főbb tárgyai' sorát, hogy a' tagok azokra előre készülhessenek.

39. Nem tagja a' társaságnak, ki ennek nagy gyűlésben meg kívánna jelenni, magát, mint fent előadatott (21. pt.), előbb az elnöknel jelentse. A' nagy gyűlésre az engedelem egy, a' bemenetelre felszabadító, levél által adatik, 's kiterjedhet annak minden üléseire, azon napokat vevén ki, mellyeken egyes személyek' érdekei forognak kérdésben, névszerint: midőn ujonnan választandó tagokról 's a' nagy jutalom' elítéléséről folynak a' vitatkozások, miről egy, a' terem' ajtaján függő, tábla értesíti mindenkor a' vendégeket; máskor is, midőn a' tanácskozások' természete kívánja, fentartván magának az ülés a' vendég' eltávozását kívánhatni.

III. Köz ülés.

40. A' kis gyűlések' kötelessége jókor gondoskodni arról, hogy a' köz ülésbeni előadásra alkalmas munkákban foglalkozás ne legyen. E' végre mind az Évkönyvekbe szánt dolgozatok' kis gyűléseni előterjesztésekor lesznek ügyelettel a' vegyes közönség előtti felolvashatásra, mind megbízás' útján is rajta lesznek, hogy érdekes előrajzot adjanak a' nagy gyűlés' elébe, melly azt a' szokott köz ülési választmányynyal megvizsgáltatván, végkép megalapítandja.

HARMADIK FEJEZET.

Munkálkodások.

I. Évkönyvek.

41. Miután az Értesítő kimerítőleg tudósít a' társaság' munkálatairól, az Évkönyvekbe 1841-től fogva a' részletes „Történetek“ helyébe az azokat rendszeresen összeállító, 's köz ülésben felolvasott, titoknoki jelentés megyen.

42. Emlékbeszédek, nagy gyűlés által nevezett választmányban olvastatnak fel, 's ott határoztatik el az Évkönyvekbe felvételök.

43. A' rendes tagok' székfoglaló értekezései, mihelyt szerzőik által felolvastattak, minden további vizsgálat nélkül az Évkönyvekbe mennek.

44. Határoztatván, hogy az Évkönyvekbe csak olly értekezések vétessenek föl, mellyek vagy új tárgyat adnak elő, vagy bár ismeretes alapokon új vizsgálatokba bocsátkoznak, új összevetéseket, összeállításokat, nézeteket, következtetéseket foglalnak magokban, 's e' mellett tárgy- és nyelvbeli előadásra a' jelenkor' haladási fokának teljesen megfelelnek; az osztálybeli vizsgálók e' tekintetre szoros figyelemmel lesznek, kiknek tudósításaik' nyomain, az értekezések' sorsát az illető osztály határozza el.

45. Végre a' pénz- és régiséggyűjtemény' jelleseégeinek leírásai is, mellyeknek kidolgozása az illető ór' kötelességei közé tartozik, a' kis gyűlésben olvastatnak fel, 's miután itt helyben hagyattak, az Évkönyvekbe iktattatnak.

II. Acad. Értesítő.

46. Hogy a' tagok, 's mind azon hazafiak, kiket az academia' munkálkodásai érdekelnek, ezekről folyvást és részletesen értesülhessenek, mind azon tárgyakat, mik közzétételre alkalmasak, a' titoknok által szerkesztett 's idő-

höz nem kötött számokban megjelenő Acad. Értesítő terjeszti elő, melyből a' tagoknak ingyen jár példány.

III. Régi magyar Nyelvemlékek' kiadása.

47. A' régi magyar Nyelvemlékek' gyűjteményébe felvételnek a' legrégibb időktől 1550-ig költ és készült nagyobb és kisebb magyar iratok; innen 1575-ig némi válogatással csak a' nyelv' hivatalos életét, sajátságait, helyesírását, elavult szavait, szerkezetét mutatók, kivált ha egyszersmind hazai történeteket, házi életet és szokásokat is felvilágosítanak. 1575-től 1600-ig ugyanazon tárgyuak, még nagyobb megválasztással. A' szerkesztő' dolga a' felleveendők iránt javaslatot adni, melly szerint aztán a' kötetek' tartalma nagygyűlésileg határoztatik meg.

IV. Nagy jutalom.

48. A' nagy jutalom, 1846-tól kezdve következőleg kezeltetik: minden évben más-más osztály ajánl nagy jutalomra köréhez tartozó munkát olly módon, hogy mindig a' legközelebb lefolyt hat évi időközben megjelent, illető szakbeli, munkák vétessenek tekintetbe. Az osztályok' sorát illetőleg: 1847-ben (1841—6-ról) a' philosophiai, 1848-ban (1842—7-ről) a' törvénytudományi, 1849-ben (1843—8-ról) a' nyelvtudományi, 1850-ben (1844—9-ről) a' történettudományi, végre 1851-ben (1845—1850-ről) a' természettudományi osztály' körébe eső munka nyeri a' nagy jutalmat.

49. Nyerhet nagy jutalmat bármelly munka, melly a' következő (50.) pontban ki nem vétetik; különösen megjegyeztetvén a) hogy, ha valamelly több daratból álló munka kitetsző jelességű volna, darabonként is jutalmaztathatik; azonban többek közt 's hasonló körülmények mellett mindenkor a' teljes munka nyeri el a' jutalmat.

b) Egyes íróknak összegyűjtve kiadott ollyféle jeles munkáik is nyerhetnek koszorút, mellyek részenként vagy darabonként már azelőtt megjelentek, ide nem értvén mindazáltal a' valóságos második kiadásokat.

c) Olly munkák, mik valamelly nagyobb gyűjtemény'

részét teszik, de külön czímlappal és lapozással birnak, szinte vívhatnak a' nagy jutalomért.

d) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, 's hason becsű eredeti' szűkében.

e) Ha megholt író' munkája íteltetnék legjobbnak, minden különös esetben különösen határozatlik meg: kiadassék-e az elhunyt' örököseinek a' jutalom, vagy ne?

50. Nem nyerhetnek nagy jutalmat:

a) A' több írók' dolgozataiból álló gyűjtemények, 's az efféle gyűjteményekben előforduló egyes dolgozatok.

b) A' külön kijött munkák' pusztá második kiadásai.

c) A' társaság' 11-dik rendszabásában érdeklött tárgyú munkák.

d) Olyanok, hol a' dolog' ügye a' személyével van összeszővődve.

e) A' társaság' bármelly jutalmáért vívott 's mint olyan már jutalomra v. tiszteletdíjra méltatott munkák.

51. Minden munka azon évben megjelentnek nézetik, melly év a' czímlapon áll. Azon esetre, ha valamelly munkán kétféle évszám találtatnék, a' későbbi tartatik elhatározónak; a' melly munkán pedig évszám épen nem fordul elő, az maga zárja ki magát a' jutalomért víható munkák' sorából.

V. Jutalomtétélek.

52. Minden évben két osztály egy-egy, a' hadtudományi alosztály pedig minden három évben egy, jutalomkérdést terjeszt az academia' elébe, mellyet ez, nagy gyűlésben, forma' tekintetében vitat meg, 's azt szótöbbséggel vagy magáévá teszi, vagy elveti; melly utóbbi esetben az illető osztály új javaslatot terjeszt a' gyűlés' elébe. 1848-ban a' történettudományi és mathesisi osztályoké a' sor, 's azontúl a' többeké az osztályok' rende szerint.

53. Az efféle tudományos kérdések' támasztásakor a' feladás' okáinak előadása vagy elmellőzése ahhoz képest történik, mint ezt minden külön esetben a' társaság' jónak vagy épen szükségesnek látja.

54. Jutalmat ugyan csak a' legjobbnak vallott felelet

kaphat; azonban igen becses másod, sőt harmad rangbeli munka is kijöhet tiszteletdíj mellett.

55. Bármely jutalomra egyszer beküldött pályamunkát szerzője vissza többé nem huzhat.

56. A' pályairatok' idegen kézzel legyenek írva. Ha pedig a' jeligés levél' felbontása után kitetszenék, hogy a' munka saját keze' írása a' szerzőnek: ez a' jutalomtól el-esik.

57. A' bírálókkal akár levél által, akár máskép köz-lekedni tilalmas lévén a' szerzőknek, ha a' jeligés level-kék' felnyitása után mégis kitudódnék a' levelezés, az ily-lyennek kézírata a' jutalomtól elmozdítottatik. Egyébiránt a' netalán értesített bíráló' kötelessége ez iránti jelentését le-pecsételt levélben a' kis gyűlésnek beadni, mely jutalom-kiosztáskor felnyitattik.

58. A' pályamunkák' kézíratai a' társaság' levéltárában maradnak.

59. Mindennemű pályamunkák' beküldési határnapja mindenkor martius' 31-ke. Ezek' beadása végett april' 1. öszves academiái kis gyűlés tartatik, melyre az illető osztályok' tiszt. és rend. tagjai külön is meghivatván, a' titoknok a' pályamunkákat bemutatja, 's miután azok for-maság' tekintetében elfogadtattak 's jeligés leveleik egy boríték alá lepecsételtettek, azonnal átadatnak az illető osztályoknak, melyek legott összeülnek, kebelökből bírálókat választanak, 's ezeket a' legközelebbi acad. öszves ülésnek jóváhagyás végett bejelentik.

60. A' vizsgálók mind az általok jutalomra és mellék-jutalomra, mind dicsértetésre ajánlott pályamunkákról külön, részletes és okokkal támogatott véleményt terjesztenek az osztály' elébe, 's azok az illető szerzőkkel közölhetők is; ellenben a' kereken elmellőzöttekről szóló részei tudósítá-saiknak nem adatnak ki.

61. A' mely pályamunka fordításnak, vagy más munkákból kiszedett darabokból szerkesztett plagiumnak fog találtatni, a' társaság által egyszerűen elmellőztetik.

62. A' jutalomra és díj melletti nyomtatásra méltott pályamunkák' szerzői, kikapván a' nekik ítelt jutalmat, és

az ezentúl nem ívszám szerint, hanem általában megszabandó tiszteletdíjt (mellékjutalmat), munkáikkal mint tulajdonokkal szabadon rendelkezhetnek. Ha azonban a' szerző munkájának az academia által kiadatását kérné: minden egyes esetben a' társaság 's illetőleg az igazgatás a' körülmények szerint határozhat.

63. A' jutalomra 's egyszersmind nyomtatásra, vagy mellékdíjjal nyomtatásra érdemesített munkák' szerzőinek szabadságában áll az akademiától nyert ezen kitüntetést akár a' címlapon, akár az előszóban megemlíteni; olly pályamunkánál azonban, mellynek a' jutalom, jobbnak nem léte miatt, kijárt ugyan, de melly hiányai miatt sajtóra méltónak nem ítéltetett, a' szerző, ha munkáját mégis kiadná, megjutalmaztatását elhallgatni, vagy nyomtatásra nem érdemesíttetését is megemlíteni köteles: máskülönben az academia' igazolása végett a' titoknoki hivatalnak kötelességében állana a' közönséget hírlapok' útján a' dolog' mibenléte felől tudósítani.

64. Akár első, akár másod rangúnak ítélt pályamunka' szerzőjének szabadságában áll munkáját, mielőtt kiadná, kijavítani vagy átdolgozni, de ezt vagy a' címlapon, vagy az előszóban megemlíteni köteles, nehogy megtörténhessék, hogy másod rangu pályamunka illy kijavított alakban első rangunak ítélt pályatársát becsben felülmulván, az academia' bírálatát ál világban tüntesse fel.

65. A' könyvtárnak és pályairatok' bírálóinak járó ingyenpéldányok minden olly esetben, hol a' pályairatok megjelennek, a' szerzők által kijárnak.

Egyébiránt az egész intézkedés (62—64.) visszaható erővel nem birhatván, azon pályairatoknál lép csak életbe, mellyek ezentúl küldetnek be.

VI. Rendkívüli jutalmak.

66. Gorove-alapítvány. Ezen alapítványból, 1839. máj. 1-jétől kezdve minden negyedik évben 200 pforint adatik ki irodalmi munkákért, a' szerint hogy a) az az egyik évkörben mindenkor a' legjobb erkölcsjavító munkának adassék; ilyennek nem léteben ollyannak, melly a' ma-

gyar történettudományt, kivált a' régiség- és oklevél-ismeretet mozdítja elő, 's illyennek is hiányában a' magyar gazdaság' előmenetelére ható legjobb könyvnek: akár academiai költségen jött legyen ki az illető könyv, akár más-kép, kivétetvén mégis mind azon munkák, mellyek akár academiai, akár más bármelly jutalommal koszorúztattak. Két hasonló becsű munka közt, az eredeti elsőséggel bír a' fordított felett.

b) A' második négy évben azon 200 ftnyi jutalomért bármelly, de különösen mégis physical, természettörténeti, ethikai vagy aestheticai tárgyú, az ifjúság' képzésére ható pályamunkák vihatnak. A' feladás' tárgyát a' társaság az alapító', 's kimúlta után István fia' befolyásával fogja meghatározni.

c) Ha az első időkörbeli jutalom, arra mineműsített munka' nemléte miatt, ki nem járt volna: a' társaság abból is úgy, mint az b) pont alatt előadatott, pályadíjt fog alkotni; 's így e' második időkörben két rendbeli jutalom kiadatni.

d) A' harmadik, négy évi időkör' jutalma ismét az elsőnek, a' negyediké a' másodiknak módja szerint adatik ki, 's ez így váltogatandja egymást szünet nélkül.

e) A' jutalmak' kiosztása az academianál bevett szokás szerint a' nagy gyűlésben történik.

67. Marczibányi-nagy jutalom. Ezen, ötven aranyból álló évi jutalom 1846-tól kezdve mindenkor azon munkának kiadandó, melly az academiai nagy jutalmat nyert munkához vagy munkákhoz becsben legközelebb állónak fog az illető osztály által ítéltetni; az eljárás e' jutalom körül tökéletesen az lévén, melly szerint az academiai nagy jutalom kezeltek, kivéven hogy vég elhatároztatásakor az alapító' családjának egy tagja jelen lesz.

68. Marczibányi-jutalomkérdések. 1846-tól kezdve minden második évben, harmincz aranyból álló jutalomra egy, a' magyar nyelvtudomány' köréből választandó, kérdés tüzetik ki. A' viszonylag legjobb felelet, ha egy-szersmind sajtóra is érdemesnek fog találtatni, mindig megnyeri a' jutalmat; ellenben ha abból a' tudományra semmi haszon nem háramolnék, jutalom és nyomtatás nélkül marad.

69. A' Marczibányi-jutalomtételek' meghatározásakor 's a' jutalmak' vég elítélésekor a' Marczibányi-család' valamely tagja mindenkor jelen lehet: e' végre a' család' idősbike a' nagy gyűlés' mikorlétéről jókor tudósítandó, 's a' megjelenő családtag azon ülésekre, melyekben az említett tárgyak felveendő, külön is meghivandó.

70. Vitéz-jutalom. 1845-től kezdve minden második évben harmincz aranyból álló díj mellett egy jutalomkérdés hirdettetik ki, mely vagy a' történeti, vagy a' természettudományi szakból veendő: amannak köre különösen a' magyar irodalmi, egyházi és polgári történet, statistica, pénz- és régiségtudomány; ezé különösen az ásvány-, növény-, állat-, gazdaság- és műtan lévén. A' jutalmazás egészen a' Marczibányi-jutalomfeleleteknél tett határozat szerint történik. (l. 64. pt.)

71. Mind ezen külön alapítványbeli jutalomtételek és jutalmazások az academia' köz üléseiben, ennek többi jutalmaival együtt, az alapítók' neve alatt, ünnepélyesen kihirdettetnek.

72. Ezen rendkívüli jutalmakért szavazattal bíró acad. tagok nem pályázhatnak.

73. Ns Pest vármegye minden nagy gyűlésből tudósítandó a' Marczibányi-jutalmak körül történteokról, ide értve az illető számadások' közlését is.

74. A' Gorove-jutalmat nyrendő értekezések' nyomtatása körül az academiái pályairatokra nézve megállapított szabályok állanak (62—65. pt.); a' Marczibányi- és Vitéz-félék e' részben átvett kötelezettség szerint, ha a' jutalmazandó szerző nem kívánja munkáját maga kinyomatni, az academia fogja mindig eszközölni.

VII. Nyomtatás végett beadott kéziratok' megvizsgálása és kiadása.

75. Az academia egyedül olly kéziratokat kíván saját költségével kiadni, melyek, akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval felülmulván a' középszert, a' literatura' bármely ágának díszére, előmenetelére szolgálnak; 's vagy hasznosan gyarapítják a' már meglevőt, vagy valóságos hiányt pótolnak: végre előadás és nyelv' tekintetében

is korunk' jobb íróival vetélkednek. Soha sem kell t. i. elfeledni, hogy egyik fő rendeltetése az academiának egyenesen a' nyelvmívelés. — Ennyit általában.

Különösen a' bírálók' figyelmébe ajánltatik:

I. Ha a' *munka tudományos*, és a) *eredeti*: hogy az, egyfelül tárgyát, a' szükséges előkészületek' célirányos használása mellett, helyes rendszerrel, mennyire lehet, ki-merítőleg adja elő; másfelül: bármely grammaticai rendszert követ is, azt híven kövesse; a' netalán szükséges műszavak pedig a' származtatás' és összetétel' szabályai szerint legyenek alkotva.

b) Ha a' *munka fordítás*: vagy azon megjegyzéssel adatik ki a) hogy az eredetinek, mind magában vett, mind a' mi szükségünkhez képesti becséről hozassék ítélet; vagy β) csak a' nyelv' és fordítás' mineműségéről; 's itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet híven és világosan visszaadó általtétel kívántatik.

II. Ha a' *munka szépliteraturai*, és a) *eredeti*: úgy leszen elfogadandó, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető literaturaágnak, jelen állapotjában, érezhető előmenetelére 's hasznos gyarapítására szolgálhat.

b) Ha *fordítás*: ismét vagy a) az eredetinek becséről is, vagy β) csak a' fordítás' millyenségéről óhajtatik ítélet. — Fordítástól azt kívánja a' társaság, hogy az eredetinek, mind értelmét 's kifejezése' formáját, mind hangját 's mennyire lehet, egész külső mineműségét tekintve, hű másolata legyen, hibátlan, keresetlen, tárgyhoz szabott szép nyelven.

Ezen tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de okokkal támogatott, 's határozottan kifejezett véleményeket vár a' társaság az iránt:

a) Minden észrevétel nélkül, kereken elfogadhatónak tartja-e véleményadó a' kéziratot? vagy

b) Elfogadandónak ugyan jelen állapotjában is, de ohajt némelly észrevételeket a' kézirat' szerzőjével közölni, annak tetszése szerint leendő haszonvétel végett? vagy

c) Csak bizonyos észrevételek' tekintetbe vétele után, 's így föltétlenül tartja-e a' kéziratot elfogadhatónak, vagy

d) Kereken visszaadandónak?

Végül a' véleményeknek olvasható leiratását, 's a' kitűzött határidőig beküldését várja a' titoknoki hivatal; fontos akadályok' esetében pedig legalább ezek iránti tudósítást.

76. A' feltétellel vagy a' nélkül elfogadott kéziratokról a' vizsgálók' észrevételei használat végett az illető szerzőkkel közöltetnek; a' kereken visszamenőkről szólók nem.

77. A' mely kézirat eredetiként adatik be, 's vizsgálatásából kitetszenék, hogy fordítás vagy más munkákban szedett darabokból szerkesztett plagium, a' társaság által egyszerűen el mellőztetik.

78. Eredetileg hellen és romai mértékben írott munkák' fordításai, ha e' formától eltérnének, vizsgálat alá sem bocsáttatnak.

79. Minden, a' társaság által jutalom vagy tiszteletlélj mellett kiadandó, kéziratban megtartatik a' szerző' helyesírása: az ifjuságnak szánt munkákban mindazáltal az academia' nyelvszabályainak szoros követése kiköttetik.

80. A' nyomtatás végett elfogadott kéziratok az elfogadási időrend szerint adatnak sajtó alá: az elnökre bizatván egyes esetekben, gyorsabb jövedelmezést ígérő könyveknek, a' pénztár' állapotjára való tekintettel, soron kívül nyomtatása. De megjegyeztetik, hogy elfogadott munkák' nyomtatását csak akkor lehet sorban eszközölni, midőn magának a' társaságnak, az alaprajzban kitűzött dolgozatai' nyomtatásán felül költség marad.

81. Ha valamelly szerző bizonyos munka' kiadhatása végett, mely tárgyánál fogva csekély kelettel biztat, pénzbeli segedelemért folyamodnék, a' munka szigorú vizsgálat alá vétetik, 's ha jelesnek ítéltetik, 's megjelenése az irodalom' előmozdítására szolgálónak: az igazgatóság segédpénzt rendelhet, de mely csak a' munkának nyomtatásbani megjelenése után adatik ki az írónak.

NEGYEDIK FEJEZET.

Elegy.

82. *Censura.* Mind az Évkönyvekbe menő dolgozatok, mind egyéb, a' társaság' költségével nyomtatandó, kéziratok iránt a' censorral maga a' szerző végezzen.

83. *Kézirat-sajátsági jog.* Az Évkönyvek' számára készült 's oda bevett dolgozatok, kijövetelöktől számított egy évig kirekesztőleg a' társaság' tulajdonai.

84. Minden, a' társaság által tiszteletdíj mellett kiadott, munka tiz évig a' társaságé úgy, hogy addig, a' kijárt tiszteletdíj' 's minden egyéb kiadási költségek' lehuzása után fenmaradó tiszta haszon' egy harmada a' szerzőké; azon túl a' kézirat-sajátsági jog ismét a' szerzőkre menvén vissza.

85. Olly hivatalos tudósítások, mellyeket a' tagok a' társaság' felszólítására bizonyos, ugyan a' társaság által velők közlött tárgyak felől adnak: szorosan a' társaságéi, 's így ennek engedelmé nélkül annak körén kívül ki nem adhatók.

86. Így minden afféle irományok is, mellyek a' társaság által, saját külön használatára 's nem kiadására készültek, annak tudta 's megegyezése nélkül ki nem adhatók.

87. Olly közlések, mellyeket tagok v. nem tagok, felszólításra v. önként küldenek be, nem kiadás, hanem használás végett: folyvást a' szerzők' tulajdonai maradnak.

88. A' jutalmat nem nyert pályamunkák' kéziratai a' társaság' levéltárában maradnak ugyan; de a' munka' saját-sági joga, tehát a' kiadhatás, folyvást a' szerzőé.

89. *Levél- és kézirat-tárba letett irások' használása.* Magán használatra a' 85. 86. 87. pontokban érdeklött iratok társasági rendes tagoknak kiadathatnak, térítvény mellett, a' levéltárból; idegeneknek nem.

90. Academiai költségen megjelenő munka sem testületnek, sem magányosoknak nem ajánltathatik.

91. *A' kör' négyszegítését*, a' szög' három felé met-szését 's örök mozgony' feltalálását előadó értekezések vizsgálatlanul visszautasíttatnak.

92. *Levelezés*. Az igazgatóság' végzete szerint, meg-váltva kapja minden tag a' hozzája menő hivatalos levelet, valamint arra az ő válaszaért, vagy egyéb hivatalos tárgy-beli leveléért is a' postaköltséget a' társaság fizeti. Kiki írja fel ezen okból nevét kívül levelére. Csomók alkalma-tossággal küldessenek.

93. *Könyvvételbeli kedvezés*. Minden rendbeli tag 's tisztviselője a' társaságnak, ennek bármelly nyomtatványát, a' bolti ár' egy ötöde' elengedésével kapja, de egyedül csak Eggenberger József és fia academiái könyvtárusoknál, ellennyugtatvány mellett.

94. *Tiszteletpéldányok*. Az igazgatóság' rende-lése sze-rint, a' társaság' költségével nyomtatott munkákból, a' ti-toknok' kirendelő levelére, Eggenberger József és fia meg-bizott academiái könyvtárusoknál tiszteletpéldányt kapnak a' munka' szerzője vagy szerkesztője és bírálói, kiknek előadására az sajtó alá bocsáttatott, az Évkönyvek' illető kötetéből pedig mind azok, kik abba dolgoztak.

Toldy Ferencz.

titoknok.

III.

TITOKNOKI JELENTÉS

a' társaság' 1847-ki munkálatairól.

Az academia' most befejezett társasági évében folyt munkásságáról számot adandó, a' hat osztály' sorát követve, először :

a' *nyelvtudományi osztályhoz* tartozó működéseket lesz szerencsém előterjeszteni. Az ez osztály által készült és tavall megjelent *academiai nyelvtan* „A' magyar nyelv' Rendszere“ cím alatt ez évben némi javításokkal másodszor látott napvilágot. Ha a' könyv' kelete 's némelly felsőbb tanintézetekbe felvételése után ítélni szabad, úgy az a' jelen percz' szükségeinek megfelelt. Az osztály nem fog késni azt *nyelvtudományunk'* folytoni előhaladásával koronként kiegészíteni, 's így leendő újabb kiadásáiban az elavulástól megóvni. E' mellett elkészült kormányi megbízásból a' középtanodai harmadik osztálynak szánt *szókötési tankönyv* is, melly az első és második osztályi nyelvtanokkal együtt a' közelítő évben reménylhetőleg megjelenendik, 's mellyekre nézve nem tartom feleslegesnek megjegyezni, hogy azok nem csak az *academiai nyelvtan'* tartalmát tartalmazzák tanodai módszerben, hanem hogy azok számos, a' nyelv' folytonos beható tanulása közt újonnan elvont, szabályokkal gazdagítják magát a' *nyelvtudományt* is. Ugyanezen évben tisztelettel fogadta az academia a' kormánynak egy újabb hasonló megbízását a' kir. ipartanoda' számára, mellynek teljesítése munkában is van.

A' nagy szótár, melly *Czuczor Gergely* r. tag által, *Fogarasi János* rt. közre munkálásával készül, ez év-

ben tizenegyezer czikkkel a' tizedik betűig haladván, rövid időn felén túl leszen. 'S elfoglalta e' két munkás tagot a' dolgozat' folytatásán kívül a' *szóelemzés* és *nyelvhasznítás* is, mellyek az előbbi betűkbe is beiktattatván, a' dolgozók' munkásságát ez évben rendkívül igénybe vették. Miután e' szerint a' nagy szótár e' két új elemmel kiegészített, olly munkának nézhetünk örömmel és bizodalommal elébe, melly a' magyar nyelvet anyagi egész mivoltában, szerkezete' minden egyességeiben, történeti fejlődésében 's más vele érintkezett nyelvekhez viszonyában tüntetendi elő, 's jövőre mindennemű nyelvbuvárlásban anyagul, irányul és kiinduló pontul szolgáland. 'S ezt az academia annál biztosabban reményli, merta' dolgozók a' követendő elveket és módszert előbb az osztály' véleménye alá bocsátván, 's ennek helyben hagyását megnyervén, számos cikkeket terjesztettek elő, mik az academiát e' részben teljesen megnyugtatták.

Időközben az academiái *Zsebszótár*' példányai második kiadásban is elfogyván, ennek bővítése 's a' kor' igényeihez alkalmazása iránt is határozat költ.

A' *Tájszótár*nak készülöben lévő második kötetéhez *Horváth József* rt és *Májer István* esztergami tanár járultak újabb adalékokkal.

Nyelvemlékeink' gyűjteménye' gazdagításában Döbrentei Gábor megbízott rt. folyton fáradozott. E' végre 'Tiszolcz, Zólyom, Korpona városok' levéltárait, Rimabányának még bányavárosi korából maradt leveleit maga tekintette végig helyben, 's az azokban talált XVI. és nevezeteseb XVII. századbeli magyar irások' másoltatását részint eszközölte, részint még eszközli; folyt intézkedése' nyomán a' Liptó vármegye', úgy a' 'leleszi convent' régi magyar iratainak másolása, Kecskemét' városa' levéltárából is érkeztek *Hornyk János* levéltárnok' buzgóságából XVI. századbeliék' másai; ígéretek tétettek a' Szentantalt levő Szécsy és Koháry-féle, úgy a' Liptó-Szentivánon levő Szentiváni ősnemzetség' levéltárára nézve az illető tulajdonosok által; így a' Kolosvár' városa' levéltárára 's a' nagyszombati káptalani könyvtárra nézve is. Nem csak nyelvünk' régi formái- 's a' belső népeletre vetnek 's vetendének ezek fényt; hanem nyelvünk' régibb

történetére is. Így örömmel értjük a' Zólyom és Korpona' levéltáraiban levő, nádorok, várkapitányok, alispánok, városok, erdélyi fejedelmek' számos hivatalbeli magyar irataikból az említett két városnak egykori magyar korát. Örömmel a' Kolosvár városi levéltárban egy eredeti deák-magyar registrum' létét 1453-ból, mely a' világos évszámmal bíró magyar régiségek közt eddig alkalmasint a' legrégiebb. Ez évben sikerült gróf Festetics Tasziló' engedelméből Velykeei György' 1522-ki zsoldárkönyvének lemásoltatása is, mely sárospataki codex néven ismeretes, 's a' keszthelyi könyvtárt díszesíti. Mind ezek, a' múlt években gyűjtöttekkel együtt a' Régi Magyar Nyelvemlékeknek már negyedfél kötetig haladt gyűjteményét becsesítendik, nihelyt az academiának módja leszen e' kiadást ismét folytathatni.

Az összehasonlító nyelvészetet illetőleg három ülésbeli előadás említendő: *Fogarasi János* r. tagé, ki annak alapelveit fejtegette, 's egy általa készített összehasonlító magyar szótárból czikkeket olvasott fel az osztályban; *Kállay Ferencz* r. tagé, ki a' siberiai nyelveknek a' magyarrali rokonságáról értekezett, 's kézirati glossariumából olvasott; 's *Toldy Ferencze*, ki a' nyelvek' osztályozásáról 's a' finn és magyar nyelv' viszonyairól adta elő nézeteit.

A' nyelvtudományi osztályhoz tartozólag felemlítendő még *Szvorényi József* lev. tag' beköszöntő értekezése a' közmondások és példabeszédek' szelleméről és egyes elemeiről, és Szilágyi István lev. tagtól a' magyar szótáriródlalom' történeti szemléje.

A' philosophiai osztály' szőnyegén több érdekes tárgy fordult meg. *Szilasy János* rt. a' különböző philosophiai szempontokat vizsgálván, ezek szerint különböző philosophiai rendszerek' alakulását állítá, mellyek közt a' nemzeti bölcsészet is helyet igényelvén, egy magyar bölcsészet' létezését bizonyította. Más alkalommal a' világrendszer 's egyes tárgyak' philosophiai felfogásában követett különböző módszerekről 's azok' szélsőségeinek mi módon lehető közvetítéséről értekezett. *Horváth Cyrill* r. tag az isteneszme' eredetét folytatólag vizsgálva, ez uttal azt

a' rationalismus' stadiumán fejtette keresztül. *Szontagh Gusztáv* rt. *Ulrici'* legújabb munkáját a' bölcse'szet' alapelvé'ről kezdte bírálatilag megismertetni. *Kállay Ferencz* rt. a' Sándorfele régi székely krónika után a' pogány magyarok' vallási szertartásait illető több érdekes adatot közlött 's azokat magyarázó jegyzetekkel kísérte. *Szönyi Pál* lev. tag beköszöntésül a' gyermeki ész' alaki képzéséről, nevezetesen az azon képzésre eszközül szolgáló alaktanról értekezett. — A' hazai bölcse'szet' története szóba hozatván, az osztály úgy vélé azt legjobban előkészíthetni, ha külön korokbeli bölcse'szeink' életrajzai készülvén, kifejtetik, melly rendszerhez szitottak, 's munkáik' részletes megismertetése adatik: mint ezt már ezelőtt Hetényi János rt. Horváth Ádám múlt századbéli, Döbrentei Gábor rt. pedig legközelebb Apáczai Csere János XVII. századbéli magyar bölcse'szekkel tevék. Ehhez képest *Szilasy János* rt. még e' nyár' folytán adta Imre János nem rég elhunyt bölcse'szünk' életét 's irodalmi jellemrajzát. — Philosophiai műnyelvünk' szűk 's határozatlan volta is magára vonván az osztály' figyelmét, számos műkitétel lett társas vita 's megállapodás' tárgyává, mint az az Értesítőből kitetszik. Ezek közül *Döbrentei Gábor* rt. az elmé'sség' fogalmára 's annak egész családjára ajánlott szavait bővebb fejtegetésekkel vezette bé.

A' történettudományi osztályhoz tartozólag *Wenzel Gusztáv* lev. tag beköszöntésül Magyarország' tenge'i viszonyai' történetét adta elő, mellyből a' mai ülés' folytában néhány töredék fog előterjesztetni. *Ugyanő* más ízben azon adó' történetét közlöt'te, mellyet az 1381-ki turini békekötésnél fogva Velenceze fizetett egykor a' magyar koronának. *Walther László* lt. némelly okleveleket közlött az 1741-ki országgyűlési híres jelenetet illetőleg, melly újabb írók által kétségbe vonatott. *Luczenbacher János* rt. beköltözött őseink' története, vallásos szokásai' felderítése, sőt némelly régi magyar népfajoknak leginkább külföldiek által kétségbe vont rokonságának megállapítása végett általa máskor is már szükségesnek nyilatkoztatott ásatásokat ez idén a' legközelebb Jerney által kijegyzett érdi és baltai sírhalmok' vizsgálatával kezdvén meg, az eddig nyert nevezetes eredményeket ismertette, bevezetésül azon ta-

pasztalásokat sorolván elő, mik különösen éjszaki Európában hasonló kutatások' útján nyertek. E' kezdemény' sikere olly biztató, 's olly rendkívüli és váratlan felvilágosítást ígér régi történeteinknek, miszerint ez ügy' további segélyzése végett nem sokára külön felhívással fog a' hazafi közönség megkerestetni. — E' mozgalmat megelőzőleg, ez idén a' hazai műemlékekre, ugyis mint műtörténetünk' tárgyaira, úgyis mint a' historia' adataira, fordította az osztály egy külön felszólításban a' hazafiak' figyelmét, 's ennek következtén eddig, hol hosszabb, hol csak figyeltető közleményt vett; mellyek részint egészben, részint kivonatban az Értesítő' lapjain már világot láttak, 's némeltyek közölők az Évkönyvekben még bővebben 's rajzokkal kísérve fognak tárgyalatni. Az eddigi közlemények után is újra meggyőződván az academia a' felől, hogy hazánk, a' régi korban nem csak szegény nem volt a' képző művészetek' munkáiban, hanem hogy még sok maradványok szálltak ránk, de fentartó gondot és ismertetést igénylők: nemzeti becsületünk 's honi történetünk' érdekében e' felszólítás' tárgyai ezennel újra ajánlatnak a' hazafiúi közönség' részvételébe. Itt pedig köszönettel nevezem meg Vörös Imre, Halkay István, Lukács István, Kelecsényi József, Pap Zsigmond, Dolezsálek Antal, Lichtenstein József, Pongrácz Lajos, Vidák Öse, Tóth Mihály, Schickhuber Móríczt urakat; tagjaink közül Gyurikovics György, Henszlmann Imre, Horváth Mihály, Kiss Ferencz, Lugossy József, és Szvorényi József urakat, kik ez irányban közre munkálni szíveskedtek. Az archaeologia' egyéb tárgyainak is folyvást jutván figyelem, felírásokat, pénzeket, czímereket b. *Hammer-Purgstall, Jerney, Luczenbacher, Lugossy, Waltherr* ismertettek.

A' mathematicai osztályban több fontos kérdés tárgyalatott. *Györy Sándor* rt. két ülésben értekezve az egyenletek' alább szállításáról, egy új módszert terjesztett elő, melly *Vállas Antal* rtagnak hason tárgyú előadásra nyújtott alkalmat. Ez utóbbi más ízben a' physicali magasságmérés' új szabályait és formuláit adta elő; *julius* 5. pedig az october' 8-dikán (polg. id. 9-kén) bekövetkezendett, gyűrűidomú napfogyatkozásról értekezett, 's ez

előadását rajzok' előmutatásával kísérte. *Fest Vilmos* r. tag a' yarmouthi függő vashíd' lerogyása' okait fejtegette; legujabban pedig a' mult nyáron Németországon's Hollandon keresztül Nagy-Britanniába tett utazása közben általa vizsgált nevezetesb technikai építményeket ismertetvén, előadását számos kézirajzok' előmutatásával világosította; továbbá a' hidak' építésénél általánosan alkalmazott zárgáták' állandóságáról és ennek megfelelő vastagságáról értekezett. *Taubner Károly* lev. tag a' szélrohamról, mértani hánylás által vizsgálva, más ízben a' nevezetesb láttani görbék vagy gyúvonalokról értekezett. Kedvesen vette az osztály Montedegoi *Albert Ferencz* egyetemi csillagász-segéd úrnak mint vendégnek előadását, melyben a' Leverrier által tavál fölfedezett bolygórul értekezvén, a' gellérdhegyi csillagásztoronyban ez új bolygó körül tett vizsgálatok' eredményeit közlőtte. — A' hadtudományi szakban *Kiss Károly* rtag hazánk' hadi ügyéről elmélkedve, a' jelen rendszer' némelly hiányait adta elő; *Korponay János* lev. tag pedig Szervia' hadi földíratát, más ízben a' Duna' hadtudományi leírását közlőtte; majd a' harczmesterség' történetéből adott töredékeket.

A' törvénytudományi osztályban *Sztrokay Antal* rt. a' magyar egyházi magánjog' szemléjét adta a' szentországlás' irányában; más ízben a' talmudról, mint a' zsidójog' egyik kútfejéről értekezett, ahhoz egyszersmind némelly gyakorlati következtetéseket ragasztva. *Szlemenics Pál* rtag törvényeink' történetét folytatva, a' II. Mátyástól I. Józsefig terjedő kort fejtegette. *Zsoldos Ignác* r. tag az örök váltáságnak közgazdászati tekintetben legegyszerűbb's legkönnyebben kivihető módjáról értekezett. *Pauler Tivador* lev. tag a' mult évi német észjogirodalom' fő termékeit ismertette; *ugyanő* a' magyar államjog' tanát bírálta az ország' alaptörvényei körül. Új tagokul beköszöntőleg *Karvasy Agoston* a' képviseleti rendszerről, *Szücs István* pedig a' tételes philosophiának történeti fejlődéséről's korunkban a' polgárzat' javára kivívott haladásáról értekeztek. — Ezen osztály gondjai közé sorolta a' magyar törvénytudományi műnyelv' bírálati átvizsgálását, 's e' nyomon annak tudományos kidolgozását is; 's e' tárgyban szorgalmasan munkálódott. E' munkálathból szemelvényképen a' vérség' fája

negyed ízig, 's a 'sógorság' fája az Értésítőben immár meg is jelentek.

A' természettudományi osztályban a' nevezetesebb új találmányok és tapasztalatok több tanulságos értekezés' tárgyaiul szolgáltak. Így *Nendtvich Károly* lev. tag ujabban is lögyapotról értekezve, ennek a' Braconnot által feltalált 's Pelouse által bővebben megismertetett xyloidintől különbségeit mutatta ki, előadását érdekes kísérletekkel világosítva. *Schoepf Ágost* lev. tag a' kénégény' orvosi alkalmazása körüli tapasztalatait közlötte. *Frommhold Károly* orvostudor úr, vendégül, a' beteg burgonyákban fejlődő ázacsok körüli vizsgálatait terjesztette elő, azoknak, 's köztük egy általa először észlelt új fajnak, rajzait is előmutatva. Ismét *Nendtvich Károly* lev. tag a' muraközi kátrány' isomeriájáról, 's más ízben az isomeriáról általán értekezett, előadását vegytani kísérletekkel világosítva. *Hanák János* új lev. tag az állattannak hazánkban történetével köszöntött be. — Elfoglalta az osztályt egy, a' nyelvtudományi osztálylyal vegyesen tartott ülésében a' most divatos vegytani műnyelv' kérdése is, mellynek alapos és bő megvitatása után az teljes helybenhagyást nyert. — Végre hazánk' földtani bővebb kikutatását és megismertetését egyikének ismervén az osztály legnevezetesebb feladásainak, *Balogh Pál* rt. indítványára egy külön földtani bizottmány alkotott, melly ezen irányban fog működni, ha az academia' igazgatósága a' szükséges segélyezést kirendelhetőnek ítélendi, 's ez esetben hazánk' hatásai a' bizottmányt tekintélyökkel 's közre munkálásukkal támogatandják.

E' szakbeli tudományos munkálatokon kívül némelly mellékes megbi z á s o k k a l is el voltak a' tagok foglalva. Illyek voltak philosophiai irodalmunk' hat év alatt megjelent termékeinek, úgy negyvenhárom pályairatnak megvizsgálása; illyen némelly kéziratok' vizsgálata, mellyek közt kettő a' fels. kormány által bocsáttatott az academia' bírálata alá; más kettő pedig az academia' által kiadandó, u. m. Károly főhg' Stratégiájának III-dik kötete *Kiss Károly* rtagtól, és Zimmermann' híres munkájának az orvostudománybani tapasztalásról fordítása *Soltész Jánostól*; illyen né-

mi találmányok' vizsgálata, mik, fájdalom, javalást nem arathattak; illyek végre a' társi kegyelet' némelly művei: t. i. elhúnyt tagott felett készült emlék- és gyászbeszéd, *Győry, Hanák, Szilasy, Toldy és Török János* társasági tagoktól.

Megjelentek az academiai év' lefolyta alatt intézetünk' költségén vagy díjai mellett, a' következő munkák: 1. *A' magyar nyelv' Rendszere*, második kiadás. 2. *Törvénytudományi Műszótár*, második bővített kiadás. 3. *Széleménics Pál' magyar Fenyítő-törvénye*, szinte másodszor. 4. *Nyelvtudományi Pályamunkák' III-dik kötete*, mellyben Szilágyi István és Fábián István' szókötési pályamunkáik foglaltatnak. 5. *Hellen Classicusok' III-dik kötete*, mellyben Párhuzamos életrajzok foglaltatnak Székács Józseftől. 6. *Az ember' szelleme Hartmannról*, Soltész János által. A' szerzők' saját eszközzéséből saját költségein láttak napvilágot: 7. a' *Mathematicai Pályamunkák' III-d. kötete*, melly Arenstein József' koszorúzott munkáját tartalmazza; 8. *Horváth Mihály'* szinté koszorúzott *Párhuzama* az Európába költöző magyar nemzet' s az akkori Európa' polgári s erkölcsi műveltsége között. — Ezek szerint a' tisztelt közönség ez évben is két fő közlőnyét fogja nélkülözni az academiának: Évkönyvei és Tudománytára' folytatásait, mellyek, ha a' nemzet nem gondoskodik e' tudományos anyaintézet' pénzereje' neveléséről, talán több évekre függőben maradnak. És így, ki az academia' szerkezete, viszonyai és személynéze iránt tudomást kíván, évenkénti Névkönyveinkhez utasíttatik; a' ki pedig tudományos munkálkodásait ohajtja követni, az *Academiai Értesítőben* részletesen s legtöbb esetben érdemleg találandja fel mind azt, mi az ülésekben fenforog. Abban foglaltatnak nagyobb részt a' mai számadoló előadásomban elsorolt tudományos közlemények is, egészen, vagy kivonatilag, s azért e' különben is legolcsóbb tudományos havilapra a' tisztelt közönséget figyelmeztetni el nem mulaszthattam.

Az idei pályázások' foganatja szokás szerint külön jelentésekben fog még e' mai ülés' folytában a' tisztelt közönség' elébe terjesztetni. Ezekhez a' legközelebbi négy év' mindenikére egy tizenöt aranynyi jutalom járult, melly Ujváry Mihály ügyvéd úr által megajánlva, minden-

kor valamelly jeles hazafi' szerencsésen dolgozott életrajzá-
nak jutand.

Jeles utazó társunk *Reguly Antalnak*, fáradalmas utazásai által megromsolt, egészsége ez év alatt helyre áll-
ván, miután az éjszaki Uralvidéknek általa készült, a'
földrajzot számos fölfedezésekkel gazdagított abroszát az
academia' elébe terjeszté, 's ugyanott keletkezett ethno-
graphiai gyűjteményét beküldé, melly a' nemzeti museum'
műtani osztályában fog felállíttatni; jelenleg a' csuvas
nyelvet tárgyazó munkájával van Berlinben elfoglalva,
mellyben egyszersmind általános nézeteit a' nyelvek' phi-
losophiajáról igyekszik kifejteni.

Az academia' kül viszonyait illetőleg, ez évben a'
phildelphiai, bajor és porosz academiák, a' genfi és bécsi ter-
mészetvizsgáló társaságok találták meg leveleik és küldem-
vényeikkel.

Gyűjteményeink' gyarapítói közt ez évben a' pesti iz-
raelita közönséget kell kiemelnem, melly Luczenbacher
János társunk és nemz. museumi kincstár-őr' 2258 darab-
ból álló jeles pénzgyűjteményét megvevén, azzal, József
nádor' felszázados hivatalkodása' emlékezetére, az academi-
ai pénzgyűjteményt hazafiúilag nevelte.

Az academia's z e m é l y z e t é b e n keletkezett válto-
zásokról kell még szólanom. Egyike volt ez év a' veszte-
ségekben leggazdagabbaknak. Bebizonyodott *Duponceau*
Péter amerikai híres társunk' halála, tudunkra esett *Ba-
csányi Jánosé*, ki már két évvel ezelőtt fejezte bé linczi
számkivetésében súlyos viszontagságok közt hosszúra nyúlt
élte pályáját. Ez elköltözöttek' számát a' természettudomá-
nyi osztály' három lev. tagja nevelte rövid idő alatt: *Klau-
zál Imre*, honi tudományos gazdáink' egyik első rangu em-
bere; *Fülepp József*, a' bányásztudományokban jeles; *Csé-
csi Imre* a' természettan' avatottja. Követték őket, rövid idő-
közökben, tiszteleti tagjaink' sorából *Kopácsy József* her-
czeg-főérsek, *Pyrker László* atyaérsek, *Schedius Lajos* agg
bölcsészünk: ismeretesbek a' hazában, sem mint neveik-
hez epithetonokat ragasztanom kelljen, és *Kiss Pál* vára-
di kanonok, kit akkor is hálával említend a' magyar, mi-
dőn írásai feledve lesznek: mert october' 18-dikának felejt-

hetlen emlékezetéhez van kötve az ő neve, ki leendő urunk Ferencz József főhgnnek nem csak nevelője, de magyar nevelője volt. 'S legyen szabad e' helyt *Marczibányi Lajos*' nevét is besorolnom, ki ha nem volt is választás által e' társasághoz csatolva, csatolva volt hozzá egy hazafiúi tett által, mellynek sikeresítésében ez academiának társa volt; csatolva hozzá mint egy a' hon' oltárán áldozó család' képviselője, ki mint ilyen az academia' asztalánál közremunkálva ült. Áldott legyen tagjainké mellett az ő emlékezte is! És elvesztettük, k't mindenek előtt kelle neveznem, nagylelkű, részvevő, segítő Pártfogónkat, e' hon' félszázados Nádorát, kinek nevét ez academia mint jótevője 's valóságos Védőjeét minden időkben hálával és tisztelettel nevezendi.

Új tagjaink' sorát a' nyelvtudományi osztály két levelezővel nyitja meg: *Repiczky János* nevelővel, ki mint alapos keleti-nyelvtudós, különösen a' héber, arab, török, persa és sanscrit nyelvek' ismerője, 's több az academia előtt megfordult, az arab nyelvet és irodalmat tárgyazó munka' szerzője nyerte meg intézetünk' bizodalmát; és *Szóllósy Ferencz* zimonyi cs. kir. tolmács-csal, egy lelkes útrajzi munka' szerzőjével, kinek szinte a' keleti nyelvekben szerzett gyakorlati jártassága ígér nyelvészeti munkálataink' jelen stádiumában tetemes hasznót. A' philosophiai osztály' ajánlatára *Rónay Jácint* sz. Benedek' rendbeli tanár, és *Vandrák András* eperjesi evang. collegiumi tanár választattak, mind kettő jeles bölcsészeti munkák' írói; *Purgstaller József* lev. tag pedig egy újabb jeles munka' tekintetéből az academiái igazgatóságnak rendes tagul ajánltatott. A' történettudományi osztály öt új tagot nyert: *Botka Tivadart*, ki a' hajdani magyar alkotmányos állapotok' felvilágosításához több becses írásokkal járult; *Lányi Károly* nagyszombati tanárt 's káptalani könyvtárnokot, több terjedelmes történeti munkák' koszorúzott szerzőjét; *Csengery Antalt*, a' Pesti Hírlap' szerkesztőjét, több történeti czikkjei' tekintetéből; és *Palugyai Imrét*, a' kir. tanulmányi bizottmány' jegyzőjét, több, különösen a' megyerendszerről írt terjedelmes munka' szerzőjét; 's a' külföldiek közül *Chmel József*, a' cs.

kir. titkos levéltár' aligazgatóját, hazánkat is érdeklő történeti munkálataiért. A' mathematicai osztály' részére lev. tagokul: *Arenstein József*, kir. ipartanodai tanárt, ki magát az academiai versenypályán tüntette ki; *Kőszegi Mártony Károly* cs. kir. vezérőrnagyot a' föld' oldalnyomását tárgyazó tudós munka' szerzőjét; külföldön *Gauss* és *Poncelet* a' francia intézet' tagját, jeles nevű analystát. Ez osztály' rendes tagjai közül *Börnitz Lajos* kanonok tiszteleti tagsággal tiszteltetett meg. A' törvénytudományi osztályba *Frank Ignác* kir. tanácsos és tanár véteztett fel a' „Közigazság' törvénye Magyarhonban“ czímű jeles munkájaért; a' levelező tagok' sorából pedig a' tiszteletiek közé emeltetett *Császár Ferencz* hétszemélyes táblai váltóügyi ülnök folytonos irodalmi buzgalmaért 's törvénytudományi közhasznu munkáiért; és báró *Kemény Zsigmond* alapos publicistai dolgozatai' tekintetéből. Végre a' természettudományi osztályhoz *Heckel Jakab* a' bécsi cs. museum' állattani osztályának r. öre, hazánk' természetrajzi jeles vizsgálója 's ismertetője csatoltatott külföldi lev. tagul.

Melly erőknek a' mieinkhez kapcsolása hogy minél inkább szolgáljon a' tudományok' előmozdítására, adja a' magyarok' istene!

A' TAGOK' MAGÁNYOS MUNKÁLATAI,

a' mennyiben a' titoknoki hivatal előtt ismereteseek.

Andrásy György gr. tt., Antal Mih., Árvay Gergely ll. tt.

Bajza József rt.

Világtörténet a' legrégibb időktől korunkig. Első kötet: a' hajdankor, 3—8 füzet. Pest, n8r.

Czikkék az általa kiadott Ellenőrben.

Kiadta Toldy F. Irod. Beszédeit. Pozsony, n8r.

Kiadta Toldy Ferenczcel, Vörösmarty' Mind. Munkáit. Pest, 4r. és 8r.

Balásházy János rt.

Politikai és statusgazdasági Nézetek. Első kötet. Debreczen, 8r.

*Balla Károly lt., Balogh Pál rt., Barabás Miklós,
Bárány Ágoston, Bártfay László lt. tt.*

Beely Fidél lt.

Széptani értekek. az Életképekben.

Bene Fer. lt., Benjovszky Zsigmond gr., lt.

Bertha Sánd. lt.

Folyvást a' Törvénykönyv' fordításával foglalkodott.

Beszédes József lt., Bitnicz Lajos rt.

Bloch Móricz lt.

Ausführl. theoretisch-praktische Grammatik der ungr. Sprache für Deutsche. Második teljesen átdolg. kiad. Pest, (1846) n8r.

Új kimerítő magyar-német és német-magyar Zsebszótár. 2 köt. Más. bőv. kiad. Pest, k8r.

Bolyai Farkas lt.

Brassai Sám. lt.

Okszerű vezér a' német nyelv' tanulásában. Másod. átnézett kiadás. Kolosvár, 8r.

Bresztyenszky Adalb. lt.

Bugát Pál rt.

Orvosi Tár, Flórral. Pest, n8r.

Egy finn-magyar szótáron dolgozott.

Császár Ferencz lt.

A' magyar csödtörvénykezés. Pest, n8r.

Csatsko Imre, Csorba József lt. tt.

Czech János rt.

A' magyar főhivatalnokok' chronológiáján dolgozott.

A' magyar történetek' felvilágosítására szolgáló oklevelek' gyűjtésével foglalkodott.

Czuczor Gergely rt.

Az academiái szótáron, 's egy tanodai m. nyelvtanon dolgozott.

Vegyes czikkelyek a' Mezei Naptárban.

„Hunyadi“ czimű eposból töredékek a' Divatlapban és Életképekben.

Deák Ferencz tt., Deáki Zsigmond lt.

— —
G. Dessewffy Emil lt.

A' magyar vám és kereskedési ügy, és annak vég-eligazitási módja. Pest, n8.

Fizessünk mennyit becsülettel elbirunk, magunknak magunkért. Pest, n8r.

Politikai czikkelyek a' vezérlete mellett kijött Budap. Híradóban.

Dóhovichs Vazul lt.

— —
Döbrentei Gábor rt.

Régi Magyar Nyelvemlékek' IV-d. kötetét szerkeszté. Buda (1846). 4r.

Huszárdalok. Buda, 16r.

Apáczai Csere János' élete. KI.

Egyed Antal lt.

Ovid' Átváltozásait újra dolgozta. KI.

P. Ovid. Naso' Pontusi Levelei. Más. átdolg. kiadás. Pécs, n8r.

B. Eötvös József tt.

Magyarország 1814ben. Regény. 1—5 füzet. Pest, n8r.

Erdélyi János lt.

A' Szépirodalmi Szemlét szerkeszté 's számos czikkel nevelte.

Fábián Gábor rt.

— —
Fabricsy Sámuel lt.

Ország- és törvénytudományi czikkek a' Társalkodóban.

Fáy András lt.

Szépirod. Összes Munkái. 8 köt. Olcsóbb kiad. Pest, k8r.

Fényes Elek lt.

Magyarország' Leirása. 2 rész. Pest, n8r.

Magyar gazdasági Névtár 1848-ra. Pest, n8r.

Ferenczy István lt.

Fest Vilmos rt.

Értekezések az academiában.

Flór Ferencz lt.

Orvosi Tár, Bugáttal. Pest, n8r.

Fogarasi János rt.

Legújabb és legteljesb német és magyar Zsebszótár. Második jobb. és sok ezer új szókkal bővített kiadás. 2 köt. Pest, 8r.

Az academiái nagy szót. körül munkálkodott.

Frankenburg Adolf lt.

Az Életképeket szerk. és sok saját czikkel nevelte.

Frivaldszky Imre rt., Fülöp Sámuel lt.

Gaal József lt.

Szépirodalmi dolgozatok lapokban.

Garay János lt.

Az Árpádok, történeti balladák 's mondákban. Pest, n8r.

Balatoni Kagylók. Költeményfüzér. Budapest (1848). 8r.

Gáty István lt., Gebhardt Ferencz rt.

Gondol Dániel lt.

Homer' fordításával foglalkodott.

Gorove István lt.

Györry Sándor rt.

Értekezések az academiában.

Gyurikovics György lt.

Illustratio critica situs et ambitus Slavoniae et Croatiae.
Pars III. Pest, n8r.

Értekezések az Academiai Értesítőben.

Magyarországi hajdani várak 's várromok a' vármegyék' sora szerint kidolgozva. KI.

Bács-Bodrog vármegyék' leírása. KI.

Morva, Magyar és Erdélyországi Újrakeresztelők' Resz Ambrus által 1525—1592. szerkesztett 1681. évig folytatott emlékkönyvének kivonata, melyet Pozsony megye' levéltárából merített nevezetes adatokkal 1782-ig bővített. KI.

Carnuntum redivivum, d. i. Nachrichten von dem Zustande der Gegend und der Stadt Carnutum vor, während, und nach der Beherrschung der Römer und von desselben Verwandlung in das heutige Haimburg Deutsch-Altenburg, und Petronell. KI.

Hanák János lt.

A' Természetrájj' Elemei az ifjuság' számára. Más. jav. kiadás. Pest, n8r.

Természetrájj, vagyis az állat-, növény- és ásványország-
nak természethű rajzokkal ellátott rendszeres leírása. Pest, kis. 8r. 1—4. füzet.

A' magyar állattan' története. KI.

Helmecczy Mihály, pénztárnok.

A' Jelenkort és Társalkodót szerkeszté.

Henszlmann Imre lt.

Czikkelyek az Acad. Értesítőben és Szépirodalmi Szemlében.

Herepei Károly lt.

Hetényi János rt.

Erdélynek remélhető anyagi kifejlése a' földbirtokviszonyok' czélszerű rendezése által. Pest, 8r.

Horváth Cyrill rt.

A' gondolástan' fejlődési fokai. KI.

A' bölcsészet és nemzetiség közötti viszonyról. KI.

Észtan, készülöben.

Horváth József rt.

Plinius' természettud. könyvei' fordításában dolgozott.

Horváth Mihály rt.

A' magyarok' története az ifjuság' számára. 4-d. kiadás.
Pest, 8r.

Párhuzam az Európába költözködő magyar nemzet 's az
akkori Europa' polgári 's erkölcsi műveltsége közt. Pest, n8r.

Hunfalvi Pál lt.

Tanodai szózat a' késmárki ev. ker. fő tanodáb. stb. Lőcse, 4r.
Spőner Pál' gyászünnepe'n mondott beszéd. Lőcse, 8r.

Illés Pál (Edvi) lt.

Népszerű halotti predikációk. Pest (1846), 8r.

Postilla, azaz keresztyén erkölcsi predik. egy egész esztendőre. Első rész. Téli. Pest, 8r.

Czikkék a' Protest. Egyh. és Isk. Lapban.

Jakab István lt.

— —

Jászay Pál rt.

A' magyar nemzet' napjai a' mohácsi vész után. Első köt.
3. és 4. füzet. Pest, n8r.

Jerney János rt.

Értekezések az academiában.

B. Jósika Miklós tt.

Újabb Munkái. III—XI. köt. Pest, 12r.

Kacs Kovics Lajos lt.

— —

Kállay Ferencz rt.

Értekezések az Academiai Értesítőben.

Karácson Mihály lt.

— —

Karvasy Ágost lt.

Értek. az academiában.

G. Kemény József lt.

— —

B. Kemény Zsigmond lt.

Gyulai Pál. Regény. 1—4. kötet. Pest, 8r.

Számos vezérczikk a' P. Hírlapban.

Kerekes Ferencz lt.

Czikkelyek a' Budapesti Híradóban.

Kiss Bálint lt.

Első évi oktató az írás, olvasás és rajzolás' kezdetének
abcjével. Másod. bővített kiad. Pest, n8r.

Női tan. Pest, n8r.

Falusi földmivelőket oktató. Pest, n8r.

Kiss Ferencz lt., Kiss Károly rt.

Értekezések az academiában.

Korponay János lt.

Hadi földírás. 2-d. kötet. Kecskemét, n8r.

Kovács István, Kovács Mihály lt. tt.

— —
Kovács Pál lt.

„Hazánk“ czimű folyóiratot szerkeszté. Győr, fol.

Krajner Imre, Kriza János lt. tt., Kubinyi Ágoston tt., Kubinyi

Ferencz lt.

— —
Kuthy Lajos lt.

Hazai Rejtelmek. 10—15. füzet. Pest, n8r.

Lassu István lt., Lonovics József lt.

— —
Lucænbacher János rt.

Értekezések az academiában.

Lugossy József lt.

Könyvészeti és műtörténeti közlemények az academiában.

Lukács Móricz lt.

Az egyesülési jogról, érték. az Ellenőrben.

Markó Károly lt.

— —
Mátray Gábor lt.

Emlékbeszéd Horvát István felett. Pest, n4r.

Méhes Sámuel lt.

— —
Uti jegyzetek. Kolosvár, 12r.

Az Erdélyi Híradó' szerkesztője.

Mészáros Lázár lt.

Nagy Ignáczt lt.

Fővárosi ujdonságok a' Budap. Híradóban.

Nagy János és Károly rr. tt., Nagy Márton lt.

—
Nendtvich Károly lt.

Értekezések az academiában.

Pauler Tirador lt.

Értekezések az academiában.

Péczezy József rt.

Oratio inauguralis in colleg. ref. debr. habita. Debr. Sr.

Peregriny Elek lt.

Természettörténet az ifjuság' tanítására és házi használatra. Pest, n8r.

Olvasókönyv az elemi iskolák' számára. 5 db. Sajtó alatt.

Péterfi Károly lt.

—
Petrichevich Horváth Lázár lt.

A' Honderűt szerkeszté és czikkelyekkel nevelte.

Podhradczy József lt.

Magyarország' karainak és rendjeinek szavazati joga a' köz gyűlésekben. Buda, n8r.

Pólya József lt.

Magzattanon dolgozott.

Pulszky Ferencz rt.

Czikkely magyar és német lapokban.

Purgstaller József lt.

A' bölcészett' elemci. Második, bővített kiadás. III. köt. Pest, n8r.

Ragályi Tamás tt.

—
Reguly Antal tt.

Az Uralvidék' abrosza. Sz.-Pétervár, fol.

Schoepf Ágost lt.

A' gyermekgyógyászat' tankönyve. Első kötet. Buda, n8r.

Czikkely az Orvosi Társban és Budap. Híradóban.

Somossy Ján. lt., Stáhly Ign.'tt., Stettner Gy. rt.

Szabó István lt.

Homer' Iliasa' fordításán dolgozott.

Szalay Imre tt.

Magyar Egyh. Beszédek' gyűjteménye. Újabb évi folyam.

V. köt. Veszprém, n8r.

Gyászbeszéd hg Kopácsy József' hamvai felett. Veszprém, 4r.

Szalay László rt.

Publicistai dolgozatok. 2 kötet. Pest, n8r.

Statusférfiak és szónokok' könyve. Új foly. 1. és 2. füzet.

Pest, n8r.

Politikai czikkelyek a' P. Hirlapban és Ellenőrben.

Szász Károly rt.

G. Széchenyi István tt.

Politikai Programmtöredékek. Pest, n8r.

Széchy Ágoston lt.

Székács József lt.

A' Protest. Egyh. és Isk. Lapot szerk. Török Pállal.

Szemere Bertalan lt.

Követjelentés. Miklósvár, n8r.

Beszédek az Ellenőrben.

Szemere Pál rt.

Versek az Életképekben.

Szenczy Imre. lt.

Tacitus' Agricolája. Buda, 8r.

Quintilian' fordításával foglalkodott.

Szentkirályi Zsigmond lt.

Egyetemi bányászati közjogon dolgozott.

Szenvey József lt.

A' Budapesti Hiradót szerkeszté.

Szigligeti Edvárd lt.

Összes Színművei. 4—6 füzet. Pest, k8r.

Végirat Mátyás' fia' ügyében. (Pest), n8r.

Szilágyi Ferencz lt.

A' Múlt és Jelent szerkeszté.

Szilágyi István lt.

A' magyar szókötés' szabályai. Pest 1846., n8r.

A' magyar szótáriródlom' története. Az Acad. Értesítőben.

Szilasy János rt.

Gyászbeszéd József főhg-nádor felett. Buda, ivr.

Érték. a' Religio és Nevelésben.

Szlemenics Pál rt.

Fenyítőtörvényszéki magyar törvény. Más. ujonnan átdolgozott kiadás. Pest, n8r.

Törvényeink' története austriai házbeli királyaink alatt. 2-d. rész. KI.

Szontagh Guszláv rt.

Értékk. a' M. Gazdában.

Szőnyi Pál lt.

Alaktan. 2 köt. Pest, n8r.

A' Pesten felállítandó prot. praeparandia' terve. Buda (1846), n8.

Érték. az academiában.

Sztrókay Antal rt.

Értékk. az academiában.

Szűcs István lt.

Elemi magyar Magánjog. Debreczen (1845), n8r.

Kis Törvény, v. népszerű törvénytudomány. Debreczen (1845.)

Magyar polgári törvénytud. kalauz. Debreczen (1846), n8r.

Érték. az academiában.

Szvorényi József lt.

Magyar ékes szókötés. Buda (1846), n8r.

Értekezések az academiában.

Tarczay Lajos rt., Tasner Antal lt.

—
Taubner Károly lt.

Értekezések az academiában.

G. Teleki Domokos l., József és László tt.

—
Toldy Ferencz titoknak.

Emlékbeszéd József főhg-nádor felett. Buda, ivr.

Irodalmi Beszédék. Pozsony, n8r.

Nemzeti Könyvtár. II. III. IV. folytat. Pest, n4r.

Értekk. az academiában.

Czikkék a' Szépirod. Szemlében.

Tóth Lőrincz lt.

Országgyűlési tudósítások 's vezérczikkék a' Pesti Hir-
lapban és Ellenőrben.

Ügyvédreform. Koszorús pályairat. KI.

Török János lt.

A' Magyar Gazdát szerk. és sok czikkkel nevelte.

Török József lt.

Az Orvosi Társaság czikkék.

Magyarország' ásványvizei, koszorús pályairat. KI.

Trefort Ágoston lt.

Czikkék a' Pesti Hirlapban.

Tunyogi Csapó József, Udvardy János lt. tt.

—
Vachott Sándor lt.

Költemények lapokban.

Vállas Antal rt.

Nemzeti Encyclopaedia. 1-ső füzet. Pest (1848), kis. 8r.

Vecsei József, Viola József lt. tt.

—
Vörösmarty Mihály rt.

Minden Munkái. VIII. és IX. köt. Pest, 12r. — Ugyanazok
n. l. r. XI—XIII. füzet.

Költemények folyóiratokban.

Tanodai nyelvtanon dolgozott.

Walther László lt.

Értekk. az academiában.

Warga János, Wargha István lt. tt.

Wenzel Gusztáv lt.

Eszmétöredékek a' magyar nemzeti hősmonda' történetu dományi méltatására (Reguly-Album).

Értekk. az academiában.

B. Wesselényi Miklós lt.,

Teendők a' lótenyésztés körül. Kolosvár, 8r.

Zsivora György lt.

Zsoldos Ignác rt.

Örökváltság. Pest, n8r.

Mi az academia' gyűjteményeit illeti, azok közül 1. A' könyvtárt Felséges Urunkon kívül a' következő hazafiak gyarapították: Árenstein József, Báthory Gábor, Bugát Pál, b. Dercsényi János, Döbrentei Gábor, Egyed Antal, Fábíán Gábor, Fogarasi János, Gaal Dömöczk, Hanák János, Horváth Mihály, Hunfalvy Pál, Ihász György, Jászay Pál, Kiss Károly, Korponay János, Kovács Mihály, Kubinyi Ágoston, Kuthy Lajos, Laky Demeter, Löw Lipót, Mátray Gábor, Oberleitner Károly, Oroszhegyi Józsa, Pintér Endre, Podhraczk József, Rácz Alajos, Romóczy Valerián, Reguly Antal, Rónay Jácint, Rosenfeld József, Rössler Ágnes, Samarjay Károly, Sárváry Jakab, Schedius Lajos, Schirhuber Móricz, Schoepf Ágost, Soltész János, Sümeghy Pál, Szabó József, Szalay Imre, Szilasy János, Sztrokay Antal, Szőnyi Pál, gr. Teleki József, Tilsck János, Tóth Mihály, Vachott Sándor, Vahot Imre, Vitéz Ignác, Zimmermann Jakab, Zsoldos Ignác. Továbbá a' Kisfaludy-Társaság, az Iparegyesület, a' pesti nővendék papság' magyar iskolája, a' magyar nyelvet terjesztő izraelita egyesület, az egri, kalocsai érseki, a' rozsnyai, váci, zágrábi püspökmegyék; továbbá a' Budapesti Híradó, Nemz. Ujság, Pesti Hírlap, Divatlap, Életképek, Honderű és pozsonyi német újság' kiadói. — Megyéik' abroszait Bars, Temes és Ugocsa, küldék. — *Külföldiek* közül: az amerikai philos.

társaság, a' bécsi és genfi természettud. társulatok, a' tudományok' bajor és porosz academiái; Beroaldo Natál és Fraehn Márton.

2. A' *kézirattárt*: Csaplár Benedek, gr. Kemény József, Krizbay Miklós és Ötvös Ágoston.

A' *gyűjteményt*: az egri káptalan és Kassa-Eperjes emlékpénzekkel, Kubinyi Ágoston, Lugossy József, Lukács István, Marsó Pál, Ötvös Ágoston. A' pesti izraelita község egy 2258, nagy részben jeles, darabokból álló rendezett gyűjteménnyel kedveskedett.

JUTALMAK ÉS PÁLYAMUNKÁK *).

1846.

1. A' *nagy jutalomért* ez évben az 1840-től 1845-ig megjelent mathematicai munkák vívtak; melyeknek összehasonlító vizsgálata után a' 200 arany *Győry Sándor* „Felsőbb analysis' elemei“ (Buda, 1840—3) és *Vállas Antal* „Felsőbb egyenletek egy ismeretlennel“ (Buda, 1840) című munkáik közt osztatott fel; a' Marczibányi-féle 50 arany jutalom *Kerekes Ferencz* „Szorszámtan“ (Pest, 1843) című munkájának íteltetett, mint a' melly ama' két első ranguaknak ítélthez becsben legközelebb állónak találtatott.

2. A' *nyelvtudományi* osztálynak 1844-ben hirdetett ezen jutalomtételére: „Adassék elő nyelvünk' kifejlődésének története, azaz a' fenlévő nyelvemlékek' nyomain indulva, mutattassanak ki azon változások, melyeken nyel-

*) A' társaságnak 1846-ban költ határozata szerint a' szokott igazgatósági jelentés helyett a' titoknoki évi jelentés közöltetvén hivatalosan a' hatóságokkal 's a' Névkönyvben; miután ebben a' jutalmazási ügy, mellyről a' köz ülésekben külön tudósítások szoktak olvastatni, nem terjesztetik elő; itt közöltetik az rövid den, és pedig ez uttal az 1846-ki évi is pótlólag, nehogy e' hivatalos tudósítások' sorában, mellyek a' Névkönyvekben évről évre lenyomtatvák, 's ekkép a' társaság' története' szakadatlan folyamat képezik, legkisebb hégaz is maradjon.

vünk, szóalkotási, bővítési, kölcsönzési, ragozási és szóköltési tekintetben, időről időre, általment“ érkezett két pályamunka közül az ötven arany jutalom Szilágyi István marmaros-szigeti ref. collegiumbeli tanárának ítéltetett.

3. A' *mathematicai* osztálynak szinte 1844-ben kihirdetett ezen jutalomkérdésére: „Mik a' képzetes mennyiségek' tulajdonságai, 's mind *analyticai*, mind mértani értelmök?“ érkezett öt pályairat közül kettő lön kitüntetve, melyek közül az ötven arany jutalom Árenstein József kir. József-ipartanodai r. tanárának ítéltetett, dr. Nékám Sándor csillagvizsgáldai gyakornokénak pedig ív szerint négy arany mellékjutalom határozottatott.

4. A' *törvénytudományi* osztálynak ugyanazon évben kihirdetett ezen jutalomtételére: „Fejtsenek ki a' polgári törvénykezési eljárások' czélja, fajai és kellékei, adassanak elő a' hazánkban divatozott és divatozó eljárások, tökélyeik és hibáikkal együtt, figyelemmel a' művelt nemzetek' törvénykezéseire is“ érkezett két pályairat közül az ötven arany jutalom Telegdi Kovách László debreczeni ügyvédének ítéltetett.

5. A' megszűnt *Marczibányi-féle* jutalmazó küldöttség által 1836-ban kihirdetett ezen jutalomkérdésre: „Micsoda hitelessége van Béla' névtelen jegyzőjének a' görög írókra nézve? melyek bizonyos tévedései? miben vádoltatik helytelenül?“ érkezett értekezés jutalomra nem érdemesítettett.

6. Ugyanazon küldöttség által ugyanakkor kihirdetett ezen jutalomkérdésre: „Miben és mennyiben különbözött az Európába költözködő magyar nemzet' erkölcsi és polgári culturája Európának akkori culturájától“ érkezett pályairat a' száz ezüst ft. jutalomra és nyomatásra méltónak ítéltetett. Szerzője Horváth Mihály.

7. Az 1846-ban kihirdetett, b. *Dercsényi János-féle*, a' magyarországi hitbizományok' átalakítását tárgyazó, rendkívüli jutalomtételre érkezett hat pályairat közül a' hetven arany fő jutalom Keresztúry Józsefének, a' harmincz arany másodjutalom Benczúr Jánosénak ítéltetett; dícséretre pedig Varga Somáé méltattatott, melyet a' jutalomtevő tizenöt arannyal tisztelt meg.

Végre a' következő új jutalomtételek tűzettek ki: a) a' *törvénytudományi* osztályból: „Adassanak elő az ügyvédeknek a' bírák és felek iránti viszonyaikban mutatkozó hiányok, mellyek az igazság-kiszolgáltatást nálunk nehezítik, 's egyszersmind azon mód, mikép kelljen e' viszonyokat legjobban elrendezni, 's az ügyvédi kart a' tekintély' azon fokára emelni, hogy nemes feladásának kellőképp megfelelhessen?“ b) a' *nyelvtudományi* osztályból: „Melly különböző hangejtések és tájszólások uralkodnak Magyarország' dunántúli kerületében, u. m. Göcsej, Órség, Ormányság' vidékein, Rábaközben és Balaton' környékén? Mikben egyeznek meg valamennyien vagy térnek el egymástól? Mellyek azon sajátságok a' hangejtési változásokra, szók' ragozásaira és képzéseire nézve, mellyekben az írói nyelv' szabályaitól eltérnek? — Az egyes tájszókra csak annyiból fordíttassék figyelem, mennyire azok a' föntebbi kérdések' felvilágosítására szolgálnak.“ c) a' *mathematicai* osztályból: „Az eddigi pályafeleletekből örömmel tapasztalván a' mathematicai osztály ezen tudományok' alaposabb kifejlődését 's terjeszkedését, ezen szép jövővel kecsegtető előhaladás' biztosítására, irányadásul olly munka' írása tűzetik ki jutalomfeleletül, melly a' mathematicai tudományok' encyclopaediáját 's irodalmát olly formán egyesíti magában, hogy benne: 1) a' tudomány' fogalma és felosztásai akár észtanilag, akár történetileg, de minden esetre kimerítőleg tárgyalassanak; 2) az irodalmi részben, melly minden szakasznak nélkülözhetlen kiegészítő részét teendi, a' főmunkák ('s azoknak, ha vannak, magyar és német fordításai) neveztesse meg 's mennyire lehet, fővonalokban bíráltassanak meg. Melly munka' írásában két fő elvet állít fel az academia: 1) hogy az alkalmazott részben az elemi mértanra támaszkodó irodalom különöztessék el a' felsőbb ismereteket feltételező művektől, hogy ez által azoknak is elég tétessék, kik az elemi mértanon túl menni nem kívánnak; 2) hogy az előadás minden szószaporítás nélkül, kellő világosság mellett, minél rövidebb legyen.“

1847.

1. A' nagy jutalomért ez évben az 1841—6-ig megjelent bölcsészeti munkák versenyeztek; mellyek közül a' 200 arany Purgstaller Józsefnek „A' bölcsészet' elemei“ (Buda, 1843.) és Szontagh Gusztávnak „Propylaeumok a' társasági philosophiához“ (Buda, 1843) című munkáik közt osztatott fel; a' Marczibányi-féle 50 arany jutalom pedig Szőnyi Pál „Alaktan“ (Buda, 1845) című munkájának íteltetett.

2. A' nyelvtudományi osztálynak 1845-ben kitűzött ezen jutalomtételére: „Adassanak elő a' polgári szónoklat' kellékei és hibái, bel- és külföldi példákkal felvilágosítva; továbbá azon eszközök, mellyek annak kellő kiképzésére szolgálhatnak“ érkezett három pályairat közül az ötven arany jutalom Pásztor Dániel marmaros-szigeti ref. collegiumi tanárának íteltetett.

3. Ugyanazon osztálynak, a' magyar szótárak' irodalmi és bírálati történetét tárgyzó Vitéz-jutalmára nem érkezvén pályairat; egyébiránt pedig e' kérdés időközben az academia' keblében Szilágyi István lev. tag által jelesül kidolgoztatván, újra ki nem hirdettetett.

4. A' philosophiai osztálynak 1845-ben kihirdetett ezen jutalomtételére: „Adassanak elő bírálólag az új kor' legnevezeteseb philosophiai rendszerei, 's fejtessék ki okokkal támogatva: mellyik ígér közölők legnagyobb sikert a' tudományok' és társadalmi élet' kifejlődésére?“ beérkezett hat pályairat közül Purgstaller József váczai bölcsészettanáré nyerte el az ötven arany jutalmat; kettő pedig kitűnő dícséretre méltattatott.

5. Ugyanazon osztálynak, Gorove-jutalom mellett szinte 1845-ben kihirdetett ezen feltételére: „Adassék elő azon hatás, mellyet jelenleg nálunk a' népnevelés az alsóbb néposztály' erkölcsiségére gyakorol, és terjesztessenek elő azon módok, mik szerint népünk' erkölcsi nevelése tanodákban és tanodákon kívül czélszerűebben intézethetnék el“ tizennégy munka versenyezvén, a' 200 ezüst ft. jutalmat Ney Ferencz pesti kisdedovó képző intézeti igazgatóé nyerte el.

6. A' *történettudományi* osztálynak 1844-ben kihirdetett ezen jutalomtételére; „Készíttessék bármelly, még eddig külön le nem írt, magyar-birodalmi vármegye', vagy terjedelmesebb vidék', vagy nevezetesebb város' történeti, földirati és statistikai leírása, oklevelek 's egyéb eredeti és hiteles kútfők szerint“ érkezett két pályamunka közül az ötven darab arany jutalmat Zaránd vármegye' leírásaért Kozma Pál, Zaránd vármegye' főispánja, nyerte el.

7. Ugyanazon osztálynak 1845-ben hirdetett e' feltételére: „Adassék Magyarország' török hatalom alatt volt részeinek akkori földirati és polgári viszonyainak ismertetése, térképpel“ egy pályamunka érkezett, melynek az ötven arany jutalom oda is ítéltetett. Szerzője dr. Lányi Károly nszombati lyceumi tanár és könyvtárnok.

8. A' *törvénytudományi* osztálynak 1846-ban kitűzött következő jutalomtételére: „Adassanak elő az ügyvédeknek a' bírák és felek iránti viszonyaikban mutatkozó hiányok, melyek az igazság-kiszolgáltatást nálunk nehezítik, 's egyszersmind azon mód, mikép kelljen e' viszonyokat legjobban elrendezni 's az ügyvédi kart a' tekintély' azon fokára emelni, hogy nemes feladásának kellőképp megfelelhessen,“ érkezett tizenegy pályamunka közül az ötven arany jutalmat Tóth Lőrincz ügyvéd 's acad. lev. tagé nyerte el; husz arany mellékjutalomra Benczúr Jánosé méltattatott.

9. A' *természettudományi* osztálynak 1845-ben kitűzött ezen tételére: „Határoztassanak meg vegybontások 's gyógygyakorlati adatok' nyomán a' nevezetesb honi ásványvizek' gyógyjavalatai; mikép lehetne azokat netalán létező hiányaikra nézve orvosi-rendőrségi tekintetben használhatóbbakká tenni; továbbá adassék elő, melyekkel lehetne azok közül a' külföld' legnevezetesb ásványvizeit teljes sikerrel pótolni; végül említettessék meg, mik történetek irodalmi tekintetben e' tárgyra nézve?“ érkezett egy pályamunka az ötven darab aranyra és nyomtatásra érdemesítettett. Szerzője dr. Török József.

10. *Új jutalomkérdések* hirdettettek ki; név szerint a) a' *nyelvtudományi* osztályból: „Előre bocsáttatván a' nyelvrokonság és nyelvhasonlat' fogalmainak tudományos kifejtése, 's ezek szerint a' nevezetesb és ismeretesb régi és új

nyelvek' osztályozása és nyelvtani jellemképe; mutattassanak ki azon viszonyok, melyekben a' magyar nyelv az indoeurópai, a' semita, az ural-altaji 's az egytagu nyelv-osztályokhoz áll; 's ezek' nyomán jeleltessék ki azon hely, mely a' magyar nyelvet az ismeretes nyelvek' rendszerében illeti. A' fejtegetések minél több példával világosíttassanak fel.“ b) A' *philosophiai* osztályból: „Minthogy a' lélektan' újabb írói különféle elvekből indulva, különböző módon fejtegetik és osztályozzák a' lélek' erőit és tehetségeit, e' kérdés' megfejtése kívántatik: mely alapon épülnek a' lélek' erői és tehetségei? hogyan osztályozhatni ezeket leghelyesebben? 's mely rendszer ajánlható e' tudomány' terjedelmesebb kidolgozására?“ c) A' *törvénytudományi* osztályból: „Adassanak elő azon általános és különös okok, melyeknél fogva Magyarország legtöbb meghódított tartományait elvesztette.“ d) A' *mathematicai* osztályból: „Minthogy hazánkban az eddigi felkelési rendszerre alapított honvédelem magas hivatásának többé meg nem felelhet, adassék elő: a' nemzet' átalakulásának e' korszakában mikép lehetne a' honvédelmet a' mostani hadak' és harczviselés' elveihez alkalmazva legcélszerűbben felállítani?“ e) A' *természettudományból*: „Kíváncsok levén főképen országunk' kopár vidékein, hogy részint a' futó homok növényzet által megköttessék, részint az országutak' szélei fákkal beültettessenek, az a' kérdés: a' földvegyülethez és éghajlati különféleségekhez képest alkalmaztatva országunk' külön vidékeire milly növényekkel, 's mi módon lehetne e' kettős czélt elérni? hogy idővel ezen okszerű intézkedés, köz gazdasági tekintetben is, minél több hasznót hajtson hazánknak?“ f) *Rendkívüli jutalom* Ujváry M. ügyvéd' ajánlatából: „Kívántatik Széchényi Pál kalocsai érsek' életrajza.“

PÉNZTÁR.

Nem lévén még az 1846. és 47-ki számadások megvizsgálva, a' pénztár' mibenlétéről szóló jelentés a' jövő évi folyamra marad.

IV.

ÉLETRAJZOK

AZ ACADEMIA' ELHÚNYT TAGJAIRÓL.

75) BACSÁNYI JÁNOS,

nyelvtudomány-osztályi levelező tag.

Született május' 11. 1763. Tapolczán, Szala vmegyében; iskoláit Veszprémben, Sopronban és Pesten járta, hol Horányi Elek' ajánlására b. Orczy Lőrincz generális' István fia mellett tanítóskodott, 's már ekkor jelent meg hazafiúi buzgóságának első gyümölcse 1) *A' magyarok' vitézsége* (Pest, 1785). Ugyanez évben Orczy' pártolására Kassán a' kamarai igazgatóságnál hivatalt nyert; ott Barótival és Kazinczyval a' kassai magyar társaságot alkotá, melly a' B. által szerkesztett 2) *Magyar Museumban* (Kassa és Pest, 1788—92.) rakta le munkálkodásai' gyümölcseit. Egy szabadon zengő versezete miatt 1793. tisztségéből kitétetvén, gróf Forgács Miklósnál vállalt titoknokságot; 1794-ben pedig Martinovics' dolgaiba keveredvén, 1796-ig a' spielbergi tömlőezőket ülte. Innen kiszabadulván, a' Magyar Minerva című irodalmi gyűjteményhez járult 3) *Anyos Pál Munkái*' kiadásával (Bécs, 1798). Időközben a' bécsi bankóhivatalban alkalmazást nyervén, 1805-ben a' directoriumnál fogalmazóvá lett, 's Baumberg Gabriélával, ki akkor Bécsben mint német költésző alkalmas hirben állott, összekelt; melly házasság azonban nem csak meddő maradt, hanem mind a' két félre nézve a' nem szerencsések közé tartozott. 1809-ben, midőn a' francziák Bécsét elfoglalták, Bacsányi vállalta magára Napoleonnak a' magyar nemzethez intézett proclamatiója' fordítását;

minek következtén Párisba vonúltni kénytelenült, honnan a' párisi béke után kiadatván, Linczbe száműzetett, de azon engedelemmel, hogy francia kegypénzét holta' napjáig vonhassa. Ott ismét folytatá irodalmi foglalatosságait, 's megjelentek tőle: 4) *A' magyar tudósokhoz* Faludi Ferencz 's több más magyar költők' munkáinak kiadásáról, a' nemzeti nyelvről 's poesiról, és a' máj nyelvrontók' türekedésiről. Pest, 1821. 5) *Versek a' Szépliteraturai Ajándékban.* 6) *Faludi Ferencz' Versei, kiadta B. J.* Pest, 1824. 7) *Bacsányi János' Versei.* Első kötet. Pest, 1827. 8) *Bacsányi János' poetai Munkái,* második megbőv. kiadás. Buda, 1835. Az academia őt 1843-ban, miután élte' nyolczvanadik évét üllötte, levelező tagsággal tisztelte meg. Meghalt B. május' 12. 1845. Tetemei a' linczi temetőben nyúgosznak.

76) KLAUZÁL IMRE,

természettudomány-osztályi lev. tag.

Született 1799. jan' 11. Szegeden, hol atyja, egy m. gyalogezrednek akkor főkapitánya, tanyázott. Sikerrel végzett iskolái után szülei' kívánságára a' m. kir. udv. tanácsnál kezdett hivatalkodni; de belső hivatását követvén, nem sokára a' gazdasági pályára lépett, 's gróf Károlyi Lajos' jószágai' kormányzásában országossá vált jó hírt szerzett magának. A' közre is kívánván kiterjeszteni hatását, előkelő és áldozatos részt vett a' m. gazdasági egyesület' megalkotásában, szóval, tollal és tettel munkált helyes gazdasági eszmék', ismeretek és gyakorlat' terjesztésében, Rohonczon gazdasági intézetet alkotott, melly hogy nem volt tartós, nem ő volt oka. Az academia őt 1833. nov'. 15. sorozta lev. tagjai közé. Nyomtatott írásai a' következők: 1) *Róza és Kálmán,* beszély. (Hebe, 1821). 2) *Néhány tekintet Magyarország' földművelésére* (Gazdasági Tudósítások, 1837. I.). 3) *Juhászati tisztek 's némelly juhászati viszonyok* gr. Károlyi Lajos' urodalmaiban (U. ott. 1838. II.) 4) *Mellyik jelenleg a' legjövedelmezőbb merinójuh, 's mellyek tenyésztésének fő elvei?* (Rohonczy Közl. 1840. I.). 5) *Saját jószágkezelés, haszonbér, és a' száztól* (U. ott, 1841. I.). 6) *Czikkék a' Magyar Gazdában,* Meghalt Bécsben, martius' 5. 1847.

77) FÜLEPP JÓZSEF,

természettudomány-osztályi lev. tag.

Jeles bányatudós, az oraviczei bányásztársaság' képviselője, Krassó vmegye' tbirája, az academia által 1835. sept. 14. választatott levelező taggá. Munkája: *Bányászati műszögyűjtemény*, a' társaság' levéltárában. Meghalálozott Oraviczán, július' 17. 1847. élte' 57-dik évében. (Többet adatok' nem léte miatt nem mondhatunk).

78) CSÉCSI IMRE,

természettudomány-osztályi lev. tag.

Született nov. 28. 1804., Bihar vmegye' Érkeserü helységében; atyja hegyköz-szentmiklósi ref. pred. 's érmelléki esperes volt. Első oktatását a' szülei háznál vévén, Debreczenbe küldetett, honnan a' közép és főtanodák' végeztével Lőcsére ment a' német nyelv' megtanulása végett. Innen visszatérvén, elébb a' költészeti osztály, majd a' bölcsészet-hallgatók' segéd tanítója lett. 1831-től fogva az orvosi tudományokat hallgatta, kezdetben Pesten, majd Bécsben, hol 1837-ben orvostudorrá avattatott. Onnan Debreczenbe térvén a' gyakorlati orvospályán csakhamar jó hírt szerzett magának; e' mellett a' természeti tudományokat lelkesen művelvén, midőn 1839-ben a' vegytan 's hozzá csatolt tudományok' széke megürüle, köz akarattal tanítóvá választatott. Lelkes előadásai a' természettudományoknak nem kevés barátokat szerzének; e' mellett a' főiskola' szertárát a' tudomány' állásához illőleg újra felszerelte, ásványgyűjteményét rendezte és gazdagította. Az ásvány- és növénytan' érdekében 1840-ben a' felföldi bányavárosokat, 1811-ben Schweizot utazta be. Az academia dec. 24. 1844-ben választá lev. tagjául. Írásai: 1) *A' természet' ismeretének a' tudományos műveltségre ható befolyásáról*, tanszékfoglaló. Debreczen, 1839. 2) *Bírálatok a' Figyelm.* (1839, 40). 3) *A' fénysugár' polarisatiója* (Ath. 1840. I.) 4) *Földünk 's néhány nevezetesebb ásvány' rövid természetrajza.* Debreczen, 1842. másodszor Kécskemét, 1813. 5) *Tiszta erkölcstudomány.* Debr. 1842. má-

sodszor u. ott. 1844. 6) *A' botanikai magyar műnyelv' javításáról*, academiai beköszöntő értekezés. Kéziratban maradtak tőle az általa tanított tudományok' tankönyvei, 's egy egyedirat a' *villanydelejességről*, melynek elkészítésében a' kora halál jul. 23. 1847. gátolta meg.

79) KOPÁCSY JÓZSEF,

történettudomány-osztályi tisz. tag.

Született május' 30. 1775. Veszprém-ben, hol a' közép-tanodák' végeztével 1791-ben azon megye' kispapjai közé felvétetvén, a' bölcsészetet és hittudományokat a' pozsonyi fő papnövelde-ben tanulta; 1796-ban a' veszprémi növelde-ben tanulmányok' felügyelője, majd a' püspöki helytartó' titoknoka, 1798-ban fölszenteltetett. E' hivatala mellett 1799. óta szinte a' veszprémi növelde-ben az egyházi történetet és törvényt tanította, 1805. szentszéki közbiró, 1806. veszprémi plebános és alesperes, 1807. kanonok, néhány év múlva somogy-szentjakabi apát, hantai prépost és veszprémi főesperes, az 1811—2-ki országgyűlésen káptalani követ, 1817. kir. táblai főpap, 1819. prisztinai címzetes püspök és hétszemélynök, mely hivatalt 1822. mint fejérvári 's 1825. mint veszprémi püspök is folytatta, míg 1831-ben tőle saját kérelmére fölmentetnék. Egyházi 's birói pályán szerzett érdemeiért a' felség őt 1828. belső titkos tanácsossá, 1839-ben pedig esztergami érsekké 's az ország' herczegi főérsekévé nevezte, mely méltósága mellett 1842-ig a' veszprémi püspökséget is viselte. Az academia, melynek alaptőkéjéhez ő az egyházi férfiak közül első járult (1830-ban 1000 pfttal), őt első nagy gyűlésében 1831. választotta tiszteleti tagjául. Nyomatásban megjelentek tőle: 1) *Az izraeliták és a' keresztények' szokásaik és erkölceik* Henry apát ut. francziából. 2 kötet. Veszprém, 1801—2. 2) *Beszéd Károly Ambrosius eszterg. érsek' emlékezetére*. Buda, 1810. 4r. 3) *Egyházi beszéd*, midőn az esztergami fő-anyatemplomnak fundamentoma letétetnék. Esztergam, 1822. 4) Számos egyh. beszéd kéziratb. Meghalt sept. 18. 1847.

80) KISS PÁL,

nyelvtudomány-osztályi választott lev. tag.

Született 1793. Szent-Gróton, Szala vmegyében, nemes szüléktől. Iskoláit Sopronban és Győrött, hol a' papnöveldébe lépett, végezvén, több előkelő házban nevelősködött; utóbb Bécsben az egyetemi könyvtárban segéd-tiszt, majd ugyanott a' cs. k. thesianumban magyar nyelv' r. tanára, végre Ferencz Károly cs. k. főhg' fiai mellett tanító, magyar könyvvizsgáló, 's majd nvárad kanonok lett. Írásai: 1) *Rövid földírás* a' legújabb polgári változások szerint, tanuló ifjak' számára. Bécs, 1818. 2) *Szeretet és bizodalom' szava*, vagy az oltári szentség' látogatásai, németb. Bécs, 1818. 3) *Új tanításmód Bell és Lancaster szerint*. (Tud. Gyűjt. 1819. XI. köt.) 4) Gróf Széchényi Ferencz' életirása (Tud. Gy. 1821. X.). 5) *Tanítás' módja* a' városi és falusi iskolamesterek' számára. Buda, 1830. 6) *A' sajtó' szabadsága*. Bécs, 1832. 7) *Ungrische Grammatik nach einer neuen und leicht fasslichen Methode theoretisch und praktisch bearb.* Bécs, 1837. 8) *Az írásmódról* academiai beköszöntő értek. KI. Meghalt Bécsben. oct. 31. 1847.

81) SCHEDIUS LAJOS,

igazg. és tiszt. tag.

Született Győrött, dec. 20. 1768. Első oktatását szülei' házánál vette, 1781-től fogva a' pozsonyi, majd a' soproni lyceumban tanult. Papi pályára szánván magát, Göttingenbe ment, hol 1791. novemberig mulatott, 's időközben, 1790-ben a' hittani karnak egyik jutalomtételére szerencsésen versenyzett. Visszajövele után nem sokára a' pesti egyetemenél megürrült nyelv- és széptani tanszékért versenyzett, 's 1792. apr. 20. azt el is nyervén, e' tudományokat 1843-ig, a' görög nyelvet mint helyettes tanár 1806-tól szinté 1843-ig tanította; az 1830-ban felállított m. academia által pedig mindjárt első nagy gyűlésében tiszteleti, 1845-ben pedig igazgató tagul választatott. Ezek mellett gondjai' egyik legfőbbike a' pesti ágostai vallásu község' ügye volt, melly leginkább az ő indítására alkotta azon iskolát,

melly utóbb gymnasiummá fejlődvén, 1810-től 1838-ig az ő felügyelése alatt állott. Írásai némelly apróságokon kívül: 1) *Commentatio de sacris opertis veterum christianorum*. Göttingae, 1790. 2) *A' vallásnak szeretetre méltó volta* (Urania, 1794). 3) *Literarischer Anzeiger v. Ungarn*. 12 füzet. Buda 1797—9. 4) *Zeitschrift von u. für Ungarn*. 6 köt. Pest, 1802—4. 5) *Pesther Messcatalog*. Pest. 6) *Die Schule der evang. Gemeinde*. Pesth, 1816. 7) *Compendiaria graecae gramm. institutio in usum semin. patavini olim edita, nunc novis curis emendata atquae aucta*. Buda, 1818. 8) *A' szépség' tudománya* (Aurora, 1822). 9) *Oratio, qua... Josepho de Űrmény... parentavit*. Buda, 1825. 10) *Principia Philocaliae seu doctrinae pulcri*. Pest, 1828. 11) *Magyarország, Horvát-, Tót-, Dalmát- és Erdélyországok', a' tenger mellék' és a' végőri vidékek' földabrosza*, kiadák Sch. L. és Blaschnek Sámuel. Pest, 1833—6. 9 íven. 12) *Magyarországnak, mellektartományainak és Erdélynek földabrosza*, egy lapon. Pest, 1838. 13) *Hegyek, folyók, utak 's nevezetesb helységjegyek' átnézete Magyarország 's Erdély' földabroszához*. Pest, 1838. (11. és 12. németül is). Kéziratban maradt magyarul átdolgozott széptana. Meghalt Pesten, nov. 12. 1847.

82) PYRKER LÁSZLÓ,

tiszteleti tag.

Született 1772. nov. 2. Lángon, Fejér vmegyében, hol atyja urodalmi gazdatiszt volt. Alsó iskoláit Fejérvárt, a' bölcsészetet Pécsen végezvén, Budára ment, hogy ott hivatalba lépjen; de a' dolog húzódván, azalatt a' német, olasz és franczia nyelvet szorgalmasan tanulgatta, 's egy gróf által titkonokul fogadtatván, 1792-ben Palermóba ment, de onnan néhány hónap múlva visszajöven, Bécsbe utazott, 's a' liliumvölgyi klostromban a' cisterci szerzetbe lépett. A' szentpölteni növeldeben a' hittudomány mellett magáévá tette a' görög, az angol nyelvet 's a' hébernek elemeit; 1796. fűlszenteltetett, 1798. klostrom' gazdája, utóbb irodaigazgató 's erdészeti felügyelő lett, 1807. tirniczi plebános, 1811. perjel, 1812. liliumvölgyi apát, 1818. szepesi püspök, 1820. velenzei patriarcha, 1821. titkos tanácsos, 1827. végre egri ér-

sekké. A' magyar academia őt 1844. dec. 24. választá tisztt. tagjául. Mint apát adta ki még, két folio kötetben, Hanthaler' jeles munkáját: *Recensus diplomatico-genealogicus archivi Campiliensis*. Német költői munkái (Tunisiás, Perlen d. heil. Vorzeit, Rudolffias) melyek 1818-tól 24-ig jelentek meg, 1835-ben Stuttgarthban egy kötetben jelentek meg; azóta pedig többször. Ezekhez ujabban még Szentek' életei és Krisztus' élete járultak, szinte német nyelven. Magyarul csak néhány sornyi versét birjuk; de mint iskolák' alkotója, 's az egri főegyház' építője érdemeket szerzett magának a' haza körül is. Meghalt Bécsben, dec. 2. 1847, miután a' m. academiának kétezer pftot hagyta végintézetében.

Toldy Ferencz.

V.

A' M. T. T. EDDIG ELHÚNYT TAGJAINAK

időrendű sora.

1830.

1. Kisfaludy Károly rt. † nov. 21.

1831.

2. Köteles Sámuel rt. maj. 17.
3. Kazinczy Ferencz rt. aug. 22.
4. Tittel Pál rt. aug. 26.

5. Gr. Teleki Ferencz tt. dec. 16.

1832.

6. Kresznerics Ferencz tt. jan. 18.

7. Imre János rt. maj. 12.

8. B. Zach Ferencz külf. lt. sept. 3.

1833.

9. Simai Kristóf lt. jul. 14.

10. Görög Demeter tt. sept. 7.

1834.

11. Kovács János tt. apr. 12.

12. B. Berzeviczy Vincze tt. apr. 15.

13. Végh István ig. t. sept. 30.

1835.

14. Horváth János tt. január' 16.

15. Horváth Elek lt. jan. 20.

16. B. Humboldt Vilmos külföldi lt. apr. 8.

17. Forgó György lt. jul. 17.

18. Georch Illés tt. jul. 31.

19. Klaproth Gyula külf. lt. aug. 27.

20. G. Kornis Mihály ig. t. nov. 27.

1836.

21. B. Férussac Endre külf. lt. jan. 21.

22. Ercsey Dániel lt. febr. 23.

23. Berzsenyi Dániel rt. febr. 24.

24. Petrovics Frid. rt. apr. 12.

1838.

- 25. Gelei József lt. mart. 1.
- 26. Schuster János rt. maj. 19.
- 27. Perger János rt. maj. 25.
- 28. B. Szepesy Ignác tt. jul. 16.
- 29. G. Illésházy István ig. t. jul. 30.
- 30. Kölcsey Fer. rt. aug. 24.
- 31. Nyiry István rt. aug. 27.

1839.

- 32. B. Prónay Sándor ig. t. febr. 5.
- 33. Horvát Endre rt. mart. 7.
- 34. Gorove László lt. mart. 11.
- 35. Angyalffy Máttyás lt. mart. 17.
- 36. Guzmics Izidor tt. sept. 1.
- 37. Buczy Emil lt. oct. 28.
- 38. Fessler Ignác külf. lt. dec. 15.
- 39. Tanárky Sándor rt. dec. 29.

1840.

- 40. Gombos Imre tt. jan. 12.
- 41. Thaisz András lt. jul. 9.
- 42. Márton József lt. jul. 26.
- 43. Baricz György lt. dec. 27.

1841.

- 44. Csató Pál lt. febr. 15.
- 45. Hoffner József lt. febr. 16.
- 46. Péchy Imre ig. t. apr. 20.
- 47. Kossovich Károly rt. jun. 19.
- 48. Budai Ezsajas tt. jul. 14.
- 49. Magda Pál lt. jul. 23.

1842.

- 50. Farkas (Bölöni) Sándor lt. febr. 2.
- 51. Gr. Dessewffy Aurel lt. febr. 9.
- 52. Kassai József lt. mart. 15.
- 53. Vass László tt. mart. 24.
- 54. Csoma (Körösi) Sándor lt. apr. 11.
- 55. Kolossváry Sándor ig. 's tt. dec. 7.

1843.

- 56. Gr. Dessewffy József ig. és tt. maj. 1.
- 57. B. Lakos János tt. jun. 28.

1844.

58. Hegedűs Sámuel lt. apr. 29.
59. B. Mednyánszky Alajos ig. 's tt. junius 17.
60. Tessedik Ferencz lt. jun. 17.
61. Gegő Elek lt. oct. 9.
62. Kisfaludy Sándor tt. oct. 28.
63. Filinger Leopold lt. decemb. 6.

1845.

64. Bacsányi János lt. máj. 12.
65. Döme Károly tt. máj. 22.
66. Hoblik Márton lt. máj. 26.
67. Gévay Antal lt. jun. 9.
68. Horváth Zsigmond lt. oct. 17.

1846.

69. Gr. Csáky Károly ig. t.
70. Vajda Péter lt. febr. 10.
71. Kis János rt. febr. 19.
72. Vásárhelyi Pál rt. apr. 8.
73. Jankowich Miklós tt. apr. 18.
74. Sárvári Pál lt. dec. 19.
75. Duponceanu Péter külf. lt.

1847.

76. Klauzál Imre lt. mart. 5.
77. Fülepp József lt. jul. 17.
78. Csécsi Imre lt. jul. 23.
79. Kopácsy József tt. sept. 18.
80. Kiss Pál tt. oct. 31.
81. Schedius Lajos ig. 's tt. nov. 12.
82. Pyrker László tt. dec. 2.
-

VI.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG'

tiszteleti, rendes és lev. tagjai' sora földirati rendben.

I. Magyarország.

<i>Arad.</i>	Ferenczy István lt. Rima-
Fábián Gábor rt. Aradon.	szombatban.
<i>Békes.</i>	<i>G y ö r.</i>
Bloch Móricz lt. Szarvason.	Győr.
<i>Bihar.</i>	Deáki Zsigmond lt.
Debreczen.	Karvasy Ágost lt.
Balásházy János rt.	Kovács Pál lt.
Péczely József rt.	Pauler Tivador lt.
Kerekes Ferencz lt.	<i>Heves.</i>
Lugossy József lt.	Udvardy János lt. Eger.
Szűcs István lt.	<i>Hont.</i>
Török József lt.	Horváth József rt. Báton.
Vecsei József lt.	<i>Komárom.</i>
<i>Borsod.</i>	Hetényi János rt. Ekelen.
Szemere Bertalan lt. Vátán.	Gáty István lt. Tatán.
<i>Csongrád.</i>	Nagy Márton lt. Tatán.
Horváth Cyrill rt. Szegeden.	<i>Krassó.</i>
Kiss Bálint lt. Szentesen.	Szentkirályi Zsigmond lt.
<i>Fejér.</i>	Moldovabányán.
Nagy Károly rt. Bicskén.	<i>Marmaros.</i>
Szvorényi József lt. Székes-	Dóhovies Vazul lt. Szigeten.
Fejérváratt.	Szilágyi István lt. Szigeten.
<i>Gömör.</i>	<i>Nógrád.</i>
G. Andrásy György tt. Hosz-	Pulszky F. tt. Szécsényben.
szuréten.	Kubinyi Fer. lt. Losonczon.

Szabó István lt. Pilisen.

P e s t.

Buda.

Czech János rt.

Döbrentei Gábor rt.

Csatsko Imre lt.

Gaal József lt.

Jakab István lt.

Kiss Ferencz lt.

Korponay János lt.

Lassu István lt.

Peregriny Elek lt.

Podhradzky József lt.

P e s t.

Tiszteleti tagok.

Bene Ferencz.

Császár Ferencz.

B. Eötvös József.

Fáy András.

G. Károlyi György.

Kubínyi Ágoston.

Ragályi Tamás.

Stáhly Ignác.

G. Széchenyi István.

G. Teleki László.

Rendes tagok.

Bajza József.

Balogh Pál.

Bugát Pál.

Czuczor Gergely.

Fest Vilmos.

Fogarasi János.

Frivaldszky Imre.

Gebhardt Ferencz.

Győry Sándor.

Jerney János.

Kállay Ferencz.

Kiss Károly.

Luczenbacher János.

Szalay László.

Szilasy János.

Szontagh Gusztáv.

Sztrokay Antal.

Szemere Pál.

Toldy Ferencz tit.

Vállas Antal.

Vörösmarty Mihály.

Zsoldos Ignác.

Helmeczy Mihály pénztárnok.

Levelező tagok.

Antal Mihály.

Barabás Miklós.

Bártfay László.

Bertha Sándor.

Erdélyi János.

Fényes Elek.

Flór Ferencz.

Garay János.

De Gérando Ágost.

Gorove István.

Hanák János.

Henszlmann Imre.

Kacs Kovics Lajos.

Karácson Mihály.

B. Kemény Zsigmond.

Kovács Mihály.

Lukács Móricz.

Máray Gábor.

Nagy Ignác.

Nendtvich Károly.

Petrichevich Horváth Lázár.

Pólya József.

Schoepf Ágoston.
 Széchy Ágoston.
 Székács József.
 Szigligeti Edvárd.
 Szőnyi Pál.
 Tasner Antal.
 Török János.
 Trefort Ágoston.
 Waltherr László.
 Zsivora György.

Horváth Mihály rt. Hatvanban
 Balla Károly lt. Tót-Harasz-
 ján.
 G. Benyóvszky Zsigmond lt.
 Zsolton.
 Vachott Sándor lt. Sápon.
 Warga János lt. N.-Körösön.

P o z s o n y.

Pozsony.

Szlemenics Pál rt.
 G. Dessewffy Emíl lt.
 Gyurikovics György lt.
 Kuthy Lajos lt.
 Szenvey József lt.
 Tóth Lőrincz lt.
 Wargha István lt.

Somogy.

Csorba József lt. Kaposvárt.
Sopron.
 Árvay Gergely lt. Jánoshidán.
 Szenczy Imre lt. Csornán.

Szepes.

Fabriczy Sámuel lt. Lőcsén.
 Hunfalvy Pál lt. Késmárkon.

Temes.

Lonovics József tt. Temesvárt.

Tolna.

Beszédes József lt. } Duna-
 Egyed Antal lt. } Földvárt.

Torontál.

Bárany Ágoston lt. N.-Becs-
 kerek.

Vas.

Szombathely.

Bitnicz Lajos rt.
 Nagy János rt.
 Edvi Illés Pál lt. Nemes-Dö-
 mölkön.

Veszprém.

Szalay Imre tt. Veszprém.
 Stettner György rt. Pápán.
 Tarczay Lajos rt. Pápán.
 Beély Fidél lt. Bakonybél-
 ben.

Zala.

Deák Ferencz tt. Kehidán.
 Bresztyenszky Adalbert lt.
 Tihanyban.
 Krajner Imre lt. Keszthelyt.
 Purgstaller József lt. N. Ka-
 nizsán.

Zemplén.

Somossy János lt. Sáros-Pa-
 takon.

II. E r d é l y.

Kolosvár.

Gr. Teleki József elnök.
 Brassai Sámuel lt.
 Kovács István lt.
 Kríza János lt.
 Méhes Sámuel lt.
 Szilágyi Ferencz lt.
 G. Teleki Domokos lt.
 Tunyogi Csapó József lt.

B. Jósika Miklós tt. Szurdo-
kon.

G. Kemény József tt. Geren-
den.

B. Wesselényi Miklós tt. Zsi-
bón.

Szász Károly rt. N.-Enyeden.
Bolyai Farkas lt. M.-Vásár-
helyt.

Herepei Károly lt. N.-Enye-
den.

Péterfi Károly lt. Tordason.

III. Csehország.

Palacky Ferencz lt. Prágában.

IV. Austria.

Bécs.

Jászay Pál rt.

Chmel József lt.

Deáki Fülöp Sámuel lt.

Frankenburg Adolf lt.

Gondol Dániel lt.

B. Hammer-Purgs all József
lt.

Heckel Jakab lt.

Wenzel Gusztáv lt.

V. Gácsország.

Kriebel János lt. Brzezánban.

VI. Moldva.

Viola József lt. Jászvásárt.

VII. Baden.

Mittermaier Károly lt. Hei-
denbergben.

VIII. Szász-Weimar.

Schueler Gusztáv lt. Jénában.

IX. Poroszország.

Pertz Henrik Fridrik lt. Ber-
linben.

Reguly Antal lt. u. ott.

Schelling Fridrik lt. u. ott.

X. Hannovera.

Gauss Frigyes lt. Götting.

XI. Franciaország.

Beudant F. S. lt. Párisban.

Dussieux Lajos lt.

Mandl Lajos lt. Párisban.

Poncelet János lt. Párisban.

XII. Anglia.

Bowring János lt. { London-
Bright Richard lt. { ban.
Babbage Károly lt. Cambrid-
geben.

XIII. Olaszország.

Markó Károly lt. Pisában.

Mészáros Lázár lt. Lodiban.

Mezzofante József lt. Romá-
ban.

Taubner Károly lt. Milanó-
ban.

XIV. Oroszország.

Baer Károly lt. Pétervárat.

Fraehn Keresztely lt. u. ott.

VII.

A' M. T. T. SZEMÉLYZETÉNEK SZÁMA.

<i>Igazgatóság és tisztviselőség.</i>	<i>Tagok.</i>
Elnökség és igazgató tanács (köztök 7 tiszt. tag) 23	Tiszteleti tag 19
Titoknok és tisztviselőség (köztök 1 rend. és 3. lt.) 8	Rendes tag 38
	Helybeli levelező tag . 40
	Vidéki 64
	Külföldi 21
	<hr/> 182
Cselédség 3	

Ürességek.

Igazgatói hely	2
Tiszteleti tagság	5
Rendestagi hely a' philosophiai osztályban	1
" " " történettud.	1
" " " mathematicai	2
" " " természettud.	1
Könyvtárnok 's pénzgyűjtemény-őr	2

N É V M U T A T Ó

Andrásy György gr.	10. 25	Dessewffy Emil gr.	26
Antal Mihály	14	Dóhovies Vazul	18
Árvay Gergely	15	Döbrentei Gábor	17. 31
Babbage Károly	24	Dussieux Lajos	22
Baer Károly	31	Eggenberger József	32
Bajza József	20	Egyed Antal	15
Balásházy János	29	Eötvös József b.	19
Balla Károly	30	Erdélyi János	15
Balogh Pál	13	Fábián Gábor	14
Barabás Miklós	14	Fabrizy Sámuel	16
Bárany Ágoston	21	Fáy András	12. 13
Bartal György	10	Fekete Sámuel	32
Bártfay László	20. 32	Fényes Elek	21
Batthyány Fülöp hg.	10	Ferenczy István	15
Beely Fidél	19	Fest Vilmos	22
Bene Ferencz	27	Flór Ferencz	29
Benyóvszky Zsigmond gr.	26	Fogarasi János	25. 31
Bertha Sándor	26. 32	Fraehn Keresztely	22
Beszédes József	23	Frankenburg Adolf	16
Beudant F. S.	30	Frivaldszky Imre	28
Bitnicz Lajos	23	Fülöp Sámuel	15
Bloch Móricz	16	Gaal József	15
Bolyai Farkas	23	Garay János	15
Bowring János	17	Gáty István	23
Brassai Sámuel	23	Gauss Károly	24
Bresztyenszky Adalbert	23	Gebhardt Ferencz	28
Bright Richard	30	Gérando (de) Ágost.	22
Bugát Pál	28	Gondol Dániel	16
Chmel József	22	Gorove István	21
Császár Ferencz	25	Győry Sándor	22
Csatsko Imre	18	Gyurikovics György	21
Csorba József	30	Hammer-Purgstall Józs.b.	21
Czech János	20	Hanák János	30
Cziráky Antal gr.	11	Heckel Jakab	31
Czuczor Gergely	14. 31	Helmeczy Mihály	31
Deák Ferencz	25	Henszlmann Imre	21
Deáki Zsigmond	15	Herepei Károly	19

Hetényi János	18	Nádasdi Ferencz gr.	12
Horváth Cyrill	18	Nagy Ignác	15
Horváth József	28	Nagy János	14
Horváth Mihály	20	Nagy Károly	22
Hunfalvy Pál	16	Nagy Márton	19
Illés Pál	18	Nagy Pál	11
ISTVÁN főherczeg	9	Nendtvich Károly	30
Jakab István	14	Palacky Ferencz	22
Jászay Pál	14	Pauler Tivador	27
Jerney János	20	Péczely József	20
Jósika Miklós b.	12. 13	Peregriny Elek	18
Kacs Kovics Lajos	29	Perényi Zsigmond b.	12
Kállay Ferencz	17	Pertz Henrik Fridrik	22
Karácson Mihály	20	Péterfi Károly	18
Károlyi György gr.	11. 25	Petrichevich Horváth Lázár	15
Karvasy Ágost	27	Podhradczky József	21
Keglevich Gábor gr.	17	Pólya József	29
Kemény József gr.	19	Ponczet János	24
Kemény Zsigmond b.	15	Prónay Albert b.	12
Kerekes Ferencz	23	Pulszky Ferencz	19
Kiss Bálint	21	Purgstaller József	19
Kiss Ferencz	21	Ragályi Tamás	24
Kiss Károly	24	Reguly Antal	16
Korponay János	24	Reviczky Ádám gr.	11
Kovács István	21	Ring Adorján	32
Kovács Mihály	29	Schelling Fridrik	19
Kovács Pál	15	Schoepf Ágost	29
Krajner Imre	26	Schueler Gusztáv	31
Kriebel János	22	Somossy János	16
Kríza János	16	Somsich Pongrácz	11
Kubínyi Ágoston	28	Stáhly Ignác	28
Kubínyi Ferencz	30	Stettner György	26
Kuthy Lajos	16	Szabó István	16
Lassu István	20	Szalay Imre	17
Lonovics József	25	Szalay László	25
Luczenbacher Ján.	20	Szász Károly	26
Lugossy József	16	Széchenyi Ist. gr.	10. 11. 25
Lukács Mór	26 31	Széchy Ágoston	18
Mailáth György	11	Szegedy Ferencz	11
Mandl Lajos	31	Székács József	14
Markó Károly	16	Szemere Bertalan	27
Mátray Gábor	14	Szemere Pál	13
Méhes Sámuel	30	Szenczy Imre	16
Mészáros Lázár	24	Szentkirályi Zsigmond	27
Mezzofante József	17	Szenvey József	15
Mittermaier Károly	27	Szigligeti Edvárd	15

Szilágyi Ferencz	21	Tunyogi Csapó József	27
Szilágyi István	16	Udvardy János	23
Szilasy János	17	Ürményi Ferencz	12
Szlemenics Pál	26	Vachott Sándor	16
Szontagh Gusztáv	17	Vághy Ferencz	12
Szőnyi Pál	18	Vállas Antal	22
Sztrokay Antal	25	Varga Sámuel	32
Szűcs István	27	Vay Ábrám gr.	12
Szvorényi József	16	Vay Miklós b.	12
Tarczay Lajos	29	Vecsei József	19
Tasner Antal	14	Viola József	30
Taubner Károly	23	Vörösmarty Mihály	13
Teleki Domokos gr.	27	Waltherr László	20
Teleki József gr. 10. 12.	19	Warga János	18
Teleki László gr.	25	Wargha István	19
Toldy Ferencz	13	Wenzel Gusztáv	21
Tóth Lőrincz	26	Wesselényi Miklós b.	12. 25
Török János	29	Zsivora György	21
Török József	30	Zsoldos Ignác	25
Trefort Ágoston	26		

Nyomtatás közben történt változások.

Fogarasi János nádori titoknokká neveztetett. *Pauler Tivador* Zágrábból eddigi minőségében a' győri kir. akademiához tétetett által.

TARTALOM.

	<i>lap.</i>
Ülések' sora 1848-ra	2
Kalendárium 1848-ra	3
Pártfogó	9
Elölülőség	10
Igazgató tanács	10
Titoknok	13
Nyelvtudományi osztály	13
Philosophiai osztály	17
Történetirási osztály	19
Mathematicai osztály	22
Hadtudományi alosztály	24
Törvénytudományi osztály	24
Természettudományi osztály	27
Régi magyar nyelvemlékek' kiadására ügyelő	31
Magyar szótár' szerkesztősege	31
Tisztviselők	31

Hozzáadás.

I. A' m. t. t. rendszabásai	33
II. A' m. t. t. utasító határozatai	39
III. Titoknoki jelentés a' társaság' 1847-ki munkálatairól	61

	<i>lap.</i>
IV. Életrajzok elhunyt tagokról	
75) Bacsányi János lt.	89
76) Klauzál Imre lt.	90
77) Fülepp József lt.	91
78) Csécsi Imre lt.	91
79) Kopácsy József tt.	92
80) Kiss Pál tt.	93
81) Schedius Lajos tt.	93
82) Pyrker László tt.	94
V. A' m. t. t. eddig elhunyt tagjainak időrendű sora	96
VI. A' m. t. t. tagjai' sora földirati rendben . . .	99
VII. A' személyzet' száma és ürességek . . .	103
Névmutató	104
Nyomtatás közben történt változások . . .	106

K É R E L E M.

A' tagok kéretnek, hogy a' czímeik és lakásaikban esztendő közben történő változásokat, valamint munkálataik' évi jegyzékét, mindenkor nagy gyűlésre közlenék a' titoknoki hivatallal.
